

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 20. LETO: XXVII

JESENICE, DNE 25. MAJA 1978

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

POSLOVNI USPEH V PRVEM TROMESEČJU

Kot običajno tudi letos podajamo poročilo o poslovanju Železarne v prvih treh mesecih letošnjega leta. Pomembno je, da že na začetku poudarimo tri osnovna izhodišča, ki so nas vodila pri delu in obratovanju:

- dokončno sprejet zakon o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka;
- uveljavljanje samoupravnih sporazumov o skupnem prihodu, o interni realizaciji in o svobodni menjavi dela;
- pravno izvršena registracija nove organiziranosti železarne Jesenice.

Zakon o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka, ki je bil, kot je znano, predmet obravnave po temeljnih organizacijah, skupščinskih organih in raznih komisijah čeli dve leti, je bil dokončno sprejet in objavljen decembra preteklega leta. Bistvena novost, ki jo je prinesel ta zakon, je ta, da morajo biti vse obveznosti za opravljene storitve ne glede na to, ali so opravljene znotraj delovne organizacije ali izven nje, poravnane z enim od zakonitih plačilnih instrumentov. V prvem tromesečju nam je uspelo poravnati vse obveznosti nazven, to je obveznosti do drugih tržnih subjektov. Zataknilo se je pri poravnavi znotraj delovne organizacije, čemur je vzrok to, da smo imeli prekratek časa za preureditev celotnega obračuna. Zakon o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka je dokončno dopolnilo, oziroma potrdilo zakona o zavarovanju plačil, to pomeni, da nobena storitev ali prodaja proizvo-

dov ne more biti sestavni del celotnega prihodka temeljne organizacije, če ni bila plačana. Pri tem je še vedno aktualen zakonsko določen čas dolžniško upniškega razmerja, ki dopušča 15-dnevno možnost porav-

nave obveznosti. Pri stari zakonodaji so bile dobave, izvršene ob koncu obračunske dobe, za katere kupec ni priznal dolžniško upniškega razmerja in svojega dolga s tem tudi ni plačal, priznane kot blago na poti in bile knjižene v breme zaloga. Po novem pa pojma blago na poti, v smislu, da bi bili za njegovo vrednost priznani ustrezni stroški, ni več. Če te ugotovitve navežemo na rezultat prvega tromesečja, potem to pomeni za Železarno precejšen izpad priznane celotnega prihodka in to za vse

(Nadaljevanje na 2. strani)

PROIZVODNJA SLOVENSkih ŽELEZARN V APRILU

Po štirih mesecih izvrševanja nalog gospodarskega plana sta samo dve delovni organizaciji v sestavljeni organizaciji združenega dela Slovenske železarne, ki sta letos dali tržišču več proizvodov kot v enakem obdobju lani in sicer: železarna Jesenice in Žična Celje. Njun doprinos je tolikšen, da znaša letošnja proizvodnja za SOZD SŽ 107 % proizvodnje, dosežene ob koncu aprila lanskega leta. Ob upoštevanju letošnjih planskih nalog presega načrtovano količino blagovne proizvodnje edino Žična, v vseh drugih delovnih organizacijah pa zaostaja za planom. Velik skok so prejšnji mesec naredili pri proizvodnji traktorjev v železarni Štore. V marcu so jih izdelali 270, v aprilu pa 385.

Vse tri železarne so letos v štirih mesecih izvozile več kot v enakem obdobju lani, predelovalci žice pa

manj. Zbirni plan izvoza so presegli samo v železarni Ravne, kjer je znašala dosežena vrednost izvoza v aprilu 148 % povprečno mesečno načrtovane vrednosti. V aprilu so tudi v Plamenu Kropa presegli povprečno mesečno načrtovano vrednost izvoza za 46 %. Pri vrednosti prodaje so na slabšem kot ob koncu aprila lani samo v Tovilu Ljubljana in Verigi Lesce. Več sredstev kot je poprečno načrtovano za mesec so zbrali za prodano blago v železarni Jesenice, v Tovilu in v Žični.

Kratek povzetek stanja je: z doseženimi rezultati po štirih mesecih dela v letošnjem letu ne smemo biti zadovoljni.

V mesecu aprilu so bili doseženi naslednji rezultati izvrševanja linearnega načrta.

(Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje na 2. strani)

ANALIZA IZVAJANJA SREDNJEROČNEGA PLANA OBČINE JESENICE V LETIH 1976–1977

Analiza izvajanja srednjeročnega plana občine v letih 1976 in 1977, o kateri sta razpravljala izvršni svet in svet za družbeno ekonomsko odnose pri občinski konferenci SZDL, je pokazala, da v dveh letih srednjeročnega obdobja 1976–1980 nismo v celoti uspeli izpolniti vseh začrtanih nalog. Predvsem smo v velikem zaostanku pri naslednjih nalogah: investicijah v osnovna sredstva, zaposlovanju, izvozu in razvoju trgovske mreže.

GLOBALNI KAZALCI GIBANJA GOSPODARSTVA V LETIH 1976 IN 1977

Če strnemo glavne kazalce gibanja gospodarstva občine Jesenice v prvih dveh letih tega srednjeročnega obdobja, ugotovimo predvsem naslednje:

V času pripravljanja in sprejemanja družbenega plana občine 1976 do 1980 je prišlo do velikih sprememb v mednarodnih ekonomskih odnosih (svetovna recesija, krepitev inflacije itd.), kar je vplivalo tudi na naše gospodarstvo. Krepitev inflacijskih

(Nadaljevanje na 8. strani)

PETO TRADICIONALNO SREČANJE PIHALNIH ORKESTROV SLOVENSkih ŽELEZARN NA JESENICAH

V soboto, 27. maja, bo na Jesenicah velik kulturni dogodek, verjetno največji v letošnjem letu. V okviru koordinacijskega odbora za kulturo pri SOZD Slovenske železarne in v organizaciji osnovne organizacije sindikata železarne Jesenice bo peto tradicionalno srečanje pihalnih orkestrrov Slovenskih železarn. Sodelovali bodo: pihalni orkester Ravenskih železarjev, pihalni orkester tovarne Veriga Lesce, pihalni orkester Štorskkih železarjev in pihalni orkester Jeseniških železarjev.

V programu srečanja je parada od samskega doma na Plavžu do Trga Toneta Cufarja, s pričetkom ob 9.30. Takoj zatem pa bo na športnem igri-

šču osnovnih šol na Jesenicah koncert, na katerem bodo samostojno s krajšim programom nastopili vsi

(Nadaljevanje na 12. strani)

Portret tov. Tita, delo akademskega slikarja Bonija Čeha, s katerim je sodeloval na razstavi TITO V DELIH LIKOVNIH UMETNIKOV JUGOSLAVIJE.

Ob 86. rojstnem dnevu našemu predsedniku Titu delavci temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti Železarne in ostali občani iskreno čestitamo in mu želimo zdravja in zadovoljstva ter da nas bi še dolgo vodil v nove zmage in uspehe.

DOHODEK IN DOHODKOVNI ODNOSI

Pri ČGP TOZD Gospodarski vestnik je v preteklem mesecu izšla knjiga Romana Albrehta z gornjim naslovom. Glede na to, da v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih naše železarne ta čas tečejo poglobljene razprave o osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka, se je uredništvo odločilo, da v nekaj nadaljevanjih ponatisne zadnje, to je tretje poglavje knjige, v katerem avtor govori o osebnem dohodku. Danes objavljamo drugo nadaljevanje.

IV.2 UGOTAVLJANJE IN MERJENJE KVALITETE DELAVČEVEGA DELA

Drugo skupino tvorijo, kot smo dejali, instrumenti za ugotavljanje in merjenje kvalitete delavčevega dela (delavčev delovni učinek). Zakon o združenem delu izrecno navaja tri sestavine, na podlagi katerih smo dolžni ugotavljati in meriti delavčev učinek.

Izrada delovnega časa oziroma drugače povedano, količina izdelkov, obdelovalnih faz, opravljenih delovnih operacij ali drugih delovnih nalog in opravljen časovni enoti. To sestavino delavčevega učinka ugotavljamo in merimo na podlagi normativne izdelavnega časa oziroma na podlagi normalno potrebnega časa

(Nadaljevanje na 9. strani)

ZDRUŽEVANJE SREDSTEV ZA NOV DELAVSKI KULTURNI DOM

Te dni bodo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih dobili v razpravo in potrditev ali zavrnitev samoupravni sporazum o združevanju sredstev za izgradnjo delavskega kulturnega doma na Jesenicah. Samoupravni sporazum je posredovan v skladu s srednjeročnim načrtom kulturne skupnosti in družbenim planom razvoja občine Jesenice za obdobje 1976–1980, ki načrtujeta v tem obdobju pričetek združevanja sredstev za izgradnjo novega delavskega kulturnega doma, in po sklepu obeh zborov skupščine kulturne skupnosti ter zbora združenega dela skupščine občine. Zahteva po delavskem domu je bila nemalokrat izražena tudi v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih naše delovne organizacije, zato smo prepričani, da bodo delavci sporazum podprli, pa vendarle za ilustracijo nekaj dejstev.

Cepprav se je prebivalstvo v mestu Jesenice od predvojnega obdobja podvojilo in smo v tem času zgradili številna stanovanja, šole, vzgojnovarstvene ustanove in druge komunalne objekte in objekte družbenega standarda, smo s prostori za zadovoljevanje kulturnih potreb ostali na predvojnem nivoju. Tako smo podedovali delavski dom, ki je bil zgrajen leta 1900 in nekoliko dožidan leta 1927 in ki so ga od privatnika odkupile napredne delavske organizacije med obema vojnima, nadalje kinodvorano Radio, ki je bila ravno tako dograjena leta 1927 in stavbo, v kateri je danes amatersko gledališče, občinska knjižnica, radio Jesenice, pihalni orkester Jeseniških železarjev, pevski zbori, klub zdravljenih alkoholikov, zveza kulturnih organizacij in kulturna skupnost (nekdanji Krekov dom), ki je bila dograjena leta 1928. Vse te stavbe so dotrajane, prizadete od zadnjih potresov, funkcionalno neustrezne in mnogo premajhne za zadovoljevanje vseh kulturnih potreb na mestnem območju.

Pri izgradnji delavskega kulturnega centra smo na Jesenicah že precej zaostali, saj je bil v programu že pred več kot dvajsetimi leti, vendar so ga druge potrebe prerastle. Za gradnjo delavskih kulturnih domov v industrijskih središčih so se zavzeli tudi na VIII. kongresu Zveze sindikatov Slovenije decembra 1974, tako usmeritev pa so podprli tudi na zadnjem, osmem kongresu Zveze komunistov Slovenije.

Če se bomo sporazumeli, bo dom dograjen v naslednjem srednjeročnem obdobju, to je do leta 1985, sicer pa se lahko zavleče v zadnje desetletje tega stoletja. Pri odločanju pa se moramo zavedati, da je to naš velik dolg do sedanje in bodočih generacij.

(Nadaljevanje s 1. strani)

dobave, ki so bile izvršene v zadnjih dneh meseca marca.

Ob pričetku leta smo se domenili, da bomo obračunavali celotni prihodek temeljnih organizacij v skladu s samoupravnimi sporazumi o skupnem prihodku, o interni realizaciji in o svobodni menjavi dela. Skupni prihodek ustvarjajo vse temeljne organizacije, ki sodelujejo v verigi; to je, vključene so v proizvodnjo skupnega proizvoda. Merilo ugotavljanja elementov skupnega prihodka in njegove delitve so bili: planirana udeležba, planirani normativi in porabe. Za vse storitvene dejavnosti so bile obračunane medsebojne storitve po interno dogovorjenih cenah. Svobodno menjavo dela smo izpeljali v skladu s določbami samoupravnega sporazuma.

Kljub vsem tem jasnim in dogovorjenim načelom je potrebno upoštevati, da je letošnje leto prehodno obdobje, ker vplivajo na rezultat letošnjega leta še poslovni dogodki iz preteklega leta. Nastopa še prodaja, oziroma plačana realizacija iz leta 1977, ki ni element skupnega prihodka, prav tako zaloge gotovih izdelkov in nedovršena proizvodnja, ki so bili rezultat interne realizacije v preteklem poslovnem letu. Vse to ima močan vpliv na poslovni uspeh prvega tromesečja, tako da bomo imeli jasnejšo sliko šele ob dokončnem prehodu iz starega v nov obračun. S temi težavami se srečuje vsa industrija, ki ima močne medsebojne verižne povezave.

CELOTNI PRIHODEK IN NJEGOVA RAZPOREDITEV ZA ČAS OD 1. I. DO 31. III. 1978

Obračun po vnovčljivi prodaji

Zap. št.	Opis	Plan I—III 78	I—III 77	I—III 78	Indeksi	
					5:3	5:4
1	2	3	4	5	6	7
1.	Celotni prihodek	1.773.253	2.054.029	1.787.864	100,8	87,0
	Udeležba v skup. prihodku	1.017.147	—	888.784	87,4	—
1.1	prihodki od prodaje na trgu	252.929	714.129	365.367	144,5	51,2
1.2	prihodki v okviru OZD	476.637	1.308.179	506.203	106,2	38,7
1.3	prihodki od prod. mat. — 77	6.540	4.827	9.128	139,6	189,1
1.4	drugi prihodki — 78	20.000	26.894	18.382	91,9	68,4
2.	Spremembe v zal. proizv. (±)	—	+ 187.733	— 48.538	—	—
2.1	začetno stanje	—	287.982	481.275	—	167,1
2.2	končno stanje	—	475.715	432.737	—	91,0
3.	Obseg poslovanja (1+2)	1.773.253	2.241.762	1.739.326	98,1	77,6
4.	Prenesene vrednosti	1.457.785	2.089.837	1.501.528	103,0	71,9
4.1	vkalk. materialni stroški	1.336.799	1.970.837	1.362.647	101,9	69,1
4.2	amortizacija po min. stopnji	104.577	99.042	122.260	116,9	123,4
4.3	drugi poslovni stroški — 72,73	16.409	19.958	16.621	101,3	83,3
5.	Dohodek (3—4)	315.468	151.925	237.798	75,4	156,5
6.	Obveznosti iz dohodka	129.360	60.739	130.856	101,2	215,4
6.1	prispevki	20.200	20.712	17.253	85,4	83,3
6.2	davki	3.412	—	2.963	86,8	—
6.3	za delovno skupnost	55.184	—	53.651	97,2	—
6.4	amortiz. nad predp. stopnjo	—	—	—	—	—
6.5	obresti in doh. za dr. OZD	33.802	30.211	39.135	115,8	129,5
6.6	druge pogodb. obveznosti	16.762	9.816	17.854	106,5	181,9
6.7	ostalo	—	—	—	—	—
7.	Čisti dohodek (5—6)	186.108	91.186	106.942	57,5	117,3
7.1	za osebne dohodke	154.252	125.297	143.363	92,9	114,4
7.2	za poslovni sklad	17.120	—	19.504	113,9	—
7.3	za rezervni sklad	5.084	—	4.086	80,4	—
	za skup. porabo — stan. prisp.	6.407	5.254	5.796	90,5	110,3
7.4	za skupno porabo — ostalo	16.330	—	6.794	41,6	—
7.5	za ostale namene	—	—	—	—	—
7.6	izguba	— 13.085	— 39.365	— 72.601	554,8	184,4
7.7	začasno nerazp. dohodek (±)	—	—	—	—	—
	Pri podjetju kot celota se od izgube odštejejo skladi TOZD	38.534	—	30.384	78,9	—
	Dejanski dohodek — izguba	+ 25.451	— 39.365	— 42.217	—	107,3

--	--	--	--	--	--	--

PROIZVODNJA SLOVENSKEH ŽELEZARN V APRILU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Proizvodnja surovega železa je bila dosežena 100 %, vendar zaradi zadovoljive proizvodnje jesenskih plavžev, kjer so mesečni načrt presegli za štiri odstotke. V železarni Štore niso obratovali ves mesec na elektroplavžu in so izvršili le 83 % mesečnega načrta, po njihovem operativnem planu pa 68 %.

Proizvodnja surovega železa je bila dobra in so v vseh treh železarnah presegli poprečno načrtovano proizvodnjo. Boljši rezultati so bili pri proizvodnji SM jekla, kjer je bila izvršitev plana 108 %, pri elektro jeklu znaša skupna izvršitev za Slovenske železarne 98 %, ker so v elektro jeklarni na Jesenicah izvršili plan samo 93 %.

Proizvodnja surovega železa je tudi zbirno za prve štiri mesece letošnjega leta dva odstotka pod načrtovano količino.

Plan blagovne proizvodnje so izvršili v železarni Jesenice 95 %, v železarni Ravne 108 % in v železarni Štore 87 %. V železarni Jesenice je največji zaostanek pri proizvodnji v novi hladni valjarni, v železarni Štore pa pri proizvodnji surovega železa za prodajo. Ti dve postavki predstavljata tudi osnovni vzrok za zaostajanje pri izvrševanju plana blagovne proizvodnje v preteklih

mesečih in tako tudi za zbirne podatke prvih štirih mesecev.

Med predelovalci žice so izvršili mesečni načrt blagovne proizvodnje: v Plamenu 95 %, v Verigi 80 %, v Tovilu 80 %, v Žični 116 % in skupno 93 %.

Odprema blaga za tržišče poteka ugodno in je večina delovnih organizacij odpremila celo več proizvodov, kot so jih izdelali v aprilu.

Mesečni načrt vrednosti prodaje so presegli v železarni Jesenice za 12 %, v železarni Ravne so zaostali za malenkost, kar daje zaokroženo 100 % izvršitev, v železarni Štore so pa zaostali 9 % za načrtovano vrednostjo. Zanimiva je primerjava izvrševanja zbirnih in poprečnih mesečnih količinskih načrtov proizvodnje in zbirnih ter mesečnih vrednosti prodaje. Železarna Jesenice zaostaja po količini 3 % za zbirnim planom, vrednostno ga pa presega 13 %. Železarna Ravne količinsko izvršuje 98 % plana, vrednostno pa zaostaja 8 %, železarna Štore izvršuje količinski plan 92 %, vrednostno pa 89 %. Skoraj enak ali vsaj močno podoben je odnos izvrševanja količinskega plana in vrednosti proizvodnje za vse tri delovne organizacije tudi v aprilu.

Predelovalci žice, razen Verige, kjer so v aprilu dosegli samo 75 %

1977 297,9 milijona dinarjev, kar pomeni v povprečju za 99,9 milijona dinarjev večji iztržek.

Celotni prihodek za prvo tromesečje znaša 1.787,8 milijona dinarjev, je višji od planiranega za to obdobje in nižji kot v prvih treh mesecih preteklega leta. S tem prihodkom smo pokrili materialne stroške, amortizacijo po predpisanih minimalnih stopnjah in druge poslovne stroške.

Dohodek, ki nam je ostal po pokritju omenjenih stroškov, znaša 237,8 milijona dinarjev. Dosegli smo le 75 % planiranega dohodka. Največ je na tak rezultat vplivala amortizacija po minimalni stopnji, ki je za 16 % presežala planirano za to obdobje.

S tem dohodkom smo pokrili vse prispevke, davke, stroške delovne skupnosti, obresti in druge pogodbeno obveznosti. Amortizacije, ki bi presežale predpisano, nismo obračunali. Čisti dohodek, ki znaša 106,9 milijona dinarjev, delimo za osebne dohodke, sklade in skupno porabo.

Pri obračunu za prvo tromesečje so nekatere temeljne organizacije ustvarile dovolj dohodka, da so plačale vse obveznosti družbi, tako davke od dohodka, kot ostale obveznosti iz davčne osnove. Druge temeljne organizacije pa te možnosti niso imele in so ustvarile 72,6 milijona din iz gube. Ob predpostavki, da bi temeljne organizacije, ki so ustvarile dovolj čistega dohodka s svojimi skladi v vrednosti 30,4 milijona din, pokrile ustvarjeno izgubo, potem je dejanska izguba na nivoju delovne organizacije 42,2 milijona dinarjev.

A. J.

V preteklih tridesetih letih je štafetno palico z najlepšimi željami za rojstni dan tovarišu TITU nosilo čez dvajset milijonov Jugoslovancev. Na svoji poti skozi Jugoslavijo pa je štafeta mladosti prešla dva in pol milijona kilometrov ...

... S pozdravi in čestitkami, ki TI jih na ta način pošilja mladina Jugoslavije, smo s seboj prinesli svečano mladinsko obvezo, da bomo udarniško gradili in izgradili domovino in da bomo vse svoje moči dali na voljo ljudstva, za obrambo pridobitev naše borbe ...

To so obljube, s katerimi je prek štafetne palice prvič v osvobodni domovini čestitala k rojstnemu dnevni tovarišu TITU, 25. maja 1945, jugoslovanska mladina. Inicijativno in prvo idejo o štafeti so dali mladi iz Kragujevca. Vsa jugoslovanska mladina je to z navdušenjem osvojila kot simbol hotenja, želja in sporočil mladim Jugoslavijci tovarišu TITU za njegov rojstni dan.

Nošena ob porušenih domovih, spremljana od dima še nepogabljenih pogorišč, poleg svežih grobov, je po poti dolgi devetstisoč kilometrov prešla skozi roke 12.500 mladih iz vseh naših republik in pokrajin, tiste prve svobodne pomladi, z gorečimi pozdravi in izrazi ljubezni in spoštovanja svojemu ljubljenu TITU za njegov 53. rojstni dan. Zaradi službene zadržanosti je tovariš TITO to leto štafetno palico sprejel v Zagrebu in ob tej priliki rekel:

»Mi smo sedaj izbojevali svobodo. Uničili smo zunanega sovražnika. Toda, sedaj se začne nov boj, boj za izgradnjo in obnovo. Prepričan sem, da ste vi popolnoma pripravljeni za ta boj in da boste dali svoj veliki prispevek k temu velikemu delu.«

TITOVA osebnost je postala sestavni del življenja mladih, gonilna sila njihovih želja in stremeljenj, zato TITOV rojstni dan simbolizira mladost samoupravne socialistične Jugoslavije, zato so ta dan mladi sprejeli kot največji in najdražji praznik.

To veliko zaupanje tovariša TITA v jugoslovansko mladino je izpričano v bojih proti neljudskim režimom stare Jugoslavije, v bojih za obrambo in osvoboditev svoje domovine pred fašističnimi zavojevalci. Bila je nosilec upora in socialistične revolucije. Čez osemdeset odstotkov borcev partizanskih odredov in enot narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije so sestavljali mladi. To je bila nezlomljiva moč mladih, na katero se je naslanjal tovariš TITO. V narodnoosvobodilnem boju in socialistični revoluciji je mladina dala več kot polovico narodnih herojev in mnogih drugih znanih in neznanih junakov. Bili so in so še danes svetel primer hrabrosti in patriotizma. Kakšno zaupanje je imel tovariš TITO v mlade se vidi iz njegovih odločitev o formiranju posebnih mladinskih enot v narodnoosvobodilnem boju.

SPOROČILA TITU OB NJEGOVEM ROJSTNEM DNEVU IZRAZ LJUBEZNI IN SPOŠTOVANJA TER PREDANOSTI SAMOUPRAVNEMU SOCIALIZMU

V obdobju po osvoboditvi, so mladi dosledno in požrtvovalno sledili TITOVIM delom. Njihova izredna požrtvovalnost pri obnovi in graditvi porušene in zaostale domovine ter v boju za nove družbene odnose, je predstavljala ogromno moč na katero se je naslanjal tovariš TITO. Iz ruševin so nastajala nova mesta, tovarne, ceste, proge ... Svoja prva sporočila je mladina dostojno in ustvarjalno spreminjala v delo. Tovariš TITO je ob proslavljanju desetletnice dneva mladosti rekel:

»Vloga mladine pri obnovi domovine in v prvih letih izgradnje naše bazične industrije je imela odločilen pomen pri obvladovanju naših ekonomskih težav v tem času.«

Svoje obljube je mladina spreminjala v delovne zmage in nove uspehe. V prvih povojnih akcijah je mladina zgradila vrsto pomembnih objektov: enajst železniških prog, med drugim Brčko — Banovići, Šamac — Sarajevo, Banja Luka — Doboj, Gradačac — Modriča, Foča — Goražde in druge, nadalje avtocesto »bratstvo in enotnost« in številne druge ceste, štirinajst največjih industrijskih bazičnih objektov, med njimi železarno Zenica, tovarno težkega orodja in strojev Ivo Ribar-Lola v Železniku, valjarno bakra v Sevojnu, tovarno kablov v Svetozarevu, železarno v Nikšiću, pet velikih hidroelektrarn — Jablanico, Mavrovo, Vinodol, Vlasinu in Mali Zvornik, za tem Novi Beograd, kasneje sodelovala pri odstranjevanju posledic potresov v Skopju, Banja Luka, Tolminu, pri izgradnji cest, vodovodov in drugih objektov v nerazvitih območjih itd., itd.

Goreči pozdravi ljubljenu tovarišu TITU, so bili vedno zvezani z novimi spodbudami in stvaritvami. Deset let po osvoboditvi je ob sprejemanju štafetne palice na stadionu JLA v Beogradu, tovariš TITO med drugim rekel:

»Minilo je deset let naših naporov, našega boja in raznih akcij, tako v našem notranjem razvoju, kakor v naši zunanji politiki. Jaz mislim tovarišice in tovariši, državljani in državljanke, da je bilo v teh desetih letih izredno veliko različnega dogajanja in da so bila izredno plodna za našo domovino. Čeprav se ta dan praznuje kot dan mojega rojstva, mislim, da mu moramo dati drugače ime — DAN NAŠE MLADOSTI, DAN ŠPORTA, DAN MLADE GENERACIJE IN NJENEGA DUHOVNEGA IN FIZIČNEGA RAZVOJA.«

Od tedaj se dan mladosti proslavlja vsako leto ob TITOVEM rojstnem dnevni — 25. maja, kot dan mladih vse naše domovine. Toda ne samo mladi, tudi ostali delovni ljudje in občani vseh narodov in narodnosti izražajo na ta dan svojemu ljubljenu predsedniku neizmerno hvaležnost za njegova velika, zgodovinska dela v narodnoosvobodilnem boju in socialistični revoluciji ter pri izgradnji naše samoupravne socialistične družbe.

Minilo je dvaintrideset majev, dvaintridesetkrat so mladi tovarišu TITU čestitali in mu iz srca zaželeli dolgo življenje in srečo. Danes bo trinidesetič štafeta mladosti, nošena s ti-soči rok, prispela do predsednika TITA z našimi iskrenimi čestitkami k njegovemu šestinsedemdesetemu rojstnemu dnevni in z našo skupno željo, da bi nas še dolgo vodil v nove zmage in uspehe za blaginjo in razcvet naše socialistične samoupravne skupnosti.

Svetislav Nikolić

OSEBNI IN ČISTI DOHODEK V PRVEM TROMESEČJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tako je ostalo čistega dohodka na nivoju delovne organizacije le 57 % planirane vsote. Izplačali smo 97 % mase namenjene za osebne dohodeke. In končno obračun kaže, da smo planirano izgubo 13.085.000 din povečali za 59.518.000 din.

Glavni vir tako visoke izgube je neplačana realizacija. Zaloge smo v primerjavi s stanjem 1.1.1978 zmanjšali za 48.538.000 din, kar kaže ugoden trend poslovanja, istočasno pa prav to povzroča poleg povečanih pogodbenih obveznosti največji minus v finančnem rezultatu. Plačilo za prodano blago sledi odpremi šele čez nekaj dni, zato delež odpremljenega blaga v zadnjih dneh preteklega tromešaja predstavlja neplačano realizacijo, kar pomeni znatno postavko, ki v obračunu ni zajeta.

Tretji faktor nedoseganja finančnega rezultata predstavlja minimalna amortizacija, ki do izdelave gospodarskega plana za leto 1978 še ni bila dokončno izračunana, zato je

obračunan znesek za 17 % višji od planiranega.

Materialni stroški so bili za 25.848.000 din oziroma dva odstotka večji od planiranih zaradi nepredvidenih podražitev nekaterih surovin in transporta.

Rekapitulacija podatkov v razpredelnici:

Planirani čisti dohodek je doseglo, oziroma presežlo šest TOZD in ena delovna skupnost.

Štiri TOZD izkazujejo izgubo že v čistem dohodku, dve TOZD pa sta dosegli le neznatno višino čistega dohodka.

Sedem TOZD in ena delovna skupnost je poslovalo z izgubo, šest TOZD in dve delovni skupnosti ni doseglo planiranih skladov in le sedem odvaj v sklade več sredstev, kot je bilo planirano.

Devet TOZD je doseglo, oziroma presežlo planirano maso osebnega dohodka, od tega so le tri TOZD presegle tudi finančni rezultat.

Šest TOZD in ena delovna skupnost so plan čistega dohodka v

večji meri realizirale kot plan mase OD.

Planirane mase OD smo v Železarni izčrpali 97 % dosegli pa smo le 57 % planiranega čistega dohodka. Ker se masa OD deli neposredno od čistega dohodka, pomeni, da smo 40 % mase osebnega dohodka izplačali iz naslova izgube.

Merila za ugotavljanje prihodka in dohodka po TOZD, oziroma delovnih skupnostih smo sprejeli s samoupravnimi akti in jih uporabljamo od 1.1.1978 dalje. Stanje, ki je zajeto v prvem periodičnem obračunu, ne izkazuje pravega trenda poslovanja, saj preveč odstopa od dosežene planirane proizvodnje. Obračun je naletel na zelo različna stanja v TOZD (zaloge in plačana realizacija), zato ne moremo rezultatov jemati kot izhodišče za gibanje osebnega dohodka. Obračun tudi izkazuje, da je Železarna kot celota v izgubi, ki je nastala iz objektivnih vzrokov. Pri kritju te izgube pa morajo biti TOZD in delovne skupnosti solidarne.

P. R.

Sodelavci pri ulivanju jekla

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 29. 5.	ZUPAN MIROSLAV	BAK DUŠAN
TOREK – 30. 5.	VARL ALOJZ	BURJA ANTON, ml.
SREDA – 31. 5.	PRAPROTNIK NIKO	ARH JANEZ
ČETRTEK – 1. 6.	POGAČAR KAREL	PEZDIRNIK JOŽE
PETEK – 2. 6.	TELALOVIC AHMED	PINTAR MARJAN
SOBOTA – 3. 6.	DROLC MARJAN	SEKLOČA PETER
NEDELJA – 4. 6.	KOSELJ ANTON	FALETIC JANEZ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 29. maja do 3. junija bodo delale naslednje obratne ambulante:

dopoldan: I. obratna ambulanta – dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Furlan Zidar.
popoldan: III. in IV. obratna ambulanta – dr. med. Želimir Cesarec.

V soboto, 3. junija, samo dopoldan III. in IV. obratna ambulanta – dr. med. Želimir Cesarec.

V zobni ambulanti:

dopoldan: I. zobna ambulanta – v den. Viktor Stražišar.

popoldan: II. zobna ambulanta – dr. stom. Alojz Smolej.

V soboto, 3. junija, samo dopoldan I. zobna ambulanta – v den. Viktor Stražišar.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13., popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja TOZD Vzdrževanje z dne 19. 5. 1978 in v skladu s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih delavcev v TOZD, dajemo

OBJAVO

prostih delovnih nalog in opravil

1. 7742 D-4 strojni tehnik – sistem dela 4 + 1	12. ktg.	3 osebe
2. 7892 D-5 vodja strojne izmene	14. ktg.	1 oseba
3. 7714 D-4 I. inštalater – sistem dela 4 + 1	9. ktg.	4 osebe

Pogoji za opravljanje delovnih nalog in opravil:

Ad 1 Srednjetehtnična šola (STŠ) strojne smeri in pet let delovnih izkušenj v vzdrževanju.

Ad 2 Srednjetehtnična šola (STŠ) strojne stroke in pet let ustreznih delovnih izkušenj v vzdrževanju ali delovodska šola strojne smeri ter 10 let ustreznih delovnih izkušenj v vzdrževanju.

Ustrezne moralne kvalitete in ustrezen odnos do samoupravljanja, skladno z 19. členom družbenega dogovora o kadrovski politiki občine Jesenice.

Ad 3 Poklicna šola – inštalater ter tri leta ustreznih izkušenj v stroki.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti pošljite v roku 15 dni na kadrovski sektor Železarne z oznako »za TOZD Vzdrževanje«.

DELAVCEM TOZD REMONTNE DELAVNICE

Obveščamo vse sodelavce, da bo piknik za TOZD Remontne delavnice v soboto, 27. maja, v Mlačah – Mojstrana.

Prijave oddajte čimprej referentom za rekreacijo, kjer dobite ostale informacije.

IO OOS TOZD Remontne delavnice

OBVESTILO SODELAVCEM – VOZAČEM

VIATOR TOZD Potniški promet bo menjal izkaznice za vožnjo z avtobusom za delavce železarne Jesenice. Izkaznice bodo menjali od 29. maja do 10. junija na avtobusih posameznih relacij.

Obveščamo vse delavce vozače, da bodo dobili nove vozovnice samo ob predložitvi stare vozovnice. Kdor nima stare vozovnice, ne bo mogel dobiti nove.

Tisti, ki nimajo stare vozovnice, lahko osebno dvignejo novo na kadrovskem sektorju, oddelek za družbeni standard pri Mirku Klinarju, tel. 332, po 10. juniju.

Kadrovski sektor

10. SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

V sredo, 31. maja sklicuje predsednik Jože Ulčar deseto sejo delavskega sveta Železarne. Delegatom v razpravo in sprejem predlaga:

– Poročilo volilne komisije o referendumu in volitvah delegacij za zbor interne banke SOZD Slovenske železarne;

– Zbirno periodično poročilo Železarne za prvo tromešaje letošnjega leta;

– Ugotovitev o sprejemu predloga o oblikovanju in delitvi sklada skupne porabe za leto 1978;

– Ugotovitev o sprejemu pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj v železarni Jesenice;

– Ugotovitev o sprejemu pravilnika o uporabi motornih vozil za službene potrebe Železarne;

– Poročilo o dodatku za oteženo delo;

– Pritožba TOZD Energetika;

– Predlog povečanja normativov v delovnih skupnostih;

– Imenovanja;

– Poročila odborov;

– Podelitev nagrade

»Novator leta«;

– Podelitev Pantzove nagrade.

RAZSTAVA DELAVCEV TOZD REMONTNE DELAVNICE – ČLOVEK, DELO, KULTURA

V petek, 19. maja, je bila v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku otvoritev zanimive razstave, ki so jo pripravili delavci iz TOZD Remontne delavnice. Že iz samega naslova razstave ČLOVEK – DELO – KULTURA je moč ugotoviti, da so med razstavljalci delavci, ki poleg vsakdanjih obveznosti na delovnih mestih najdejo v popoldanskem času nekaj prostih trenutkov za dejavnosti na kulturnem, umetniškem in drugih področjih. Med razstavljalci del so slikarji, novatorji, fotoamaterji in izdelovalke ročnih del. In kje je vznikla ideja za razstavo?

Pred nekaj meseci so se o tem prvič pogovarjali člani DIATI Jesenice in sicer o tem, da bi se predstavili novatorji in likovniki na skupni razstavi. Po kasnejših razgovorih so v TOZD Remontne delavnice ugotovili, da imajo med delavci vrsto uspešnih novatorjev in slikarjev, poleg tega pa še več drugih delavcev, ki se v prostem času ukvarjajo z umetniško fotografijo, ročnimi deli in drugimi spretnostmi. Glavne pobudnike za organizacijo razstave je potem podprl izvršni odbor osnovne organizacije sindikata TOZD Remontne delavnice, ki je s komisijo za kulturo prevzel tehnično izvedbo razstave. V samo ureditev razstave so veliko dela in truda vložili člani aktivna novatorjev TOZD Remontne delavnice, likovniki in razstavljalci ročnih del.

Na petkovi otvoritvi je navzoče najprej pozdravil predsednik osnovne organizacije sindikata TOZD Remontne delavnice Igor Logar, za njim pa je spregovoril vodja temeljne organizacije Miroslav Noč. Vokalni oktet DPD Svoboda Žirovnica – Breznica in recitatorja iz TOZD

Remontne delavnice Tatjana Košir in Nace Smolej so izvedli kratek kulturni program.

Na razstavi, ki so jo imenovali: ČLOVEK – DELO – KULTURA, sodelujejo:

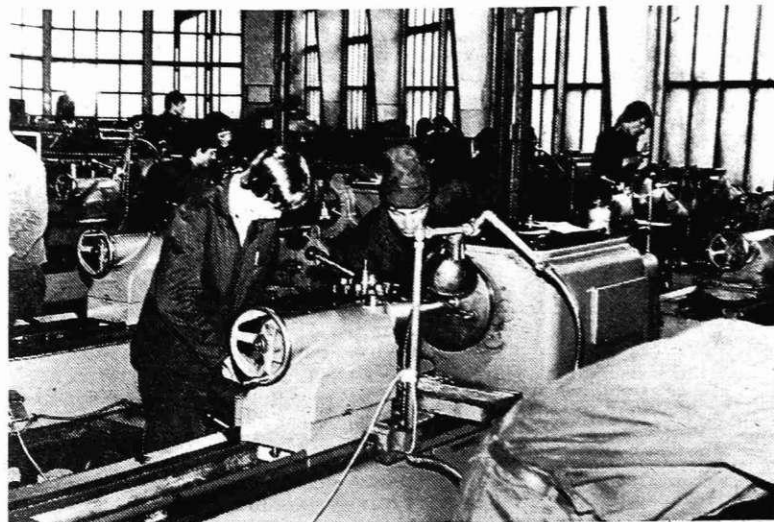
S področja tehničnih inovacij razstavlja: Janez Faletič, Anton Koblar, Feliks Bešter, Igor Logar, Peter Papič in Viktor Žan. Razen njih pa se s skupno inovacijo predstavljajo: Jože Pezdirnik, Jože Pintar, Jože Parte in Jože Filej ml. Likovna dela razstavlja Janko Korošec, Pavel Lužnik in Joža Koselj.

Umetniške fotografije so delo Antona Kocjančiča, Viktor Žan pa se poleg tehničnih inovacij predstavlja še z ročno oblikovanimi izdelki iz kovine. Na razstavi so še ročni izdelki Tatjane Srčič, Brede Stare, Vide Dornik, Hasnije Raković, Zvoneta Staniča, Olge Kunšič in Nure Mislinov.

Razstava je brez dvoma lep prikaz najrazličnejših aktivnosti zaposlenih delavcev v tej temeljni organizaciji, o podobnih razstavah pa bi veljalo razmisliti tudi v drugih TOZD. Razstava je odprta vsak dan od 10. do 12. in od 16. do 19. ure, do 31. maja. Organizatorji vabijo delavce temeljnih organizacij združene masa dela in delovnih skupnosti Železarne in druge občane, da si razstavo ogledajo v čimvečjem številu.

J. Rabič

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Učenci ŽIC – strugarji pri praktičnem pouku

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

10. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE PRI DS ŽELEZARNA

Namestnik predsednika odbora za splošne zadeve Kazimir Kotnik je 16. maja sklical deseto sejo odbora in predlagal v obravnavo pregled sklepov zadnje seje, odobritev službenih potovanj v tujino, poročilo o opravljenih službenih potovanjih v inozemstvo in razno.

Najprej so obravnavali poročilo o pregledu sklepov zadnje seje, ki ga je podal vodja splošnega sektorja Dušan Stare, ter ugotovili, da so bili vsi sklepi izvršeni.

Službena potovanja so odobrili naslednjim sodelavcem:

Karlu Tramtetu iz sektorja za ekonomiko in organizacijo v Ostravo v ČSSR; Anki Loštrk-Lagoja iz OTK k firmi Varian A.G. ZUG v Švico; Ernestu Pušniku iz uvoza v Ženevo v Švico; Francu Vičarju iz sektorja novogradenj in Janezu Komelu iz TOZD Žičarne v Basel v Švico; Janezu Bidovcu iz nabavnega sektorja v Moskvo v Sovjetsko zvezo; Marjani Gabrovski, Jože Arhu in Karlu Ravniku v železarno Chatillon Commentry Biache - Isberques v Francijo; Oskarju Kurnerju, Janku Pernetu ter vodji proizvodnje ali tehnologu iz TOZD valjarne bluming-štekel v Donawitz v Avstrijo; Borisu Bregantu, Karlu Tramtetu in Danilu Svetlinu v Španijo in Francijo; Valentinu Erjavšku iz prodajnega sektorja v Katowice na Poljsko; Božidaru Brudaru iz RO v Mainz v ZR Nemčijo ter Borisu Bregantu in Janezu Malenšku k firmi Johns Manville Italiana in studio Poppi v Madeni.

Odbor za splošne zadeve je ponovno obravnaval vlogo sektorja novogradenj glede usposabljanja našega kadra za delo na konti livu v inozemstvu in sprejel program potovanja z vsemi dopolnitvami, kot jih je predlagal odbor sektor novogradenj ter ponovno poudaril, da vsi stroški službenih potovanj v zvezi s konti livom bremenijo stroške projekta »konti liv«.

Člani odbora so bili seznanjeni z oceno uspešnosti službenih potovanj v tujino za naslednje sodelavce:

Franca Bahuna, Janeza Bohinca, Jožeta Zajca in Martina Poredoša, ki so si ogledali reševalni vagon na železniški postaji v Podrožci; Franca Seljaka in Marjana Demšarja s potovanja v Linz - Avstrija; Ivana

Arzenška, Jerneja Hočvarja in Milana Budje s potovanja v Essen - ZR Nemčija, Stanka Čopa, Karla Ravnika in Vinka Zormanja s potovanja v Avstrijo k firmi Ternitz; ter

4. SEJA ODBORA ZA INFORMIRANJE PRI DS ŽELEZARNA

Predsednik odbora za informiranje Franci Novak je 19. maja 1978 sklical 4. sejo z naslednjim dnevnim redom: pregled sklepov, obravnavo osnutka sprememb pravilnika o samoupravnem informiranju in komuniciranju v delovni organizaciji SOZD SZ - ŽELEZARNA JESENICE, dogovor o politiki uvodnikov v Železarni, sistematično informiranje samoupravnih organov temeljnih organizacij o sklepih samoupravnih organov železarne Jesenice ter razno.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da so bili izvršeni, nekateri, ki so dolgoročnega značaja, pa se še izvajajo.

Nadalje so obravnavali osnutek sprememb pravilnika o samoupravnem informiranju in komuniciranju v delovni organizaciji ter zadolžili grupo, ki jo je imenoval odbor za uresničevanje zakona o združenem delu, da na osnovi pripomb odbora ta pravilnik popravi in dopolni. Dopolnjen pravilnik se posreduje v razpravo in potrditev delavskim svetom po temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

Ko so razpravljali o politiki uvodnikov v Železarni, so zadolžili uredniški odbor, da daje glavnemu uredniku pobude in smernice za uvodnike.

Seznanjeni so bili tudi s sistematičnim informiranjem samoupravnih organov temeljnih organizacij o sklepih samoupravnih organov železarne Jesenice in se z njim strinjali. Odbor tudi podpira pobudo centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje v tem, da pripravlja na osnovi sklepov delavskega sveta Železarne in odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne krajše informacije vsem delegatom temeljnih organizacij in delovnih skupnosti z namenom, da jih sezna-

Franca Novaka z obiska jerklarn v SSSR, ČSSR in Poljski.

Vodja splošnega sektorja Dušan Stare je navzočim podal informacijo o obisku tujih poslovnih gostov in opravljenih ekskurzijah v železarni, o obisku skupin v Tehniškem muzeju ter o izdaji knjig in umetniških map v času od pretekle do šestnajste seje.

Ob koncu seje so obravnavali vloge posameznih organizacij in društev ter sprejeli ustrezne sklepe. DM

Pred livarno

TOZD Vratni podboji

18. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V torek, 16. maja, je bila v TOZD Vratni podboji 18. seja delavskega sveta. Predsednik Janez Vidmar je v razpravo predlagal: pregled sklepov 15., 16. in 17. seje, periodični obračun januar-marec, pritožbe delavcev na ocenitev delovnega prispevka, primarjava kategorizacije delovnih mest, predlog samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med temeljnimi organizacijami in delovnimi skupnostmi, samoupravni sporazum SIS za železniški in luški promet, samoupravni sporazum črne in barvaste metalurgije SRS o skupnih osnovah in merilih razporejanja čistega dohodka in delitvi sredstev za osebno in skupno porabo, pregled odobritev sredstev AZ in IV za leto 1978, pooblastila odbora za gospodarstvo pri DS TOZD za izjemne slučaje in samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za izvedbo raziskovalne naloge TOZD in uspešno gospodarjenje.

Z izvajanjem sklepov 17. seje so delegati soglašali. Seznanjeni so bili z periodičnim obračunom od januarja do marca in menili, da bi bila negativna bilanca lahko nižja, če bi bila aktivnost prodajnega oddelka večja.

Pregledali so sklepe 16. seje in ugotovili, da se sklepi pod točko 7, to je ukrepi za večjo produktivnost TOZD, v glavnem zadovoljivo izvajajo, kažejo se pozitivni rezultati, vendar je treba posvetiti več pozornosti tistim ukrepom, pri katerih ni bistvenih izboljšav. V krajšem času morajo usposobiti nove delavce, za katere je bil zadolžen odbor za kadre ter večjo aktivnost usmeriti v prodajo podbojev, oziroma osvajanju tržišča.

Na predlog poslovnega odbora je DS sprejel sklep, da pritožb delavcev glede ocenjevanja delovnega prispevka ne bo obravnaval.

dokler ne bo sprejet popravek oziroma dopolnilo pravilnika. Če bodo pritožbe po ponovnem referendumu še vedno aktualne, jih bodo obravnavali pozneje.

DS je imenoval komisijo za usklajevanje pravilnika in pripomb v sestavi: Ema Bremec, Albina Dolenc, Marija Mlakar, Daniel Kortnik in Franc Papler. Za svetovalca komisije pa sta določena vodja TOZD Srečo Mežnar in Gregor Hudrič.

Delegati so bili informirani o primerjavi kategorij delovnih mest, ki so jo zahtevali na 15. seji DS in jo je poslal oddelk za nagrajevanje. Dokončne sklepe glede kategorij bodo sprejeli na naslednji seji, ko bodo vsi delegati DS dobili primerjalno listo kategorij. DS zahteva od službe za nagrajevanje tudi analizo delovnega mesta »strojni delavec v vzorčni delavnici«, ki naj bo dostavljena do 15. junija.

Obravnavali so samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med TOZD in delovnimi skupnostmi, samoupravni sporazum o združevanju v SIS za železniški in luški promet SRS ter o ustanovitvi temeljne skupnosti za železniški in luški promet prometa središča Kranj ter samoupravni sporazum črne in barvaste metalurgije SRS o skupnih osnovah in merilih razporejanja čistega dohodka in delitvi sredstev za osebno in skupno porabo. Samoupravni sporazumi so bili potrjeni.

Pregledali in potrdili so koriščenje sredstev AZ in IV za leto 1978 s pripombo, da bodo o ostankih teh sredstev po potrebi še odločali.

Delavski svet je pooblastil odbor za gospodarstvo, da v primerih, ko gre za spremembo investicije v teku, lahko samostojno sklepa, na naslednji seji pa o tem poroča DS.

Sklep je bil sprejet zaradi hitrejših ukrepov, ki so včasih potrebni za izvršitev določenih nalog. HK

TOZD Energetika

15. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V sredo, 15. maja, je predsednik odbora za delovna razmerja Rudi Buh sklical 15. redno sejo odbora za delovna razmerja TOZD Energetika. Na dnevnem redu je bil pregled sklepov, premetitve in razporeditve, prošnje in pritožbe ter razno.

Vsi sklepi 14. seje so bili relizirani. Na novo sprejet je bil en delavec, premeščen pa je bilo deset delavcev.

Odbor je ugodil prošnji upoko-jenja, da se bo po upokojitvi zaposlil kot 40-letnik in to do sprejetja stalnega delavca na to delovno mesto, ki ga bo trenutno zasedal upokojenec.

Prošnjo zveze rezervnih vojaških starešin za en dan izredno plačnega dopusta za enega delavca je odbor ugodno rešil. K.N.

OBVESTILO ČLANOM ZVEZE KOMUNISTOV V ŽELEZARNI

V zadnjem času se vse pogostejše slišijo pritožbe in negodovanja nekaterih članov ZK zaradi tega, ker ne prejema glasila Komunist.

Zaradi ureditve podatkov z odposiljateljem glasila, prosimo vse prizadete komuniste v Železarni, da se javijo, oziroma telefonično sporočijo eventualno spremembo bivališča na komite ZKS Železarne Jesenice - telefon št. 218, 268.

Tudi v bodoče naj vsak član ZK, ki se preseli, takoj javi spremembo bivališča na komite zaradi rednega prejemanja glasila.

TK ZKS Železarne Jesenice

Železarski globus

FRANCIJA

V normandijskem mestu Mondeville je pričela ob koncu preteklega leta obratovati nova francoska železarna. Njena letna proizvodna zmogljivost je 1,5 milijona ton surovega jekla. V kisikovi jeklarni obratujeta dva 85 tonska konvertorja po postopku LDAC.

TOZD Žičarna

16. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik Bogdan Marinkovski je 16. maja sklical 16. redno sejo delavskega sveta TOZD Žičarna. Uvodoma je seznanil delegate o izvajanju sprejetih sklepov zadnje seje.

Najprej je vodja TOZD Janez Komel obširno seznanil delegate s trimesečnim obračunom Železarne in TOZD. Ugotovili so, da je bilo v prvih treh mesecih poslovanje uspešno. Proizvodni stroški so bili manjši od planiranih. Čisti dohodek je bil 11,922.000 din, kar je za 34 % višje od planiranega. Da bi bilo poslovanje dobro tudi v naprej, so sprejeli nekaj sklepov za naslednje trimesečje, in sicer:

- naredi se plan dopustov, katerega je potrebno dosledno izvajati,
- ob dopustih in bolezenski odsotnosti premeščati delavce na bolj produktivne stroje,
- vplivati na zmanjšanje bolezenske odsotnosti,
- poostri končno kontrolo gotovih izdelkov, kakor tudi vhodno kontrolo vložka,
- za nekatere izdelke se posamezniku ne prizna teža.

Delegati so obravnavali tudi dopis podjetja KAMEN Pazin v zvezi z reklamirano pleteno žico in sklenili, da jim prej obiščejo to podjetje. V slučaju odškodninskega zahtevka se lahko pristane na največ do 10 % bonifikacije za reklamirano količino žice. Sklenili so, da morajo delovodje in pletilci poostri kontrolo ter

označevati kolobarje za začetnicami imen pletilcev. Vodja TOZD pa so zadolžili, da odgovori na dopis in obvesti podjetje KAMEN Pazin o sprejetih ukrepih.

V nadaljevanju so potrdili samoupravni sporazum o financiranju potreb LO v letu 1978 v občini Jesenice, potrdili predlog delegatov iz Železarne za skupščino SIS za luški in železniški promet - temeljne skupnosti Kranj. Sprejeli so tudi sklep o pristopu v poslovno skupnost proizvajalcev vlečene žice in sklenili, da TOZD Žičarna pristopi k samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev za izvedbo raziskovalne dejavnosti: TOZD in uspešno gospodarjenje.

Sprejeli so še samoupravni sporazum črne in barvaste metalurgije SRS o skupnih osnovah in merilih razporejanja čistega dohodka in delitvi sredstev za osebno in skupno porabo. V poglavju VIII, so pri členu 67 imeli pripombo, da se dopolni tekst tako, da nagrade za delovne jubileje v Železarni ostanejo v taki obliki kot doslej, vendar ne smejo presegati vsote, določene v tem sporazumu.

BJ

TOZD Hladna valjarna Jesenice

13. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta TOZD Hladna valjarna Jesenice Stane Pulec je 19. maja sklical 13. redno sejo, na kateri so obravnavali naslednja vprašanja:

Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so vsi izvršeni, razen sklepa 7, ki govori o pripombah na pravilnik o osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka in dela sklada skupne porabe.

Glede na to, da so delavci TOZD ta pravilnik na referendumu sprejeli, vendar pa dali določene pripombe in glede na to, da morajo izdelati še interne pravilnike o dodatnih stimulacijah, bo posebna grupa samoupravljalcev to izdelala in vnesla v pravilnik, ki bo dan v razpravo in na referendum do jeseni.

Sprejeli so sklep, da se samoupravni sporazum črne in barvaste metalurgije SR Slovenije o skupnih osnovah in merilih razporejanja čistega dohodka in delitvi sredstev za osebno in skupno porabo zaenkrat odloži. Prisotni so menili, da ta pravilnik močno odstopa od pravilnika Železarne, za katerega smatrajo, da je bolj demokratičen, sodelavci so z njim dobro seznanjeni in so ga z vsemi pripombami že sprejeli.

Člani DS so bili seznanjeni s samoupravnim sporazumom o združevanju dela in sredstev za izvedbo raziskovalne naloge TOZD in uspešno gospodarjenje. Sporazum so sprejeli s pripombo, naj raziskovalne naloge obravnavajo neresena vprašanja iz delovnih organizacij, ki so ta sporazum podpisale.

Seznanjeni so bili z dodatnim združevanjem sredstev za projekt modernizacije TOZD Elektrode in bili mnenja, da se k temu pristopi. Soglašali so tudi s pristopom k združevanju sredstev za financiranje skupnih nalog LO v letu 1978.

Vodja TOZD HVJ je seznanil delegate s trimesečnim poslovnim poročilom za vso Železarno in TOZD, iz katerega je razvidno, da je ustvarjenega 9,8 milij. čistega dohodka in znižanje stroškov za 9,06 milijona. Uspeh bi bil lahko še večji, če bi bila preskrba z vložkom boljša.

Poslušali so poročila predsednikov odborov pri DS HVJ za LO, gospodarstvo in delovna razmerja in ugotovili, da odbori tekoče obravnavajo vso problematiko, člani pa se sej redno udeležujejo.

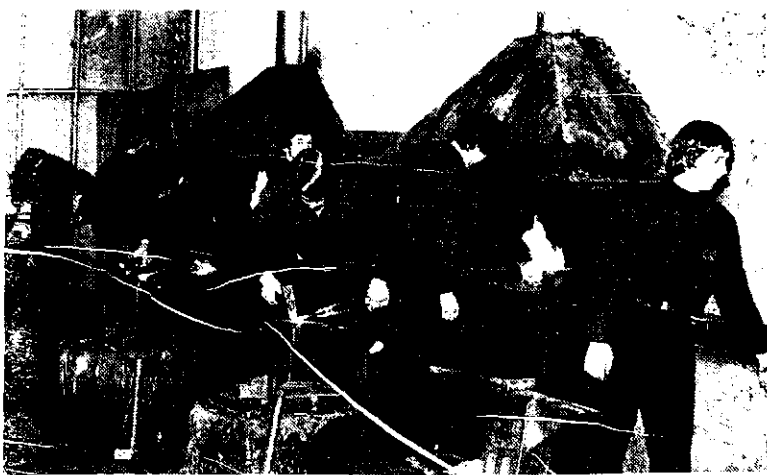
MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

KRONOLOGIJA MLADINSKEGA GIBANJA V JUGOSLAVIJI — MLADINSKI KONGRESI

(nadaljevanje in konec)

PRVI KONGRES ZDRUŽENE ZVEZE ANTIFAŠISTIČNE MLADINE JUGOSLAVIJE (USAOJ)

Prvi kongres Zdržene zveze antifašistične mladine Jugoslavije je bil v Bihacu od 27. do 29. decembra 1942. leta. Kongresa se je udeležilo 365 delegatov iz vseh krajev države ter iz enot NOV in POJ. Kongres je sprejel sklep, da se ustanovi Zdržena zveza antifašistične mladine Jugoslavije — USAOJ in izbral najvišje vodstvo organizacije — državni odbor USAOJ-a s predsednikom Ivo Lolo Ribarjem na čelu. Kongres je poslal razglas vsem mladim Jugoslovonom, v katerem jih poziva, naj se bolj vneto stopajo v vrste NOB.

Učenci ŽIC — kovači pri praktičnem pouku

DRUGI KONGRES USAOJ-a

Drugi kongres USAOJ-a se je začel 2. maja 1944. leta v svobodnem Prilazu in je trajal tri dni. Na kongresu je sodelovalo 816 delegatov, katere je poslalo preko 500.000 mladincev, članov mladinske organizacije. Mladim na tem kongresu je govoril tudi tov. Tito. Mladina je manifestirala svojo enotnost in odločenost, da se bo z vsemi silami borila za končno zmago. Kongres je izvolil nov centralni odbor organizacije in sprejel resolucijo o organizacijsko-političnih nalogah. Delegati kongresa so v svojem imenu in v imenu članov mladinske organizacije prisegli vrhovnemu komandantu NOV in POJ tov. Titu.

TRETI KONGRES USAOJ-a

Ta kongres je bil v prvem letu po vojni v Zagrebu od 11. do 16. maja 1946. leta. Sprejel je tudi sklep, da organizacija mladih spremeni ime in se v prihodnje imenuje Ljudska mladina Jugoslavije, v katero bo vključena vsa mladina naše domovine. Zato je bil pozneje sklican kongres SKOJ-a, potem pa še skupni kongres SKOJ-a in Ljudske mladine.

ČETRTI KONGRES SKOJ-a

Četrti kongres SKOJ-a je bil 22. let po tretjem kongresu in sicer od 12. do 15. oktobra 1948. leta. Udeležilo se ga je 946 delegatov. Med pozdravom delegatom je tov. Tito dejal, da se z razvojem Jugoslavije ustvarjeni pogoji, da je mlada generacija združena v eni organizaciji. Kongres je sprejel sklep, da se Zveza komunistične mladine združi z Ljudsko

SEMINAR ZA SODELAVCE IN DOPISNIKE

Uredništvo revije Mladina je 19. maja organiziralo za sodelavce in dopisnike enodnevni seminar, kombiniran z delovnim posvetom o aktualnih nalogah uredništva in sodelavcev po Sloveniji. Seminar in posvet sodita v okvir priprav uredništva Mladine na X. kongres ZSMS. Seminarja sta se udeležila tudi dva dopisnika z Jesenic oziroma iz Železnice.

V dopoldanskem delu seminarja je sekretar RK ZSMS Vito Habjan orisal potek priprav na kongres ter aktualne naloge ZSMS. Nato so se prisotni podrobneje seznanili o novinarskih vprašanjih, kako in kje naj jih kot dopisniki uporabljajo. Poskusili so se tudi v praktičnem pisanju, kjer jim je pomagal sodelavec časopisa Delo Miro Zakrajšek. Opozoril je na napake, ki jih v prispevkih oziroma člankih pišejo. Seznanil jih je o načinu pisanja člankov in kako naj bi članki bili sestavljeni. Na koncu seminarja so se z uredništvom Mladine dogovorili o tesnejšem sodelovanju med revijo in dopisniki po Sloveniji. Vsak prisotni je dobil tudi značko revije Mladina.

Vasjo Hribar

mladino in nosi ime LJUDSKA MLADINA JUGOSLAVIJE. V Beogradu je bil od 16. do 19. decembra 1948. leta skupen kongres. Na tem kongresu je tov. Tito opozoril na škodljivost dvojne organizacijske oblike združevanja mladih, poudaril potrebo po združevanju teh dveh organizacij in konkretno postavil mladini štiri najvažnejše naloge: vzgoja sebe in drugih v teoretičnem in strokovnem pogledu, teoretično in politično vzgajanje mladih, telesna in predvojaška vzgoja kot tudi sodelovanje mladih na prostovoljnih akcijah v izgradnji države. Na kongresu je bilo podano poročilo CK SKOJ-a in Centralnega odbora Ljudske mladine. Izbran je bil novi Centralni komite Ljudske mladine Jugoslavije in sprejeta resolucija o osnovnih nalogah LMJ, o agitaciji in

organom in drugim združenjem na vasi, nanaša pa se na nekatere oblike vzgoje in prosvetljevanje vaše mladine. Kongres je izvolil nov CK LMJ, ki je imel 75 članov, nadzorni odbor in sprejel nov statut LMJ. Za predsednika LMJ je bil izvoljen Milijan Neorič.

ŠESTI KONGRES LMJ

Šesti kongres LMJ je bil od 27. do 30. januarja 1958. leta v Beogradu. Prisotnih je bilo 1.031 delegatov, predstavnikov dvomilijonske organizacije mladih. Na kongresu je govoril tov. Tito in pozval mlade, naj nadaljujejo z izgradnjo avtoceste »Bratstvo—enotnost«. Kongres je sprejel programsko načela, statut LMJ, izvolil nov CK LMJ, ki je imel 105 članov in sprejel več resolucij, med drugim o družbeni aktivnosti mladih, o mednarodnih povezavah in o nalogah mladine v družbenem samoupravljanju. Na dan, ko se je kongres končal, je bil opoldne na trgu Marxa in Engelsa v Beogradu veliki mednarodni miting mladosti, z več kot 30.000 mladinci.

SEDMI KONGRES LMJ

Sedmi kongres LMJ je bil od 23. do 26. januarja 1963. leta v Beogradu. V delu kongresa je sodelovalo 1297 izvoljenih delegatov, med njimi 107 članov CK LMJ in nadzorne komisije in 47 predstavnikov mladinskih organizacij iz 35-ih držav sveta. V diskusiji je na kongresu sodelovalo 110 delegatov, 52 pa jih je podalo pismene diskusije, ker je zmanjkalo časa. Med delegati je bilo 340 mladink. Povprečna starost je bila 23 let. Izvolili so nov CK LMJ, ki je štel 95 članov in predsedstvo s 25 člani. Kongres se je ukvarjal predvsem s problemi mladih, ki jih je obravnaval kot probleme družbe. Sprejeli so programsko načela, statut, spremenil ime organizacije, ki se od tedaj imenuje ZVEZA MLADINE JUGOSLAVIJE. Kongres je sprejel tudi resolucijo o nadaljnjih nalogah Zveze mladine Jugoslavije.

OSMI KONGRES ZMJ

Osmi kongres ZMJ je začel z delom 8. februarja 1968. leta v dvorani Doma sindikatov v Beogradu in je trajal tri dni. V delu kongresa je sodelovalo 862 delegatov in številni predstavniki mladinskih organizacij iz tujine. Na kongresu je govoril tudi tov. Tito. Zadnji dan kongresa je bilo sprejetih več dokumentov: statut in program ZMJ kot edinstvene in množične organizacije ter resolucije o družbeni in gospodarski reformi, o zaposlovanju in izobraževanju, o družbeni aktivnosti mladih, o mednarodni aktivnosti in solidarnosti z bojem vietnamskega ljudstva.

DEVETI KONGRES ZVEZE SOCIALISTIČNE MLADINE JUGOSLAVIJE

Ta kongres je bil v Beogradu od 21. do 23. novembra 1974. leta. Prisotnih je bilo 935 delegatov in veliko število delegatov iz tujine. Po Internacionali, ki jo je zapel KUD Ivo Lola Ribar, je kongres začel z delom.

Kongres je delal v plenumu in komisijah (delalo je 5 komisij): za politično-organizacijski razvoj in statut; za družbenoekonomske odnose; za izobraževanje, vzgojo, delo in kulturo; za družbeno aktivnost mladine in za mednarodno aktivnost in sodelovanje. V teh komisijah je delalo 250 delegatov. Na zadnji plenarni seji je kongres sprejel statut ZSMS, akcijsko politični program nalog ZSMJ v nadaljnjem razvoju socialistične samouprave družbe, resolucije o mednarodni aktivnosti in sodelovanju. Delegati so sprejeli sklep o podelitvi plakete 9. kongres ZSMJ.

Vasjo Hribar

Vsebinska je povzeta iz posebne priloge mladinske politične šole za informiranje.

KVIZ TEKMOVANJE »NOB OD 1941 DO 1945«

Danes, 25. maja, bo ob 18. uri kviz tekmovanje z naslovom »NOB od 1941 do 1945«, ki ga organizira kulturna skupina Jutro ob sodelovanju s koordinacijskim svetom ZSMS Železnice. Tudi ta oblika aktivnosti mladih sodi v sklop praznovanja meseca mladosti in današnjega 86. rojstnega dne tovariša Tita. Za kviz se je prijavilo šest ekip iz osnovnih organizacij ZSMS in sicer iz Kovičevca, Jeklarne, ŽIC, Podbojarne, Centra srednjih šol in Splošne bolnice Jesenice. Ekipa, ki bodo najbolj odgovorjale na vprašanja, bodo prejele nagrade in diplome. Kviz bo v dvorani Delavskega doma prijelenu na Jesenicah.

J. R.

MAJSKO SREČANJE MLADIH SLOVENSkih ŽELEZARJEV V KROPI

V soboto, 27. maja, bo v Kropi tradicionalno, tokrat že osmo majsko srečanje mladih slovenskih železarjev. Letošnji organizatorji so člani osnovne organizacije ZSMS Plamen Kropa in člani tovarniške konference ZSMS Veriga Lesce. Srečanja se bo udeležilo 250 mladih delavcev iz vseh kolektivov SOZD Slovenske železarne. Dopoldan ob 10. uri se bodo udeleženci zbrali v Kropi, kjer bo najprej na sporedu priložnostni program. Slavnostni govornik bo generalni direktor Slovenskih železarov Gregor Klančnik, o pomenu sveta ZSMS Slovenske železarne pa bo spregovoril Dragan Simović. V kulturnem programu bodo nastopili recitatorji iz Kroke

in folklorna skupina iz Verige Lesce. Zatem si bodo mladi železarji ogledali kovaške in druge zgodovinske zanimivosti Kroke, popoldan bodo preživeli ob športnih igrah v naravi, zvečer pa bo družabno srečanje v Radovljici. Iz jeseniške železarne se bo osmega srečanja mladih slovenskih železarjev udeležilo petdeset mladih iz posameznih OO ZSMS. Koordinacijski svet ZSMS Železarne obvešča vse mlade, ki so se v OO ZSMS prijavili za sobotno srečanje, da bo avtobus odpeljal v Kropro v soboto zjutraj ob 8. uri izpred parkirnega prostora Železarne, ustavljal pa se bo na vseh avtobusnih postajah do Lesce.

J. R.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

VIZUALNE OPAZOVALNICE CZ

- topografske značilnosti zemljišča, na katerem se organizira opazovanje — relief, prekriznost, pokritost,
- značilnosti optičnih sredstev za opazovanje — zorno polje, povečevanje,
- individualne lastnosti in izurjenost opazovalcev in
- organizacija opazovanja na odseku.

Kot vidimo, vplivajo na daljavo, do katere lahko odkrijemo cilje, številni in več ali manj očitni dejavniki, zato jih tukaj ne bomo posamezno obravnavali.

Rezultati izkušenj in poskusov, ki so jih delali v nekaterih državah, kažejo, da sta daljava, do katere lahko odkrijemo cilje in daljavo optične vidljivosti medsebojno odvisni, kar je prikazano na grafu risbe številka 2.

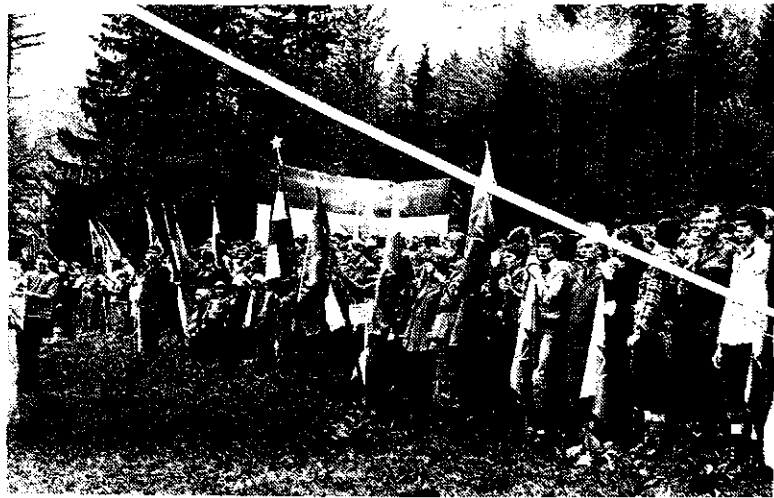
Na tem grafu je prikazana verjetnost za odkrivanje cilja v trenutku, ko se ta pojavi na meji optične vidljivosti. Če je pri določenih meteoroloških razmerah na primer dobra optična vidljivost na daljavo 10 km, tedaj bomo zanesljivo (s 100 % verjetnostjo) odkrili cilj najpozneje na daljavi 4 km.

Ponoči so možnosti vizualnih opazovalnih postaj pri odkrivanju ciljev v zraku zelo omejene. Samo v nočeh z mesečino, kadar leti cilj na majhni višini čez VOP ali v njeni neposredni bližini, ga bo lahko opazovalec odkril vizualno.

Sicer pa se opazovanje ponoči praviloma omejuje le na prisluskovanje. Daljavo odkrivanja cilja s prisluskovanjem je odvisna od intenzivnosti brnenja motorja letala in od števila letal v skupini, oziroma od sposobnosti (sluha) in izurjenosti opazovalca ter od tega, ali so v rajonu, kjer leži vizualna opazovalna postaja, tudi drugi viri hrupa (zvočnih motenj).

Tablica 2

Objekt opazovanja	Daljava (m)	Možnost razpoznavanja s prostim očesom
Človek	70	Vidita se obe oči
	150	Vidijo se dlani rok in deli orožja in obleke
	200	Vidijo se obrisi oseb
	300—400	Razlikujemo barve (osebe, obleko, obutev)
	600	Vidijo se silhuete posameznih ljudi
Ljudje, konji, vozovi	700—800	Opazamo premikanje nog pešca, ki koraka ali teče
	1500	Razlikujemo pešce, jezdece, vozila, ki se po cesti premikajo v koloni
Drevje, stebri	1200	Posamezno drevje in stebri
	2000	Veliko, na samem stoječe drevo
Naselja, stavbe	300	Lahko vidimo križe na oknih
	4000	Navadne hiše
	6000	Tovarniški dimniki
	11000	Mlini na veter in njihova krila
	15000	Cerkve, posamezne markantne stavbe in gradovi (graščine)

Mladi iz jeseniške občine so tudi letos lepo proslavili dan mladosti in 86. rojstni dan tovariša Tita. V soboto, 20. maja, je OK ZSMS Jesenice organizirala tradicionalni pohod mladih po partizanskih poteh, ki se je zaključil z osrednjo prireditvijo na Pristavi. Ko je devet bataljonov in odredov prehodilo partizanske in kurirske poti v osrečju Karavank, so slavnostno ukorakali na zborni mesto na Pristavi. Skupaj se je pohodov udeležilo okrog 1500 mladih, na sami prireditvi pa je bilo skoraj 2500 ljudi. Zbranim je spregovoril predsednik OK ZSMS Jesenice Franjo Kragolnik, za kulturni program pa so poskrbeli člani pihalnega orkestra Jeseniških železarjev, šolski pevski zbor osnovne šole Koroška Bela in recitatorji. S sobotne prireditve so mladi poslali tudi pozdravno pismo z najiskrenejšimi čestitkami tovarišu Titu za 86. rojstni dan. (Tekst in foto: J. Rabič)

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Jeklarna

10. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Deseta redna seja odbora za gospodarstvo je bila 26. aprila in se je nadaljevala 8. maja. Vodil jo je predsednik odbora Miloš Cvetković.

Na seji je bilo navzočih pet članov odbora, prisostvovali pa so še: vodja TOZD Jeklarna Alojz Kalan, predsednik DS TOZD Stanko Pfajfar, predsednik IO OOS Martin Sovič in Jože Arh, asistent za delovne naprave.

Pri osmi točki dnevnega reda »racionalizacije«, je prisostvoval tudi predstavnik SEO — odd. za zaščito ind. lastnine Anton Strajnar. Alojz Kalan, vodja TOZD, je član odbora seznanil s poročilom poslovnega odbora o stanju sred-

stev amortizacije na nivoju delovne organizacije Železarne za leto 1978.

Navzoči so bili seznanjeni s sklepom odbora za gospodarstvo Železarne z dne 23. marca, po katerem naj bi se 60.000.000 din sredstev, namenjenih za drobne zamenjave v letu 1978, razdelilo po temeljnih organizacijah tako, da dobi vsaka 700.000 din, ostalo pa po ključu. Iz tega vira dobi TOZD Jeklarna v letu 1978 3.119.000 din sredstev AZ za drobne zamenjave.

Vodja TOZD je posredoval informacijo sektorja novogradenj v zvezi

s pripravljanimi deli za nove investicijske projekte.

Odbor je odobril nabavo zaščitnih gasilnih naprav za transformatorje električnih peči. Naročilo in realizacijo nabave naj izvede asistent za delovne naprave.

Odbor je bil informiran o nabavi sekundarnih kablov za Lectromelt jeklarsko peč.

Odbor je namenil 400.000 din za dopolnitev investicijskega projekta konti liva s telefonijo.

Obravnavali so pet racionalizacij, od katerih so bile tri pozitivno rešene, dve pa bodo zaradi pomanjkljivih podatkov obravnavali na naslednji seji.

Odbor je sprejel sklep o posebni stimulaciji, kot nagradi za odстранje nevarnih kosov starega železa in sicer:

- za vsak nevaren votel predmet se tistemu, ki ga izloči iz vložka, izplača nagrada v višini 150 din,
- za vsak eksplozivni predmet se tistemu, ki ga izloči in najdbi prijavi, izplača nagrada v višini 300 din.

Vodja TOZD Jeklarna je poročal o doseženi proizvodnji v mesecu aprilu in o poteku proizvodnje v mesecu maju. Povedal je, da so v aprilu SM-peči presegle družbeni plan, medtem ko so električne peči skoraj za enak odstotek zaostale za družbenim planom. Tako je skupni uspeh Jeklarnе v mesecu aprilu za malenkost presežen družbeni plan.

V mesecu maju poteka proizvodnja zaradi pomanjkanja ljudi tudi v SM Jeklarni le s štirimi SM-pečmi, na električnih pečeh pa zaostajajo za proizvodnim planom enako kot doslej. Jeklarna v celoti ne izpolnjuje proizvodnega plana. Predvidevajo, da bo mesec maj v primerjavi s preteklimi štirimi meseci najslabši in da TOZD Jeklarna ne bo izpolnila svojih obveznosti.

Vodja je poročal o stanju izgradnje skladišča fero legur in o projektu podaljšanja skladišča starega železa na nasipu.

Predsednik odbora za gospodarstvo Miloš Cvetković je seznanil člane o nevezdržnem stanju higienskih prostorov in garderob za delavce zaposlene pod pristaniškimi žerjavji in predlagal, naj se poskuša dobiti dva prostora, ki jih ima sedaj sektor nabave na črpalki za gorivo in ki, po njegovem mnenju, nista dovolj izkoriščena.

B. K.

TOZD Strojne delavnice

14. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V sredo, 17. maja, je bila 14. redna seja delavskega sveta TOZD Strojne delavnice, ki jo je sklical predsednik Anton Marčič.

Najprej so pregledali izvrševanje sklepov. Ugotovljeno je bilo, da so v večini izvršeni, nekateri pa se še rešujejo. Rešen še ni sklep o izenačitvi tarifnih postavk v pripravi dela, ker predloga niso obravnavale samoupravne delovne skupine. Sklep o deficitarnosti pa ni bil izvršen zaradi obsežnosti reševanja tega problema.

Delegat je Franc Košir seznanil s samoupravnim sporazumom za železniški in luški promet. Soglašali so s tem, da se temeljna samoupravna interesna skupnost za Gorenjsko ustanovi s sedežem v Kranju, za delegata Železarne v zboru uporabnikov skupščine te interesne skupnosti so potrdili na predlog IO sindikata Maksa Klinarja, za delegate v zboru uporabnikov pa Franca Kalana, Franca Ambrožiča in Petra Podlesnika.

Z rezultatom trimesečnega poslovanja TOZD je delegat seznanil Tine Žvegelj. Po daljši razpravi so poročilo o poslovanju TOZD potrdili s pripombo, da se poročun za prvi kvartal naredi ob polletni bilanci, ker so njihove cene višje kot so bile planirane.

Pravilnik o urejanju stanovanjskih vprašanj je razložil Franc Kralj. Pravilnik vsebuje predvsem načrtovanje stanovanjske gradnje in vire potrebnih sredstev, pogoje, merila in postopke za dodeljevanje stanovanj in stanovanjskih posojil. Delegacijo v samoupravni stanovanjski skupnosti so zadovoljili, da na prvi seji skupščine postavi vprašanje, kdo bo kril neplačano stanarino v preteklem in letošnjem letu in o tem poročila na eni prihodnjih sej DS.

Delavski svet je razpravljal o predlogu sveta za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito o ovrednotenju programa skupnih nalog ljudske obrambe občine Jesenice, za katerega se bodo v letu 1978 združevala sredstva v višini 2.841.800 din in ga sprejeli.

Obravnavali so še samoupravni sporazum o združevanju sredstev črne in barvaste metalurgije SR Slovenije o skupnih osnovah in merilih razporejanja čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Samoupravni sporazum je obrazložil Valentin Klinar.

Delegati delavskega sveta so se strinjali z zaključki 14. seje odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne, z dne 26. aprila, v zvezi s pritožbami na oceno delovnega pripevka, in sicer, da se pritožbeni postopek odloži, dokler ni v pravilnik o osnovah in merilih za delitev OD vnešena tudi ustrezn oblika za reševanje pritožb.

Obrazložitev o novem projektu »Strojne delavnice Javornik« sta podala Vinko Zorman in Janko Kelbl. Delegati so ponovno sklenili, da mora TOZD Energija zagotoviti ogrevanje do nove ogrevalne sezone. Ravno tako so od temeljne organizacije zahtevali odgovor na dopis, ki se je nanašal na sklep delavskega sveta na 13. redni seji.

Soglašali so z zaključkom komisije za razpis in nabavo stružnice za obdelavo valjev kot dopolnilne opreme k rekonstrukciji valjarne žice. Ker je zaradi obsežne informacije o poteku del na Javorniku zmanjkalo časa za obravnavo dveh točk dnevnega reda, so ju prestavili na naslednjo sejo DS TOZD.

JM

POŠKODBE NA DELOVNIH MESTIH

Služba za varstvo pri delu nam je posredovala podatke o poškodbah na delovnih mestih ter na poti na delo in z dela za april. Na delovnih mestih je bilo poškodovanih 42 sodelavcev. Izgubili smo 659 delovnih dni. Na poti na delo so bile štiri poškodbe in zato 110 izgubljenih delovnih dni. Pregled poškodb po TOZD in DS je naslednji:

TOZD	poškodbe na del. mestih	izgubljeni dnevi	poškodbe na poti	izgubljeni dnevi
Plavž	5	60	—	—
Jeklarna	10	90	—	—
Livarna	1	9	—	—
Valjarna Bela	1	9	—	—
Valjarna žice in profilov	5	115	—	—
Valjarna debele pločevine	1	39	—	—
Hladna valjarna Bela	4	34	—	—
Hladna valjarna Jesenice	2	16	—	1 od prej
Zičarna	2	10	—	—
Profilarna	—	27 od prej	1	5
Vratni podboji	—	—	—	—
Jeklovlek	—	—	—	32 od prej
Elektrode	2	36	—	—
Zebjarna	1	16	—	—
Strojne delavnice	—	12 od prej	1	48
Remontne delavnice	1	20	—	—
Vzdrževanje	3	61	1	3
Energetika	1	8	—	—
Transport	2	43	—	24 od prej
Družbena prehrana	—	17 od prej	—	—
DS za komercialne in fin. zadeve	—	—	—	—
DS za kadrovske in splošne zadeve	—	—	—	—
ter informiranje	—	—	—	—
DS za ekonomiko, teh. kontrolo, raziskave in novogradnje	1	10	1	7

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

16. maja je bila četrta redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Izvršni odbor je razpravljal o predlogih za izvedbo dveh izletov. Sprejeli so sklep o organizaciji enodnevnega izleta v Videm Krško, kjer si bodo ogledali gradbišče nuklearne elektrarne ter tovarno Celuloze in papirja Djuro Selaj. Dogovorili so se še o dvočrtnem izletu v Poreč.

V nadaljevanju seje so obravnavali popravke pravilnika o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in dela skl. da skupne porabe. Seznanjeni so bili s pripombami in spremembami osnutka pravilnika. Predlagali so, da naj bi bil vsak ocenjevalec v TOZD zaposlen vsaj 15 let, da bi lahko ocenjeval in da mora poznati delovna mesta. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata se je odločil za tretjo varianto v razponu od 10 do 16 odstotkov. Predlagajo tudi, da bi se celotna TOZD Valjarna debele pločevine odločila samo za eno varianto. Vse razprave na sestankih delovnih skupin naj bi zaključili do 25. maja. Če bodo ugo-

tovili nepravilnosti pri ocenjevanju, bo treba posameznike poklicati na odgovornost.

V sklepnem delu seje so razpravljali o predlogu, da naj bi za novega predsednika občinskega sindikalnega sveta Jesenice imenovali Teodorja Kreuzerja. Predlog je bil sprejet.

JEKLARNA

Osmega maja je bila deveta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Seje se je udeležilo 17 članov. Ob pregledu sklepov prejšnje seje so ugotovili, da sklep o izvolitvi delegata s tretje izmene livne jame še obravnavajo. Ostali sklepi so bili izpolnjeni.

V drugi točki dnevnega reda so razpravljali o predlogih za določitev sodelavcev, ki naj bi letovali brezplačno. Predlagali so osem sodelavcev. Tovariš Selakovič je izvršni odbor osnovne organizacije seznanil s seznamom prijavljenih sodelavcev za letovanje na morju.

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata k predlagani kandidaturi Teodorja Kreuzerja za novega predsednika občinskega sindikalnega sveta nima pripomb.

OGLED ŽELEZARSKEGA IZOBRAŽEVALNEGA CENTRA

Na sestankih samoupravnih organov železarskega izobraževalnega centra je bilo sklenjeno, da se določi dan, ki bo namenjen za ogled prostorov centra in njegove dejavnosti.

To akcijo smo izpeljali v ponedeljek, 22. maja. Že teden dni pred ogledom centra so bili po Jesenicah in okolici razobešeni plakati, ki so vabili delovne ljudi in občane na ogled. Načrt za ogled centra je bil naslednji:

— predstavitev razvoja centra oziroma strokovnih šol,

— ogled prostorov (delavnice, telovadnice, učilnice s kabineti, TV studio z interno televizijo).

Kot prva skupina so bili povabljeni predstavniki družbenopolitičnih in gospodarskih organizacij ter predstavniki ostalih šol. Žal so se vabilu odzvali le predstavniki gospodarskih

organizacij (Železarne), izostali pa so predstavniki družbenopolitičnih organizacij in sosednjega šolskega centra, saj prehajamo na usmerjeno izobraževanje, čemur je bil delno namenjen tudi ta ogled.

Preko dneva se je zvrstilo še pet skupin, v katere so bili zajeti delovni ljudje in občani. Največ zanimanja je vzbudil pri vseh obiskovalcih šolski TV studio z interno televizijo, saj sodi med najboljše opremljene v Slovenijo.

Kot je bilo opaziti na obrazih obiskovalcev, so bili z ogledom zelo zadovoljni, s tem pa tudi mi, saj je akcija dosegla svoj namen. Svoj delež k tej akciji je prispevala tudi osnovna organizacija ZSMS — Žic z lepljenjem plakatov in kot voditelj pri ogledu.

Mladinci, ki smo sodelovali ob tej akciji

TOZD Livarna

11. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja Jože Novak je sklical v mesecu aprilu 11. redno sejo. Članom je predlagal dnevni red, ki je bil soglasno sprejet.

Na seji je bil navzoč tudi kadrovik Polde Lomovšek, ki je podal kadrovske poročilo za mesec marec. V njem je podrobno zajeto koriščenje rednih letnih dopustov, bolniška odsotnost, izredno plačana odsotnost in podobno. Komisija je po pregledu ugotovila, da se vse giblje v mejah normalnosti.

Odbor je bil seznanjen tudi z rezultati preizkusov dela za neposredne vodje dela v livarni. Razvidno je bilo, da je livarna prijavila 13 kandidatov in le eden od prijavljenih pre-

izkusa ni opravil. Odbor je bil mnenja, da se mu omogoči ponoven preizkus.

Odbor je obravnaval tudi 13 vlog za premestitve iz enega na drugo delovno mesto v temeljni organizaciji. Ugodno je rešil osem vlog, za ostalih pet pa je predlagal, da se ponovno obravnavajo takrat, ko se dokončno reši zasedba delovnega mesta »asistent za TPP in proizvodnjo« v TOZD Livarna.

Odbor je tudi potrdil, da Karl Bohinc začasno zaseda delovno mesto delovodja jeklo livarne, do vrnitve delovodje iz bolezenskega staleža.

M. B.

Gostje pred ogledom prostorov in dejavnosti ŽIC

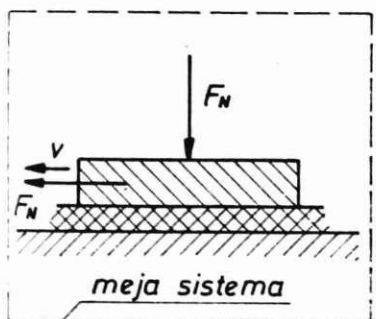
TRIBOLOGIJA V STROJNIŠTVU

Tribologija je skupno ime za probleme trenja, obrabe in mazanja, ki so prisotni v mnogih prirodnih pojavih, posebno pogosti pa so v strojništvu. Če je doba človeka opredeljena z uporabo ognja in če je človek zanimal oženj z iskro ali drgnjenjem lesenih delov, potem je ta pojav prav gotovo pripisati trenju in s tem je postala uporaba trenja eden od bistvenih mejnikov na poti od živalstva do prvih civilizacij.

Ime »tribologija« je uporabil in predlagal dr. Peter Jost v znanem poročilu o trenju angleški vladi leta 1966 ter se od tedaj uporablja za označevanje interdisciplinarnih znanosti s področja trenja. Po letu 1966 se je tribologija kot znanost hitro uveljavljala, kar se kaže tako v izgradnji specialnih institutov, kakor tudi v uvajanju tribologije v visokošolski študij. V tem času so organizirali evropsko federacijo za tribologijo. Bila sta že dva kongresa, zadnji leta 1977 v Düsseldorfu. V tej federaciji je danes vključenih 27 dežel, tudi Jugoslavija. Upravičenost tribologije kot znanosti izhaja iz njenega velikega pomena v gospodarstvu in se odraža na zmanjševanju stroškov proizvodnje, na zmanjševanju stroškov za energijo in na povečanju življenjske dobe posameznih strojev. Po objavljenih podatkih so znašale izgube zaradi trenja in obrabe v ZRN v letu 1975 okrog deset milijard nemških mark, v ZDA okrog 100 milijard dolarjev. V Angliji so leta 1966 izračunali, da bi lahko s posebnimi posrednimi prihranki do 500 milij. funtsterlingov letno. Iz primerjav, ki so bile narejene za Jugoslavijo, vidimo, da bi s posebnimi merami lahko prihranili približno 3,6 milijard din letno. Potrebno je poudariti, da se denar, ki ga vlagamo v tribologijo, vrača v polni meri.

TRIBOLOŠKI SISTEM

Za razliko od mnogih tehniških disciplin, ki obsegajo zelo določeno področje, je tribologija izrazito interdisciplinarna veda. Pri obravnavanju triboloških pojavov je več različnih stvari: dve dotikajoči se površini, ki sta praviloma različni, snov, ki se nahaja med obema površinama, obremenitev, hitrostne razmere in sila trenja. Vse naštetje vpliva na tribološki proces, ki ga imenujemo s skupnim imenom tribološki sistem. Če se samo komponenta v sistemu menja, se s tem spremeni tribološki sistem. Zato za tribološke pojave zelo težko najdemo širše veljavne zakonitosti. To pomeni, da moramo vsak tribološki problem več ali manj ločeno raziskovati pri dejanskih obratovalnih razmerah.

TEHNIŠKA POVRŠINA

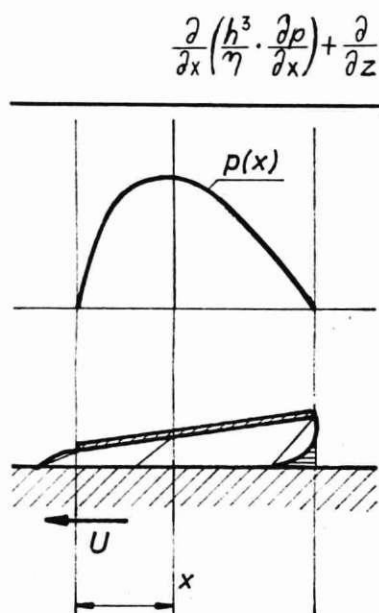
Tehniška površina je sestavljena iz več posamičnih plasti. Površine, pri katerih pride do trenja, so mehansko obdelane. Zaradi mehanske obdelave so vrhne plasti vedno nekoliko prizadete, se pravi, da so zrahljane. Obdelava je največkrat v atmosferi, kovine pa imajo veliko afiniteto do kisika. Tako se tvorijo oksidne plasti, ki so fizikalnega ali pa kemičnega značaja. Tej plasti sledi adsorpcijska plast, ki nastane z zgoščevanjem plinov in drugih snovi na površini kovine. Oksidacijska plast je trdno vezana na kovinsko površino ter jo je možno odstraniti več ali manj samo pri višjih temperaturah v vakuumu.

Krovna plast – imenujejo jo tudi umazanja, je sestavljena iz pola-

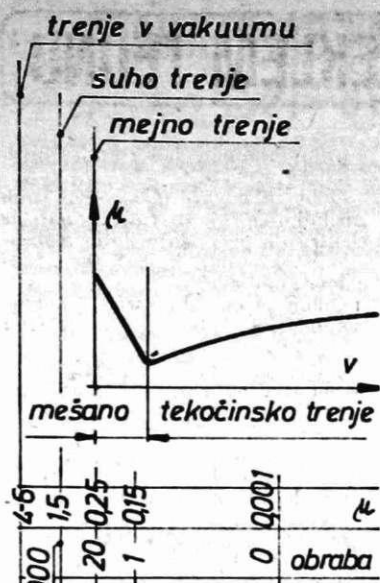
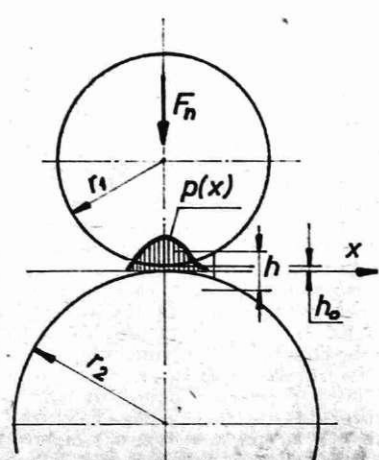
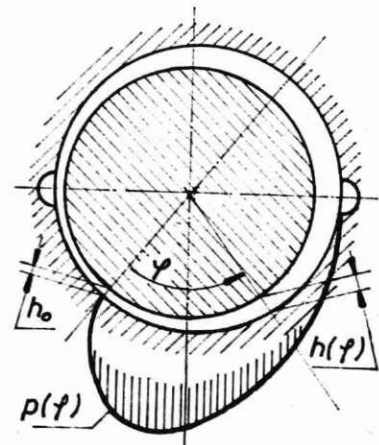
riziranih velemolekul, najpogostejše ogljikovodikov. Tudi ta plast je pri normalnih razmerah (obremenitev, temperatura) zelo obstojna in preprečuje neposredni dotik kovinskih površin. Od te plasti zavisi neposredna tribološka lastnost površine. V mislih imamo koeficient trenja in obrabo. Krovne plasti so odvisne od vseh udeleženih materialov.

VRSTE TRENJA

Koeficient trenja je prvi izračunal leta 1902 prof. Stribeck, ki je delal preizkuse v laboratoriju za preizkušanje materiala v Berlinu. Rezultat njegovih meritev na mazanih površinah je znana Stribeckova krivulja, ki jo za opredelitev trenja še danes uporabljamo ter opredeljuje trenje tudi za druga področja, ne samo za ležaje. Stribeckova krivulja za mazanje površine loči tekočinsko trenje, mešano trenje in mejno trenje, poleg teh vrst pa ločimo še trenje v vakuumu, ki postaja vse bolj aktualno pri vesmirskih poletih ter trenje nemazanih površin, ki so pokrite z oksidi. Na sliki 3 je prikazano razmerje reda velikosti trenja za posamezna področja, poleg tega pa še obraba. Glede na to, da je izgubljena moč odvisna samo od koeficienta trenja, izguba materiala pa od obrabe, se vidi, da je prav za obrabo krovna plast površine bistvenega pomena.

Z uporabo računalnika je danes Reynoldsova diferencialna enačba rešljiva za vse primere. Poleg ravnega klinastega prostora, ki je pri aksialnih drsnih ležajih (Michelovih), so najpogostejši klinasti prostori, ki jih tvorijo valjaste oblike različnih premerov. Sem spadajo klinasti prostori, kakršne najdemo pri drsnih ležajih ter klinasti prostor, ki nastane med dvema zunanjima valjema, kot ga poznamo pri zobnikih.

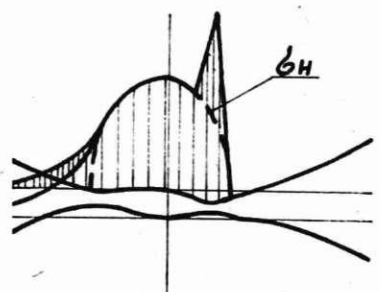
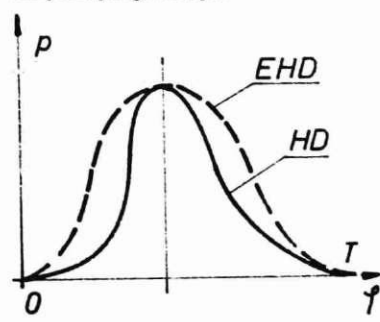
Tekočinsko trenje

Tekočinsko trenje je pogojeno s tekočinskim mazanjem, pri katerem se ustvari v maznem sloju tlak, ki drži ravnotežje obremenitvi. Tlak se lahko ustvarja hidrodinamično in hidrostatično, poleg tega pa obstajajo tudi oljni filmi.

Pogoj je klinasti predprostor, ki je napolnjen s tekočino ter da obstaja relativno gibanje med obema površinama. Pri tem predpostavljamo, da imajo mejne plasti enako hitrost kot trdno telo, ki se giblje. Teoretično rešitev za določanje tlakov predstavlja Reynoldsova diferencialna enačba, ki se za ravninsko stanje glasi:

$$\frac{\partial}{\partial x} \left(\frac{h^3}{\eta} \cdot \frac{\partial p}{\partial x} \right) + \frac{\partial}{\partial z} \left(\frac{h^3}{\eta} \cdot \frac{\partial p}{\partial z} \right) = 6u \frac{dh}{dx}$$

Sodobni problem, s katerim se danes ukvarja znanost na tem področju, je elastohidrodinamična teorija mazanja (EHD teorija). EHD teorija upošteva spremembo oblike špranje, skozi katero teče olje in od katere je odvisen tlak olja v oljni špranji (hidrodinamičnem oljnem filmu). Vemo tudi, da je viskoznost odvisna tako od temperature, kakor tudi od tlaka olja. Tudi ti problemi so danes več ali manj rešeni za stacionarno stanje, kakršno je pri drsnih ležajih, niso pa rešeni problemi, pri katerih se stanje hitro spreminja, kot na primer pri zobnikih. EHD teorija nam pove, da je pri deformiranih površinah nosilnost oljnega filma znatno večja, kot brez upoštevanja deformacij. Temu ustrezno so tudi znatno manjše debeline filma med trdnimi površinami. Pri drsnih ležajih na primer okrog 1...3 mikrona, pri tem je nosilnost približno dvojna, pri valjastih oblikah (zobnikih) je pa najmanjša debelina oljnega filma reda 0,1 mikrona, nosilnost pa znatno večja. Približno lahko računamo s tlaki, kakršni nastanejo, po Hertz-ovih enačbah. Ustrezno minimalnim debelinam oljnega filma mora biti tudi vsota hrapavosti površin kvečjemu toliko velika. Za hidrodinamično in EHD mazanje je pomembna ne viskoznost olja, le pri zagonu in ustavljanju nastopi vprašanje mejnega trenja.

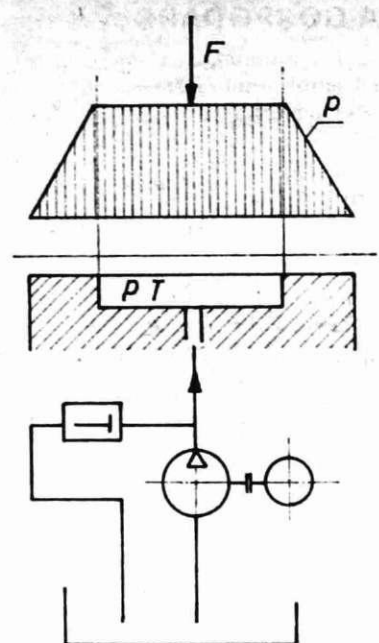

Hidrostatični oljni film

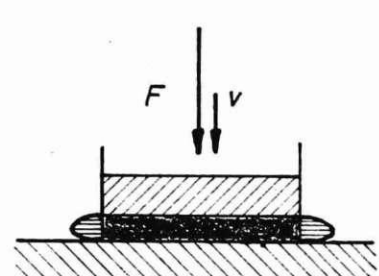
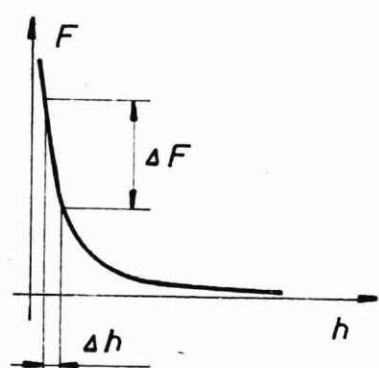
Hidrostatični oljni filmi nastanejo s tlakom olja, ki ga ustvarimo s črpalko. Shema je prikazana na sliki 9. Pri hidrostatičnih ležajih kaže omeniti, da imajo glede na dimenzije in na razmeroma velike tlake črpalke večjo nosilnost od hidrodinamičnih drsnih ležajih. Iz enačbe

$$F = \frac{12Q \cdot A \cdot \eta \cdot 1}{b \cdot h^3} = K \frac{1}{h^3}$$

sledi, da ima hidrostatični ležaj zelo veliko togost, ki je definirana s kvocientom F/h . To pomeni, da se debelina oljnega filma zelo malo spremeni, pri razmeroma veliki spremembi sile. Ta lastnost omogoča, da hidrostatični ležaji zelo točno vodijo drseče dele, kar s pridom uporabljamo pri obdelovalnih strojih.

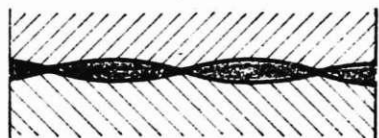

Statično oljni film nastane, če se dve ploskvi, med katerima se nahaja olje, približujeta ena drugi. Zaradi iztiskavanja olja nastane v oljni plasti znaten tlak, ki je odvisen od sile in hitrosti. Zaradi te lastnosti so hidrodinamični ležaji bolj odporni proti sunkovitim obremenitvam.

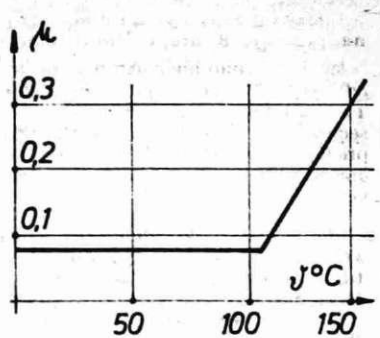
Mešano trenje

Mešano trenje spada med najbolj pogoste probleme v strojništvu. Nastane takrat, kadar niso izpolnjeni vsi pogoji, za nastanek hidrodinamičnega mazanja. Najpogostejše je pomanjkanje hitrosti. Današnja predstava o kontaktu dveh hrapavih mazanih površin je prikazana na sliki 12. Dejanska kontaktna površina je glede na imensko kontaktni površini zelo majhna. Na teh mestih so dejanske obremenitve površine na meji plastičnosti. Pri mešanem trenju se obremenitev delno prenaša preko trdnih kontaktnih površin, delno pa preko tlaka v oljnem sloju.

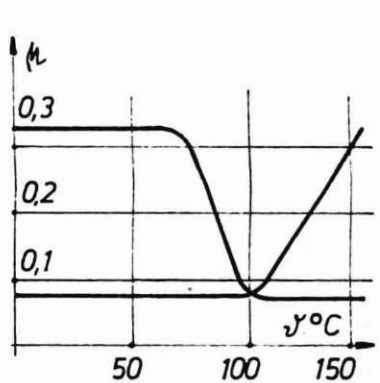
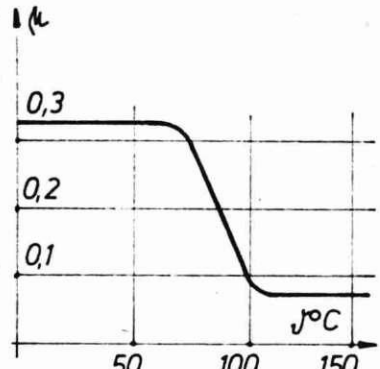

Trenje je sestavljeno v tem območju iz dveh komponent. Dokler so še vrhne (krovne) plasti površin, toliko časa ni obrabe, oziroma je majhna. Zaradi velikih obremenitev se vrhne plasti obrabijo in na tistem mestu se površina začne obrabljati. Če je v mazivu snov, iz katere se tvori krovna plast, potem se krovna in oksidna plast sproti obnavljata. Izkazalo se je, da so za tvorbo krovne plasti potrebne maščobne kisline, ki se kemično vežejo s kovinami, ter tvorijo mila, ali pa imajo polarizirane molekule, ki zato povzročajo močnejše adhezijske sile in se take molekule močnejše vežejo na površino. Molekule navadnih ogljikovodikov, kakršne najdemo v mineralnih oljih, ne tvorijo krovnih plasti. Na krovno plast zelo vpliva temperatura. Poizkusi kažejo, da se trenje pri določeni temperaturi skokovito spremeni. To temperaturo imenujemo predhodno temperaturo in se ujema s tališčem mila, ki pri ustrezni kemični reakciji nastane.

Prehodna temperatura pomeni tudi mejo, do kod moremo mazati z dodatki maščobnih kislin (komponenta olja). Za obratovanje pri višjih temperaturah, ki nastanejo pri povišanih obremenitvah – tlakih, so izdelali posebne dodatke, ki se s površino kemično vežejo. Te dodatke imenujejo EP (Extra pressure) additive ter so na bazi žvepla, fosforja ali klora.

V večini primerov so ti aditivi strupeni ter ne delujejo na vse kovine enako. Ti aditivi delujejo na osnovi kemične reakcije pri temperaturah nad 100 stop. C, kakor to kaže slika 14. Če imajo olja primene maščobne kisline in EP additive, dobimo zelo zmogljiva olja – legirana olja. Taka legirana olja imajo kombinirane lastnosti, kot kaže slika 15. Poudariti je treba, da se pri obnavljanju krovne plasti, obrablja tudi površina.

Jože Hlebanja

Železarski globus

JAPONSKA

Japonske železarske družbe so v letu 1977 uvozile 55,9 milijonov ton premoga za koksiranje, kar je za 600.000 ton manj kot v letu 1976. Največji dobavitelji so bili: Avstralija s 24,6 milijoni ton, ZDA s 15,0 milijoni ton in Kanada z 10,4 milijoni ton.

ALŽIRIJA

Alžirska državna železarska družba SNS je naročila pri zahodno-nemškem podjetju Hoesch AG drugo napravo za proizvodnjo cevi velikega premera. Postavili jo bodo v železarni Gardaia, ki leži 600 km južno od Alžira na področju z nahajališči nafte in zemeljskega plina. Letna proizvodna zmogljivost te naprave bo 125.000 ton spirarno varjenih cevi z največjim notranjim premerom 1625 mm, debelino stene do 20 mm in dolžino do 16 m.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA

Kljub današnji slabi konjunkturi situaciji v svetovni in tudi zahodno-nemški železarski industriji, se je železarska družba August Thyssen AG odločila za precejšnjo investicijo v višini 83 milijonov dolarjev v svoji železarni Duisburg – Bruckhausen. Del te vsote bo porabljen za postavitev naprave, s pomočjo katere bo mogoče ogrevanje valjanca med valjanjem nosilcev in tračnic. S takšnim načinom bodo lahko celotno valjanje od bloka do končnega proizvoda izvedli samo z enim ogrevanjem v valjarniških pečeh. Z dodatnim ogrevanjem valjanca med valjanjem od končnega proizvoda bo izboljšana kakovost izdelkov in znižani proizvodni stroški. Razen tega bo s tem sistemom ogrevanja omogočeno valjanje tračnic dolžine 60 m namesto običajnih 30 m. Istočasno bodo tudi povečali proizvodno zmogljivost valjarne s sedanjih 45.000 na 75.000 ton mesečno.

ANALIZA IZVAJANJA SREDNJEROČNEGA PLANA OBČINE JESENICE V LETIH 1976-1977

(Nadaljevanje s 1. strani)

tendenc v preteklih letih in splošna nestabilnost gospodarskih tokov sta odločno vplivali na to, da smo v prvem letu izvajanja srednjeročnega obdobja napore celotne družbe osredotočili na izvajanje politike ekonomske stabilizacije, zlasti na umiranje inflacije, zmanjšanje anticipirane porabe, obvladovanje ekonomske menjave s tujino ter postopno spreminjanje strukture našega gospodarstva.

Izvajanje nalog in ciljev družbenega plana je v letu 1976 potekalo ob velikih naporih za urejanje finančnih tokov družbene reprodukcije. Novi sistem obračunavanja dohodka je bistveno zmanjšal medsebojno zadolženost, oziroma neupravičeno koriščenje tujih sredstev in preprečil prikazovanje fiktivnega dohodka. Zmanjšanje medsebojnega zadolževanja je povečalo potrebo po zadolževanju organizacij združenega dela pri bankah za zagotovitev potrebne likvidnosti in za pokritje obveznosti iz preteklih let. Zaradi pomanjkanja obratnih sredstev se je prodaja na domačem tržišču precej zmanjšala, oziroma domače tržišče je bilo v prvem polletju 1976. leta precej zaprto.

V letu 1976 se je pod vplivom naporov za stabilizacijo gibanje cen umirilo. Ti uspehi so bili v veliki meri doseženi z restriktivno politiko cen, ki je v obdobju nizke gospodarske rasti, zaostajanja povpraševanja, zlasti v prvem polletju ob visokih zalogah gotovih proizvodov, uspešno zadrževala že tedaj prisotne pritisk za povečanje cen. Uspehi pri stabilizaciji v letu 1976 pa niso temeljili samo na dolgoročnih kvalitativnih dejavnikih, kot so produktivnost dela in uspešnost gospodarjenja, temveč tudi na ugodnejših pogojih za realizacijo proizvodnje.

Ob ugodnih možnostih za izvoz in omejenih možnostih za prodajo na domačem trgu je prišlo v letu 1976 do rekordnega izvoza v naši občini. Izvoz se je v letu 1976 povečal kar za 25,3 %, uvoz pa zmanjšal za 31 %. Vendar pa so se ti rezultati v letu 1977 poslabšali, saj je izvoz padel kar za 39 % glede na leto 1976, uvoz pa narasel za 38,6 %. Na taka razmerja so med drugim vplivali tudi močno naraščanje domačega povpraševanja, zapiranje tujih tržišč, zmanjšana konkurenčna sposobnost

našega blaga v izvozu, pa tudi poslabšanje odnosov v cenah pri izvozu in uvozu. To kaže, da ugodna zunanjetrgovinska gibanja v letu 1976 niso bila samo odraz globljih sprememb v gospodarstvu, ampak tudi posledica slabše konjunkturo na domačem tržišču in ukrepov v zunanji trgovini.

Planirano letno poprečno rast družbenega proizvoda iz srednjeročnega plana smo v lanskem letu prvič uspeli preseči in tako nadoknaditi izpad iz leta 1976.

Na področju investicijskih vlaganj v osnovna sredstva materialne proizvodnje zaostajamo po prvih dveh letih srednjeročnega obdobja za načrtovanimi investicijami za 12 %. Z investicijami kasnimo predvsem na področjih obrti (nove proizvodne hale - KOOP Mojstrana, Kovin, LIP TOZD Mojstrana), industrije (Izolirka), gostinstva in turizma (žičnice Kr. gora, večnamenska dvorana).

Medtem ko v večini občin v republiki prevladuje ekstenzivno zaposlovanje, pa je bila stopnja zaposlovanja v naši občini v obravnavanem obdobju pod načrtovano rastjo (+2 %). V letu 1976 se je stopnja zaposlovanja povečala v družbenem sektorju samo za 0,6 %, v letu 1977 pa za 1,2 %. V dveh letih smo zaostali za približno enoletno načrtovano rast (2,2 %), kar znaša 318 delavcev. Vzrok skromni rasti zaposlovanja je predvsem v skromni rasti investicij in pa v tem, da so delovne organizacije v teh dveh letih veliko investirale v izboljšanje in posodabljanje opreme, kar pa ne zahteva ekstenzivnega zaposlovanja.

V dogovoru o osnovah razvoja občine v letih 1976-1980 smo se obvezali, da osebna, skupna in splošna poraba ne bo rasla hitreje kot rast družbenega proizvoda. Obvezujoča razmerja pa v letu 1976 niso bila dosežena v skladu z dogovorjenimi usmeritvami. Skupna poraba (občinske in regijske SIS) se je povečala v letu 1976 za 19 %, splošna poraba za 8,6 % in osebna poraba za 14,4 %. Hitreje od rasti družbenega proizvoda v letu 1976 sta rasli tudi skupna in osebna poraba. V letu 1977 so bile zaradi pomembnega porasta družbenega proizvoda vse tri oblike porabe v dogovorjenih okvirih, najhitreje je zopet porasla skupna poraba - za 25 %, splošna poraba za 16 % in osebna poraba za 15 %.

(+22,9 %), gradbeništvo (+16,2 %), gozdarstvo (+12,9 %), stanovanjska in komunalna dejavnost (+8,9 %) in industrija (+2,8 %).

Planiranih vrednosti pa niso uspeli realizirati naslednje panoge: trgovina (-36,7 %), gostinstvo in turizem (-16 %), obrt in zasebne storitve (-4,1 %).

Pri tem moramo omeniti, da so panoge različno planirale letne stopnje rasti v srednjeročnem planu.

Pri iskanju vzrokov pri teh treh panogah, ki niso uspeli v tem obdobju realizirati načrtovane rasti družbenega proizvoda, velja omeniti, da so razmeroma visoko planirale letno rast (trgovina 15,2 %) in da je to nedoseganje v glavnem posledica zelo neugodnih gospodarskih gibanj v letu 1976. V letu 1976 sta predvsem trgovina in gostinstvo imela veliko težav in visoke izgube. Za obrt, kakor tudi za gostinstvo in turizem pa velja omeniti še to, da v zadnjih letih na teh dveh področjih ni bilo pomembnejših investicij, ki bi aktivirale nove proizvodne kapacitete.

INVESTICIJE

Na področju investicijskih vlaganj v osnovna sredstva materialne proizvodnje zaostajamo v prvih dveh letih za 12 % za načrtovanimi. Za prve dve leti smo planirali skupno vrednost investicij v znesku 1.806.852 tisoč din, realizirali pa smo vrednost 1.594.378 tisoč din. Pri tem moramo omeniti to, da planirani delež realiziranih investicij odpade na Železarno (HV Bela), Universal in Gorenjska oblačila.

Iz pregleda realiziranih investicij po objektih in po panogah v primerjavi s planiranimi v srednjeročnem planu vidimo, da smo najbolj zaostali na področju gostinstva in turizma, ker v tem obdobju nismo realizirali nobenih pomembnejših investicij in pa v obrti, v kateri se najbolj kažejo vrzeli pri manjših industrijskih halah in novih proizvodnih programih.

Glavni vzroki za zaostajanje investicij po planu so predvsem v pomanjkanju strokovnih institucij, ki bi pripravljale vso potrebno dokumentacijo in pa v premajhni motiviranosti v samih delovnih organizacijah za nove investicije.

Na področju stanovanjske gradnje smo v družbenem planu občine 1976-80 planirali za leto 1976, da bomo zgradili 266 stanovanj v družbeni lasti in v letu 1977 199 stanovanj. Po sprejetju plana pa se je stopnja izločanja za stanovanjske prispevek zmanjšala od poprečne 8 % na 6 %, zato je stanovanjska skupnost za našo občino sprejela korigirani plan. Po srednjeročnem planu stanovanjske interesne skupnosti je bila predvidena izgradnja v letu 1976 - 243 stanovanj in v letu 1977 - 169 stanovanj.

Plan izgradnje je bil v obeh letih realiziran, po objektih pa so bila zgrajena naslednja stanovanja:

Leto 1976	
stolpnica S-3 Plavž	84 stanovanj
železniški bloki - nadzidava	48 stanovanj
stolpnica S-4 Plavž	91 stanovanj
stolpici R-20	20 stanovanj
skupaj	243 stanovanj
plan izgradnje	243 stanovanj

Leto 1977	
stolpnica S-1	91 stanovanj
stolpici Koroška Bela	51 stanovanj
MIS - 2	27 stanovanj
skupaj	169 stanovanj
plan izgradnje	169 stanovanj

Poleg družbenih stanovanj je bilo v obeh dveh letih zgrajenih še okrog 230 stanovanj v zasebni lasti.

AMORTIZACIJA

Planirana amortizacija, ki v srednjeročnem planu predstavlja kar četrtino družbenega proizvoda in je predvidena predvsem kot vir odplačila anuitet ter vir financiranja enostavne in razširjene reprodukcije ter obratnih sredstev, po analiziranih podatkih in skupnem znesku obeh let (1976+1977) zaostaja za planirano za 18,3 %, kar je tudi razvidno iz spodnje tabele. Zaostajanje realizirane amortizacije za planirano je predvsem zaradi nizkega deleža pospešene ali neobvezno predpisane amortizacije v letu 1976 in v letu 1977. Delež pospešene amortizacije je znašal v letu 1976 le 2,7 % in v letu 1977 2,6 %. V letu 1976 amortizacije nad predpisano minimalno stopnjo niso izkazovale panoge: gozdarstvo, promet in zveze, gostinstvo in turizem, obrt in finančne, tehnične in poslovne storitve, torej kar pet od devetih panog. V letu 1977 se je stanje po panogah izboljšalo, vendar so še kljub temu tri panoge (gozdarstvo, gostinstvo in turizem ter finančne, tehnične in poslovne storitve) izkazovale zaključne račune brez pospešene amortizacije.

V letih 1976 in 1977 daleč največji delež realizirane skupne amortizacije odpade na industrijo - 88 % in to zaradi njenega obsega in s proizvodnimi sredstvi intenzivne dejavnosti. Strukturni delež industrije raste hitreje celo od planiranega deleža, čeprav tudi industrija zaostaja za 17,8 % za planirano amortizacijo v prvem letu srednjeročnega obdobja. Od vseh panog samo panoga komunalno stanovanjska dejavnost presega (25,2 %) planirano amortizacijo. Planirana rast amortizacije v srednjeročnem planu znaša okrog 11 % in je nekoliko višja od rasti družbenega proizvoda.

DOHODEK

Drugi del ali tri četrtine družbenega proizvoda predstavlja novo ustvarjena vrednost ali dohodek

	sred. plan. 1976+1977 nominalno	str.	realizacija 1976+1977	str.	indeks
industrija	2.022.760	65,2	2.263.769	67,8	111,9
gozdarstvo	15.554	0,5	18.128	0,5	116,5
gradbeništvo	455.809	14,7	535.681	16,1	117,5
promet in zveze	85.625	2,8	120.829	3,6	141,1
trgovina	327.534	10,6	210.556	6,3	64,3
gostinstvo in turizem	110.946	3,6	91.244	2,7	82,2
obrt in os. storitve	36.280	1,2	35.172	1,1	96,9
kom. stan. dejavnost	24.026	0,8	25.793	0,8	107,4
fin., tehn. in posl. stor.	22.858	0,6	35.866	1,1	156,9
Skupaj	3.101.392	100,0	3.337.038	100,0	107,6

IZVOZ - UVOZ

V naši občini imamo devet delovnih organizacij, ki realizirajo neposredni izvoz in uvoz. V prvih dveh letih srednjeročnega obdobja smo realizirali 25.686.386 ameriških dolarjev neposrednega izvoza, po srednjeročnem planu (izhodišče leto 1975 plus vsako leto 10 %) pa bi morali izvoziti za 29.456.503 ameriških dolarjev. Po prvih dveh letih zaostajamo za 12,8 % za planiranimi vrednostmi. V letu 1976 smo v izvozu presegli planirano vrednost kar za 15,3 %, v letu 1977 pa smo pri izvozu pomembno zaostali. Vzroke za to smo omenili že v uvodnem delu. Poleg neposrednega izvoza pa naša občina vsako leto realizira okrog 13 milijonov ameriških dolarjev neblagovnega prometa (odkup valut in čekov).

V letu 1976 in 1977 smo uvozili za 61 milijonov ameriških dolarjev blaga in uvoz v naši občini pokrivalo komaj z 42 % izvoza blaga.

ZAPOSLENOST

Pri izboljšanju pogojev za življenje in delo delovnih ljudi in občanov so bili doseženi v teh dveh letih razmeroma ugodni rezultati. Čeprav samoupravno sporazumevanje o minimalnih standardih življenjskih in kulturnih pogojev pri zaposlovanju delavcev še niso vse delovne organizacije vnesle v svoje interne akte, pa smo na tem področju v teh dveh letih dosegli precejšnje uspehe. Z izgradnjo samskih domov in 412 novih družbenih stanovanj ter okrog 230 stanovanj v zasebni lasti so bile vrzeli pri pomanjkanju stanovanj v dokajšnji meri odpravljene.

V naši občini je bilo v letu 1975 zaposlenih v družbenem sektorju 14.286 delavcev, v letu 1977 pa 14.545 ali 1,8 % povečanje.

V gospodarstvu je bilo v letu 1975 zaposlenih 11.559 v letu 1977 pa 11.648 ali za 0,8 % več. Ta podatek je vsekakor zaskrbljujoč, saj smo v srednjeročnem planu načrtovali 2 % letno stopnjo rasti zaposlovanja.

	1975	1976	indeks 76/75	1977	indeks 77/76
skupno	3.516	4.024	114,4	4.628	115,0
gospodarstvo	3.450	3.984	115,4	4.542	114,0
negospodarstvo	4.072	4.330	106,3	5.066	117,0

Skupna poraba (samoupravne interesne skupnosti) je od vseh treh porab v tem dveletnem obdobju rasla najhitreje, kajti tudi v srednjeročnem planu smo sprejeli, da naj bi imela ta vrsta porabe prioriteto med porabami. V letu 1975 so občinske in regijske interesne skupnosti realizirale 130.047.000 din dohodkov, v letu 1977 pa 194.206.000 din ali za 49 % več, za republiške interesne skupnosti pa ne razpolagamo s podatki. Če razčlenimo po letih trend skupne porabe, vidimo, da je v letu 1976 skupna poraba rasla hitreje kot družbeni proizvod, v letu 1977 pa se je trend gibal (nominalni zneski) v postavljenih okvirih.

Področje **splošne porabe** je bilo v letu 1976 poleg planskih dokumentov in zakonskih določil regulirano tudi z dogovorom o splošni porabi v občinah v SR Sloveniji v letu 1976, tako za višino in vrste dohodkov, kakor tudi izdatkov. Tako je bil planiran obseg proračuna v višini 30.688.000 din, od tega 28.706.000 din izvirnih proračunskih dohodkov in 1.982.000 din sredstev iz solidarnosti. Realizirano je bilo 97,84 % planiranih dohodkov ali v znesku 30.024.000 din. Izpad dohodkov je bil pri sredstvih iz solidarnosti, saj smo prejeli le 41 % planiranih sredstev.

organizacij združenega dela. Ta del vrednosti družbenega proizvoda smo uspeli v prvih dveh letih srednjeročnega obdobja uspešno realizirati, saj prekoračujemo planirano vrednost za dveletno obdobje za 7,6 %. Dohodek prekoračujejo razen panog trgovine, gostinstva in turizma ter obrti, vse ostale panoge. V primerjavi z amortizacijo je dohodek relativno večji v panogah, ki so delovno intenzivne, kot so npr. gradbeništvo, obrt, trgovina in gostinstvo, obratno pa velja za industrijo. Dohodek v letih 1976 in 1977 v primerjavi s srednjeročnim načrtom za to obdobje in po strukturi je razviden iz naslednje tabele.

Dohodek v letih 1976 in 1977 v primerjavi s srednjeročnim načrtom za to obdobje:

	(v tisoč din)
str.	indeks
1976	1977

Vzroki za to so vsekakor predvsem v pomanjkanju investicij za nova delovna mesta in v nespremenjenih proizvodnih programih.

V negospodarstvu je zaposlovanje raslo nekoliko hitreje, v letu 1975 je bilo zaposlenih 1.455, v letu 1977 pa 1.616 delavcev ali za 11 % več.

Če primerjamo po srednjeročnem planu za leto 1977, koliko bi morala biti rast oziroma število zaposlenih, vidimo, da v gospodarstvu zaostajamo za 3,1 %, v negospodarstvu pa smo zaposlili kar za 6,8 % več delavcev. Zaposlovanje zaostaja tudi pri ženskah in sicer za 4,7 %. V panogah gospodarstva sta plan zaposlovanja v letu 1977 prekoračili samo gozdarstvo (+6 %) in trgovina (+2,4 odst.), medtem ko je pri vseh ostalih panogah izkazan primanjkljaj. V negospodarstvu vsa področja izkazujejo prekoračitve planiranega števila.

Pri iskanju vzrokov za hitrejšo zaposlovanje v negospodarstvu moramo vsekakor omeniti razširitev šolske mreže in prehod v dveh osnovnih šolah na celodnevne šole, izpopolnitve vrzeli v zdravstvu, organiziranost samoupravnih interesnih skupnosti, nove vzgojno varstvene ustanove itd.

GIBANJE OSEBNE, SKUPNE IN SPOŠNE PORABE

Po nekajletni stagnaciji oziroma celo upadanju so se **realni osebni dohodki** ob umirjenosti rasti življenjskih stroškov v letu 1976 povečali za 1-2 %, v letu 1977 pa so v naši občini zopet padli za okrog 1 %, čeprav so se v republiki poprečno povečali za 2-3 %. Pri tem naj omenimo, da smo v srednjeročnem planu načrtovali letni porast realnih OD za okrog 3-4 %. V letu 1975 so poprečni čisti osebni dohodki znašali 3.516 din v letu 1977 pa 4.628 din, kar je 31,6 % več. Od tega so se v gospodarstvu povečali za 32 %, v negospodarstvu pa za 24,4 %.

Poprečni čisti osebni dohodki na zaposlenega v letu 1975, 1976 in 1977:

	1975	1976	indeks 76/75	1977	indeks 77/76
skupno	3.516	4.024	114,4	4.628	115,0
gospodarstvo	3.450	3.984	115,4	4.542	114,0
negospodarstvo	4.072	4.330	106,3	5.066	117,0

V skladu z realizacijo dohodkov so bili realizirani tudi proračunski izdatki, t. j. v višini 30.024.000 din ali 97,84 %. Obseg proračuna občine Jesenice za leto 1976 je v primerjavi z letom 1975 porasel za 8,5 %.

V letu 1977 je dogovor o splošni porabi v občinah v SR Sloveniji nadomestil zakon o republiškem proračunu za leto 1977 glede zagotavljanja dopolnilnih sredstev občin, ki je določeval višino in vrste dohodkov in izdatkov. Tako je bil planiran obseg proračuna v višini 36.916.000, od tega 35.032.000 din izvirnih dohodkov in 1.884.000 din dopolnilnih sredstev iz republiškega proračuna. Realizacija planiranih dohodkov ni bila ugodna, saj je bila 5,31 % izpod plana ali v znesku 34.954.704 din. Izpad dohodkov je bil pri izvirnih dohodkih in sicer pri davku od prometa nepremičnin v višini 1.835.000 din. Tako se je obseg proračuna v letu 1977 v primerjavi z letom 1976 povečal za 16,4 %.

ZAKLJUČEK

Če povzamemo bistvene elemente dveletnega izvajanja srednjeročnega plana razvoja naše občine, lahko ugotovimo, da kljub pomembnim pozitivnim rezultatom in izpolnjevanju postavljenih ciljev na pomembnih področjih srednjeročnega

	1976	1977	1976-1980 družbeni pl.	Odstopanje
Družbeni proizvod (realna rast)	7 %	15 %	10-11 %	+1-2 %
Zaposlenost v družbenem sektorju	0,6 %	1,2 %	2 %	- 2,2 %
Izvoz blaga	25,3 %	-39 %	10 %	- 44 %
Uvoz blaga	-30,9 %	+38,6 %	3 %	+ 4 %
Investicije v osnovna sredstva	-1,5 %	-16 %	5 %	- 12 %
Realni OD na zaposlenega	1-2 %	- 1 %	3-4 %	
Cene proizvajalcev industr. proizvodnje	5,8 %	8,8 %	9 %	
Cene na drobno	9,8 %	13,3 %	11 %	
Življenjski stroški	13,1 %	14,6 %	10,6 %	

Razpredelnica kaže, da so bila gospodarska gibanja v prvih dveh letih izvajanja družbenega plana zelo različna:

- nizka gospodarska aktivnost v letu 1976 in visoka v letu 1977,
- visoka rast izvoza blaga in zmanjšanje uvoza v letu 1976 ter pomembno zmanjšanje izvoza in porast uvoza v letu 1977,
- stagnacija investicij v osnovna sredstva v letu 1976 ter razmeroma visoko zmanjšanje investicij v letu 1977,
- umirjeno gibanje cen, zlasti cen proizvajalcev v letu 1976 in hitrejša rast cen v letu 1977,
- pri osebni porabi je slika razmeroma v obeh letih podobna, v letu 1977 celo padec realnih osebnih dohodkov.

DRUŽBENI PROIZVOD

Za družbeni proizvod, ki je osnovna kategorija gospodarskega razvoja, lahko ugotovimo že uvodoma, da

DRUŽBENI PROIZVOD 1976 + 1977

Panoga	sred. plan 1976+1977	str.	realizacija 1976+1977	str.	indeks
industrija	2.911.522	70,7	2.994.227	71,9	102,8
gozdarstvo	17.740	0,4	20.029	0,5	112,9
gradbeništvo	486.583	11,8	565.300	13,6	116,2
promet in zveze	116.453	2,8	143.158	3,4	122,9
trgovina	362.482	8,8	229.532	5,5	63,3
gostinstvo in turizem	134.163	3,3	112.810	2,7	84,0
obrt in os. storitve	38.765	0,9	37.182	0,9	95,9
komun. stanov. dejavnost	26.362	0,7	28.717	0,7	108,9
fin., tehn. in posl. stor.	23.738	0,6	36.267	0,8	152,8
Skupaj	4.117.808	100,0	4.167.222	100,0	101,2

Iz tabele je razvidno, da smo v skupnem seštevku dveh let (1976 in 1977) uspeli preseči planirano vred-

nost dveh let za 1,2 %, vendar pa realizacija plana ni bila pri vseh panogah. Največji presežek planiranih vrednosti je realizirala panoga finančne, tehnične in poslovne storitve (+52,8 %), sledi promet in zveze

plana, v letih 1976 in 1977 nismo uspeli povsem realizirati s srednjeročnim planom postavljenih nalog. Neizpolnjevanje plana in krepitev nekaterih negativnih trendov gospodarstva je razvidno predvsem:

- v upadanju investicij v osnovna sredstva materialne proizvodnje,
- v poslabšanju zunanjetrgovinskih menjave,
- v skromni rasti zaposlovanja v materialni proizvodnji in še vedno visokem zaposlovanju v nematerialni proizvodnji,
- v pritiskih za povečanje cen in življenjskih stroškov, kar vse vpliva na nadaljevanje inflacijskih tendenc.

Ker se v letošnjem letu srednjeročni planski obdobje prevesi v drugo polovico in ker smo predvsem v letu 1977 dosegli vrsto pomembnih gospodarskih uspehov, je izvršni svet, kakor tudi svet za družbeno-ekonomski razvoj, sprejel vrsto priporočil in ugotovitev s ciljem, da se

pozitivni dosežki pri izpolnjevanju srednjeročnega plana še nadalje krepijo, odstopanja od planskih ciljev pa zaustavimo.

Na področju zaposlovanja je bilo v obeh letih srednjeročnega obdobja prisotno nesorazmerje in sicer je zaposlovanje v gospodarstvu zaostajalo za planskimi predvidevanji, v negospodarstvu pa je zaposlovanje naraslo hitreje od plana. Zato je bil sprejet sklep, da delovne organizacije in skupnosti s področja negospodarstva dosledno upoštevajo dogovorjene planske cilje glede zaposlovanja novih delavcev.

V zvezi z zaposlovanjem v materialni proizvodnji pa se predlaga, da se pospeši investicijska dejavnost in to zlasti na področju industrije, malega gospodarstva, obrti in turizma, kajti le z novimi investicijskimi vlaganji bomo pospešili gospodarsko rast in uspeli zaustaviti nizko zaposlovanje v materialni proizvodnji. R. K.

DOHODEK IN DOHODKOVNI ODNOSI

(Nadaljevanje s 1. strani)

za enoto izdelka oziroma za izvršitev določene delovne naloge.

Uspešnost pri uporabi delovnih sredstev, ali drugače povedano, stopnja izkoriščenosti sredstev za delo in predmetov dela. To sestavino delavčevega delovnega učinka ugotavljamo in merimo na podlagi normativne obratovalnega časa oziroma normativnega materiala itd.

Doseženi prihranki pri delu, ali drugače povedano, ekonomičnost pri ravnanju s sredstvi za delo in predmeti dela. To sestavino delavčeve delovne učinkovitosti ugotavljamo in merimo na podlagi normativov materiala pogonskih sredstev, izmečka, zastojev pri obratovanju, stroškov za tekoče vzdrževanje itd. S tem v zvezi kaže opozoriti na nekatere vidike razprav o normah in akordih, ki so povezane z ugotavljanjem in merjenjem delavčeve delovnega učinka.

Zelo široko je razširjeno mnenje, ki zastopa stališče, da so norme in akordi, kot instrumenti za ugotavljanje in merjenje delavčevega učinka, preživeli. To stališče utemeljujejo v glavnem s dvema utemeljitvama. Norme in akordi so instrumenti meznega načina povezovanja delavčevega delovnega prispevka in njegovega osebnega dohodka. Iz tega izhaja zaključek, da so norme in akordi nesprejemljivi s stališča sprememb v družbenoekonomskih odnosih v združenem delu. Za napredkom tehnike in tehnologije (ki opredeljuje tempo delavčevega dela itd.) in s spremembami v tehnični sestavi opredmetenega minulega dela (velika količina sredstev za enoto živega dela) in živega dela postaja vse pomembnejše, koliko iztisne delavec iz sredstev za delo in kako ravna z njimi v procesu dela.

Obe ti dve utemeljitvi sta točni. Norme in akordi kot specifična oblika mezd (opredelitev količine izdelkov, ki jih je delavec dolžan napraviti v časovni enoti za določeno plačilo, oziroma opredelitev plače, ki jo dobi delavec za enoto izdelka, delovne operacije, opravljene faze dela itd.) družbenoekonomsko niso uporabni kot instrument za privajanje osebnih dohodkov v dohodkovnih odnosih. Norme in akordi, ki temelje na tako imenovani Taylorovi doktrini (do kraja aktivirani v delovnem procesu delavčeve motorne sile), so z vidika dejavnikov proizvodne sile dela, ki jih delavec aktivira v procesu dela, zelo enostranski. Celotno motivacijo usmerijo na količino izdelkov, ki naj jih delavec izdelava v časovni enoti, vendar pa puščajo motivacijo delavcev za ekonomsko racionalno aktiviranje drugih dejavnikov proizvodne sile dela, kot so predmeti dela, sredstva za delo itd., v katerih so opredmetene ogromne

količine minulega dela, ki so vse odločilnejši dejavniki delavčeve produktivnosti dela.

S tem da se strinjamo z ugotovitvami, ki smo jih navedli, pa seveda nikakor ne pomeni, da sprejemamo tudi vse sklepe, ki jih nekateri ponujajo, sklicujoč se na navedene ugotovitve. Kaže opozoriti zlasti na tiste smeri razmišljanja, ki prihajajo do sklepa, da ni več smotno (z vidika tehnično-tehnološkega razvoja združenega dela) niti družbeno dopustno (z vidika dohodkovnih odnosov) opredeljevati oziroma normirati delavčeve delovne naloge. Tak sklep bi bil v direktnem nasprotju z družbenoekonomsko zasnovano osnov za privajanje osebnih dohodkov v dohodkovnih odnosih in z dejanskimi potrebami po ekonomski motivaciji, ki jo terja sodobna tehnično tehnološka osnova dela.

Postavlja se vprašanje: kakšne spremembe v odnosu na ti dve sestavini norme terja zasnova dohodkovnih odnosov? Odgovor na to vprašanje je povsem jasen. Terja, da iz norme izločimo mezdno. Ohraniti pa moramo opredeljevanje in normiranje delovnih nalog s tem, da jih moramo oblikovati v skladu z družbenim položajem delavca v združenem delu (nosilec vseh dejavnikov proizvodnje in gospodarjenja z minulim delom) ter jih oblikovati v skladu z značajem dela in dejavniki proizvodne sile dela, ki so ključnega pomena za določena dela.

Kot smo že ugotovili, razumemo s pojmom (kvaliteta) delavčevega dela delovni učinek, ki ga delavec iste stopnje sestavljenosti dela doseže s svojim živim delom v tekočem delu, pri čemer mislimo na uporabo lastne delovne sile, sredstev za delo kot predmetov dela.

Pri tem moramo seveda upoštevati, da se kvaliteta dela (delovni učinek) delavcev zaradi njihove različne delovne funkcije v procesih dela in reprodukciji izraža na različne načine. S tega zornega kota je možno delo združenih delavcev obravnavati v okviru treh osnovnih skupin.

V prvo skupino sodijo dela, ki jih opravljajo delavci v procesu neposredne proizvodnje. Delovni učinek teh delavcev neposredno vpliva na rezultat njihovega dela, ki je fizično merljiv (na podlagi delovnih standardov). Vpliva seveda na vse dejavnike proizvodne sile dela.

V drugo skupino sodijo dela delavcev, ki opravljajo dela tako imenovanih družbenih dejavnosti v okviru organizacije združenega dela. To so strokovna dela na področjih, kot so organizacija dela, planiranje raziskave, razvijanje metod dela, izpolnjevanje procesa dela, modernizacija tehnično-tehnološke osnove dela, izdelava razvojnih programov, uvajanje delavcev v delo, priučevanje delavcev za delo, strokovno

usposabljanje delavcev na delovnem mestu, skrb za varnost pri delu, preventivna zdravstvena dejavnost in podobno. To so strokovna dela, katerih rezultati dela se izražajo v povečanju »proizvodne sile dela« posameznih dejavnikov proizvodnje ali celih spletov dejavnikov. Rezultat tega dela, torej tudi delovni učinek delavcev, ki ta dela opravljajo, je merljiv samo posredno, prek povečane družbene produktivnosti in povečanega dohodka delavcev, ki v procesu dela uporabljajo oziroma aktivirajo te dejavnike proizvodnje.

Tudi delovni učinek teh delavcev je možno ugotavljati in meriti na podlagi ustreznih standardov. Eden takih delovnih standardov je, recimo, količina enot dela delavcev družbenih dejavnosti, ki delajo pri vzdrževanju, izboljševanju ali modernizaciji oziroma razvoju posameznih dejavnikov proizvodnje, ki je potrebna za vzdrževanje ali za povečanje produktivnosti dela delavcev v materialni proizvodnji.

V tretjo skupino sodijo tako imenovana upravna, administrativna in podobna dela, ki so v sodobnih razmerah pogoj za delovanje in poslovanje organizacij združenega dela. Dela te vrste ne ustvarjajo niti neposredno niti posredno nove vrednosti. Delavcem v združenem delu pa so potrebna, da bi lahko ustvarili vrednost in pridobivali dohodek. Delovnega učinka delavcev, ki opravljajo ta dela, praviloma ni mogoče ugotavljati in meriti na podlagi količine opravljenih storitev (izdanih aktov, vodenih pravnih, izdelanih analiz, izpolnjenih obrazcev itd.), ampak le na podlagi kakovosti opravljenega dela. Ker je delo teh delavcev dejansko strokovna sestavina poslovnega dela, je možno kakovost tega dela ugotavljati in meriti z vidika prispevka tega dela k učinkovitosti poslovnega dela in povečanju dohodka na tej podlagi.

Recimo, ali so strokovna dela opravljana tako, da olajšujejo in pospešujejo izvrševanje opravil poslovnega organa, ali pa mu celo povzročajo preglavice in težave oziroma ali strokovna dela prispevajo k ekonomski, poslovni itd. učinkovitosti dela poslovnega organa ali ne.

S tega stališča kaže opozoriti, da ne ravnamo prav v tistih organizacijah in organih, ki skušajo povezovati osebne dohodke delavcev, ki opravljajo administrativna, upravno strokovna in podobna dela in opravila s količino delovnih operacij, ki jih ti delavci opravljajo, kot so telefonski pogovor, popravek s stranko, obdelava obrazca, pisanje pisma, vloge, zahtevka in podobno. S temi delovnimi operacijami se ne ustvarja nova vrednost, one so v funkciji ustvarjanja nove vrednosti. Opravljanje teh delovnih operacij je združeno s stroški. Ti stroški bremene proizvodno delo in čim več jih je, tem manjša je količina nove vrednosti. Zaradi tega ne smemo ekonomsko spodbujati količinske kopičenja operacij (obrazci, telefonski pogovo-

ri, popisan papir, vloge itd.), ker to samo povečuje stroške. Spodbujati moramo kakovost tega dela. Se pravi hitro, učinkovito in uspešno opravljanje teh del, kar omogoča nemoteno in uspešno poslovanje. Pri tem pa je treba posebej spodbujati zniževanje stroškov, ki z njimi to delo bremeni ustvarjeni dohodek. To spodbuja posodabljanje teh del, združevanje dela in razvoj sodobne tehnične osnove.

IV.3 UGOTAVLJANJE IN MERJENJE DELAVČEVEGA DELOVNEGA PRISPEVKA NA PODLAGI USTVARJALNOSTI PRI DELU Z Družbenimi sredstvi

Naslednja temeljna skupina osnov (kriterijev), ki so jih združeni delavci dolžni izoblikovati in uveljaviti, so osnove, na podlagi katerih je možno v organizacijah združenega dela ugotavljati in meriti delavčev delovni prispevek k povečanju dohodka na podlagi inovacije, racionalizacije ali druge ustvarjalnosti pri delu z družbenimi sredstvi.

Zakon o združenem delu ustanavlja pravico združenega delavca, ki z inovacijo, racionalizacijo ali drugo obliko ustvarjalnosti pri delu z družbenimi sredstvi prispeva k povečanju dohodka temeljne organizacije, do posebnega nadomestila. Osnove in merila za privajanje osebnega dohodka na podlagi delavčevega delovnega prispevka te vrste je potrebno urediti v skladu z zakonom, s samoupravnim splošnim aktom.

Zakon o združenem delu neposredno povezuje prispevek inovacije itd. s povečanjem dohodka temeljne organizacije. To pa pomeni, da je dohodkovni učinek inovacije itd. merilo tudi za delovni prispevek delavca, ki je avtor inovacije itd. Iz tega jasno izhaja, da delavčevega delovnega prispevka v tem primeru ne merimo s kvantom vloženega dela, ker je to nemerljivo, ampak z vrednostnim učinkom tega delovnega prispevka.

Zakon določa, da ima delavec na podlagi svojega delovnega prispevka te vrste pravico do »posebnega nadomestila«. V zvezi s tem kaže opozoriti na dve nerazumevanji, ki se pojavljata v družbeni praksi samoupravljanja. Nekateri odrekajo delavcu pravico do nadomestila, ki bi bilo v določenem sorazmerju s povečanjem dohodka, ki je rezultat inovacije itd., češ da je inovacija itd. rezultat delavčevega dela na družbenih sredstvih in da delavec brez ustreznih družbenih sredstev ne bi mogel izdelati inovacije itd. To stališče zakon o združenem delu nedvomno jasno zavrača, saj ustanavlja pravico do nadomestila prav za delavca, ki ustvari inovacijo itd., pri delu z družbenimi sredstvi. Inovacija namreč ni plod družbenih sredstev. Ta so brez delavcev mrtve stvari. Inovacija itd. je plod ustvarjalnega dela delavcev. Najbolj očiten dokaz za to je dejstvo, da samo en del delavcev ustvarja inovacije itd., drugi pa ne, čeprav prav tako delajo z družbenimi sredstvi.

Nadomestilo nekateri razlagajo kot delavčovo pravico, da dobi enkratno nagrado, v obliki ene ali nekaj svojih »plač«. To je izrazito mezna razlaga kategorije nadomestila, ki nikakor ne ustreza tej kategoriji v kontekstu dohodkovnih odnosov.

Delavčeva pravica do nadomestila na podlagi njegovega delovnega prispevka v obliki inovacije je v zakonu o združenem delu vezana za dohodek, se pravi, delavčev prispevek merimo s prirastom dohodka. Iz te opredelitve povsem nedvomno izhaja, da je kategorija nadomestila, ki jo zakon uporablja v tem primeru, ista kategorija, kot jo zakon uporablja pri združevanju dohodka. Gre za pravico na podlagi minulega dela. V enem primeru je minulo delo izraženo v denarnem dohodku in je na tem zasnovana pravica do nadomestila. V drugem primeru pa je minulo delo izraženo in opredmeteno v inovaciji itd. in je na tem zasnovana pravica do nadomestila. V obeh primerih pa je višina nadomestila odvisna od prirastka dohodka, ki je bil dosežen z uporabo minulega dela, in v obeh primerih ugasne pravica do nadomestila pod pogoji in na način, kot jih ureja zakon.

IV. 4 UGOTAVLJANJE DELAVČEVEGA PRISPEVKA PRI GOSPODARJENJU S SREDSTVI

Zakon o združenem delu zavezuje združene delavce, da obdelajo in uveljavijo osnove, na podlagi katerih bo možno ugotavljati delavčev delovni prispevek, ki ga daje povečanju dohodka, doseženega na podlagi gospodarjenja s sredstvi družbene reprodukcije.

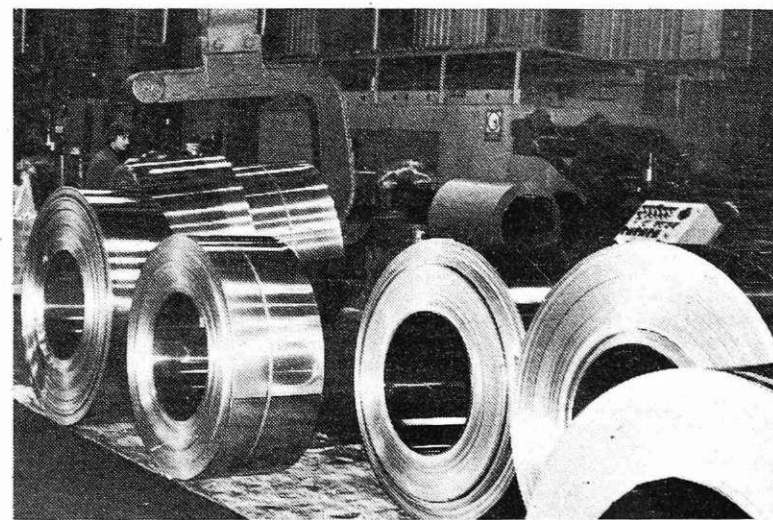
Pri tem kaže opozoriti na to, da zakon o združenem delu razlikuje med osnovami za pridobivanje osebnega dohodka na podlagi dela s sredstvi družbene reprodukcije.

Delovni prispevek, ki ga daje delavec pri aktiviranju in uporabi sredstev za delo in predmetih dela v tekočem delu, obravnava zakon kot sestavino delavčevega živega dela (prenos vrednosti sredstev za delo in predmetov dela na nove proizvode). Za ta delovni prispevek torej pridobiva delavec osebni dohodek na podlagi svojega živega dela v odvisnosti od ekonomskega učinka, ki ga dosega z uporabo sredstev za delo (obratovni čas sredstev, zastoji in okvare, stopnja izkoristka stroja itd.) in z uporabo predmetov dela (izkoristek, škart, slaba kakovost izdelka itd.). Ekonomski učinek, ki ga dosega delavec z uporabo sredstev za delo in predmetov dela (ne glede na to, komu pripadajo pravice iz minulega dela, ki je opredmeteno v sredstvih), je rezultat njegovega živega dela. To priča, da moramo izpolniti osnove in merila, na podlagi katerih ugotavljamo in merimo delavčev delovni prispevek, ki ga daje z živim delom (ki ustvarja novo vrednost in prenaša obstoječo vrednost na proizvode), z ustreznimi osnovami in merili.

To je torej en vir pridobivanja osebnega dohodka na podlagi dela z družbenimi sredstvi.

Drugi vir, ki ga zakon o združenem delu uvaja povsem na novo, pa je pridobivanje osebnega dohodka na podlagi delavčevega prispevka pri gospodarjenju s sredstvi družbene reprodukcije. Pri tem gre za dve temeljni sestavini gospodarjenja. Ena je tako razporejanje dohodka po namenu porabe, ki zagotavlja priliv sredstev iz dohodka v sredstva akumulacije. Druga sestavina pa je gospodarjenje z denarnimi sredstvi akumulacije. Povečevanje sredstev akumulacije potencialno povečuje reprodukcijsko sposobnost združenega dela. Dejansko povečevanje reprodukcijske sposobnosti pa je odvisno od tega, kdaj, kje, na kakšen način, itd. vključujemo sredstva akumulacije v tokove družbene reprodukcije.

Nadaljevanje prihodnjič

V Hladni valjarni Bela

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

2 SONČNI GENERATORJI ZA UPORABO NA ZEMLJI

V spodnjem področju moči (od nekaj W do 1 kW) so te naprave posebno primerne za napajanje majhnih vremenslovskih postaj, oceanografskih boj, odročnih radijskih postaj z avtomatskim obratovanjem, prometnih signalnih naprav in podobno. Enostavnost potrebnih napajalnih sistemov za električni tok omogoča neposredno povezavo sončnega generatorja z akumulacijem.

Nekateri takšni poskusni sistemi že več kot 20 let uspešno obratujejo. Zato lahko danes menimo, da je gradnja naprav z močjo do 100 W tehnično dognana in konkurenčna konvencionalnim sistemom. Njihova nadaljnja pocenitev bo omogočila tudi močno razširitev uporabe.

V srednjem območju moči (1 kW do 10 kW) je možna uporaba sončnih generatorjev za radarske naprave, razsvetljava letališč, sisteme za urejevanje prometa, zasilne električne agregate in za preskrbo posameznih odročnih stanovanjskih zgradb.

Izgleda, da je iz ekonomskih razlogov zgornje območje moči sončnih generatorjev omejeno v krajih z obilo sonca na nekaj 100 kW. To je v skladu z razvojnim programom predvidenim za prihodnje desetletje. Tako bi zgornje območje moči (10 kW do 500 kW) lahko uporabili za vojaške radarske naprave, zasilne električne agregate in za preskrbo vaških skupnosti v nerazvitih deželah.

EKONOMIČNOSTI IN MOŽNOST PRODAJE

Odločitev o močnejšem angžiranju na področju proizvodnje in prodaje zemeljskih sončnih generatorjev je povezana z obsežnimi ekonomskimi in tržnimi analizami. Ob upoštevanju vseh činiteljev, ki vplivajo na stroške sistema za preskrbo z električno energijo, je možno zaključiti, da morajo imeti fotovoltni sistemi optimalni izkoristek okoli 10 %.

Prej omenjene možnosti za uporabo sončnih generatorjev so značilne za tako imenovano »obratovanje na otoku«, to je brez možnosti za povezavo z drugimi energetskimi sistemi. Pri tem imajo činitelji, kot so gorivo, hladilna voda in za popravila izvežabano osebo, znaten vpliv na stroške pri komercialni proizvodnji energije. Zaradi teh zahtev, ne samo da je možno nadomestiti konvencionalne sisteme s sončnimi generatorji, temveč se za njihovo uporabo odpirajo čisto nove možnosti. Kot tak

primer je mogoče navesti odročno ležeče postaje za satelitski televizijski prenos v nerazvitih deželah.

Tržna analiza bo pokazala, če bo ob odgovarjajočem znižanju proizvodnih stroškov možna postopna uvedba sončnih generatorjev. Pri tem gre za primerjavo stroškov proizvodnje električne energije v njih in drugih napravah ob upoštevanju življenjske dobe naprav in stroškov za gorivo ter vzdrževanje. Do zdaj so te analize pokazale že omejeno konkurenčno sposobnost sončnih generatorjev v njihovem spodnjem območju moči.

Velike možnosti so tudi za prodajo sončnih generatorjev na srednjem območju moči. Tržna analiza kaže, da so že danes potrebo po napravah, ki bi imele moč 110 MW.

Ob koncu moramo povedati, da je pri vseh predvidevanjih za bodočo uporabo fotovoltnih sončnih generatorskih sistemov upoštevana rezerva. Do zdaj doseženi rezultati opravičujejo velike napore, ki so bili vloženi v razvijanje in uvajanje teh energetskih naprav. Če bodo potrjene sedanje razvojne izkušnje, potem obstaja tudi za območja večjih moči možnost uveljavitve zemeljskih sončnih generatorjev.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 4. seji 15. maja ponovno obravnaval predlog cen komunalnih storitev, ki je bil naknadno popravljen z novoveljavnimi normativi. Izrečeno je soglasje k osnutku odloka o nadomestilih za uporabo stavbnega zemljišča, k predlogu sklepa o 30 % povečani stanarini, ki bo veljala od 1. 6. 1978 in k osnutku odloka o minimalnih tehničnih in drugih normativih za vzdrževanje stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov. Na seji je bilo podano poročilo o izvajanju plana vzdrževanja in rekonstrukcije regionalnih cest v radovljiški občini v 1978. letu in poročilo o opravljeni sanaciji zemeljskega plazju in usadov v KS Podnart in KS Brezje. Potrjen je tudi osnutek družbenega dogovora o pridobivanju sredstev za osebno in skupno porabo in o skupnih osnovah in merilih za določitev vloge in pomena funkcij in zahtevnosti dela ter določanje OD in drugih osebnih prejemkov za delegate, voljene in imenovane funkcionarje v SRS, družbeni dogovor o uresničevanju kadrovske politike v SRS, predlog sklepa o potrditvi zaključnega računa davkov občanov ter prispevkov za starostno zavarovanje kmetov v občini za 1977. leto. Izrečeno je tudi soglasje za izdajo pooblastila Viator – TOZD Jesenice za dvig taksnih vrednotnic pri SDK pri opravljanju tehničnih pregledov vozil. Izvršni svet je pregledal tudi poročila revizijske komisije in komisij SIS za usklajitev programov SIS za 1978. leto.

Na prvi seji predsedstva skupščine občine Radovljica novega mandata 18. maja so pregledali dnevni red 2. seje vseh treh zborov OS, ki so bile 23. in 24. maja in se posebno posvetili vprašanju sprememb namembnosti kmetijskega zemljišča ter registraciji plovnih objektov, o čemer bo razpravljala skupščina na 3. seji konec maja. Pretresali so tudi problematiko obveščanja delegatov in drugih občanov o delu skupščine ter se dogovorili o pripravah za proslavo letosnjega občinskega praznika 5. avgusta.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 24. seji 23. maja obravnavalo poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja 22. 1977. leto, samoupravni sporazum o ustanovitvi občinske skupnosti za zaposlovanje ter sprejelo sklep o sklicu skupne seje OK SZDL in občinskega sveta ZSS Radovljica 1. junija, na kateri bo podana podrobna analiza in ocena marčevskih volitev. Na seji so bili člani predsedstva seznanjeni s pripravami na letošnjo organizacijo vlaka bratstva in enotnosti v Srbijo in s pripravami za X. zbor gorenjskih aktivistov v Kranju.

Po akcijskem programu OK ZK Radovljica bodo komunisti maja in junija opravili vrsto nalog, ki sodijo v okvir načrtnega uresničevanja stališč in resolucij 8. kongresa ZKS. Že v maju bodo ta stališča preučili na sejah vseh komisij in drugih organov OK ZK ter dopolnili letne programe, ki morajo biti usklajeni z resolucijami in statutom ZKS. Pripravljajo vrsto organizacijsko kadrovske spremembe v komiteju in drugih organih ZK, na novo bodo ustanovili v skladu s statutom ZKS aktiv komunistov delavcev neposrednih proizvajalcev, ki ga bodo sestavljali izključno delavci komunisti iz TOZD in OZD materialne proizvodnje. Predviden je tudi sklic aktivna sekretarjev vseh OO ZK in sklic 4. seje OK ZK, na kateri bodo ocenili vsebino samoupravnih aktov v OZD in TOZD in njihovo usklajenost z zakonom o združenem delu. Vse OO ZK bodo pripravile lastni akcijski program za uresničevanje resolucij in stališč 8. kongresa ZKS in za izvajanje priprav na 11. kongres ZKJ.

Na 37. seji predsedstva občinskega sveta ZSS Radovljica 12. maja so na osnovi gradiva objavljenega v Delavski enotnosti razpravljali o izhodiščih za izpolnitev organiziranosti in metod delovanja Zveze sindikatov Slovenije ter sprejeli akcijski program priprav za skupščino občinskega sveta ZSS Radovljica. V nadaljevanju so razpravljali tudi o družbenem dogovoru o pridobivanju sredstev za osebno in skupno porabo in o skupnih osnovah in merilih za določitev OD in drugih osebnih pre-

jemkov za delegate, voljene in imenovane funkcionarje v SRS in izrekli soglasje k načrtu delovnih nalog za ustanovitev občinske skupnosti za zaposlovanje na osnovi osnutka samoupravnega sporazuma o ustanovitvi te skupnosti.

Občinska odbora ZZZ NOV Radovljica in Tržič sta v sodelovanju z UJV Kranj pripravila v nedeljo, 21. maja, v Srednji vasi pod Dobro slovesnost, na kateri so odkrili spominsko ploščo padlim članom okrožne OZNE Kranj. Slovesnosti so se udeležili preživeli borci in aktivisti, pripadniki OZNE, VOS, številni domačini in svoji padlih. V kulturnem programu je nastopila Godba na pihala iz Lesc, komorni zbor A. T. Linhart iz Radovljice ter učenci begunjske osnovne šole.

Komisija za tolmačenje in spremljanje izvajanja samoupravnega sporazuma o obratovalnem času trgovin pri občinskem odboru sindikata delavcev trgovine Radovljica je na 4. seji 18. maja obravnavala problematiko pri izvajanju določil samoupravnega sporazuma v 1977. Osrednja točka dnevnega reda je bila namenjena obravnavi zahtev sveta potrošnikov KS Radovljica in občanov naselja Predtrg, da se vključi v sobotno dežurstvo tudi samopostrežna trgovina Živila v Predtrgu, ki jih je komisija soglasno podprla.

Na pobudo predsedstva OK SZDL Radovljica je bil 19. maja sklican posvet vseh predsednikov izvršnih odborov in tajnikov SIS. Beseda je tekla o postopkih za ustanovitev skupnih strokovnih služb SIS v občini, o načinu posredovanja gradiva delegatom za seje skupščin SIS, o usklajenem sklicevanju sej skupščin SIS, o povračilu stroškov delegatov za udeležbo na sejah ter o izobraževanju delegatov in o priznanjih najbolj delavnim in uspešnim delegatom preteklega mandatnega obdobja.

Na 1. seji skupščine stanovanjske skupnosti Radovljica 16. maja so sprejeli dopolnilo k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi skupnosti, ki bo v novem mandatnem obdobju imela namesto enega, kot dosedaj, dva zbora. V zboru uporabnikov bo 45, v zboru izvajalcev pa 17 delegatov. Za predsednika skupščine so izvolili ing. Pavla Noča iz Verige Lesce, za predsednika 15-članskega izvršnega odbora pa dipl. jurista Mirana Bogataja iz Plamena Kropa. Na seji so potrdili poročilo o delu stanovanjske skupnosti v obdobju 1974–1978, samoupravni sporazum o združevanju in zagotavljanju sredstev za reševanje stanovanjskih potreb manj razvitih območij SRS od 1978. do 1980. leta in samoupravni sporazum o načinu združevanja in uporabi sredstev za raziskovalno delo v stanovanjskem gospodarstvu.

Z ugotovitvenim sklepom skupščine SIS za socialno skrbstvo občine Radovljica preteklega mandata so delegacije v združenem delu in KS potrdile spremembo samoupravnega sporazuma o ustanovitvi te skupnosti, ki ga mora potrditi tudi občinska skupščina. Namesto dosedanje enodomne skupščine z 51 delegati bo nova skupščina imela dva zbora s 63 delegati. V zboru uporabnikov je 25 delegatov iz združenega dela, 20 iz KS, v zboru izvajalcev pa 18 delegatov iz delovnih skupnosti socialnih ustanov in socialno humanitarnih organizacij.

Po zaključnem računu občine Radovljica za 1977. leto, ki ga morajo z odlokom potrditi vsi zbori OS, so znašali prihodki 46.141.983 din. Razporejeni prihodki za potrebe proračuna so znašali 44.902.308 din, presežki v znesku 1.239.674 din pa so prenesli v proračun občine v 1978. leto.

Na 3. konferenci Ljubljanske banke – poslovne enote Radovljica, 16. maja so delegati potrdili sklep o višini obrestnih mer za posamezne vrste kreditov, depozitov in hranilnih vlog, finančni načrt Temeljne banke Gorenjske za 1978. leto, spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o združitvi v Temeljno banko Gorenjske in statuta te banke ter predlog za znižanje obrestne mere dolgoročnih kreditov, odobrenih do 31. 12. 1976. Razprava je tekla tudi o poročilu o uresničevanju srednjeročnega plana LB za 1977. leto in tekočih zadevah.

Na območju občine Radovljica je bilo v 1977. letu 112 prometnih nesreč, v katerih je izgubilo življenje 14, hudo poškodovanih pa je bilo 43 oseb. Med smrtnimi žrtvami je bil 1 voznik

osebnega avtomobila, 5 pešcev, 3 kolesarji, 2 motoristi, 1 voznik traktorja in 2 potnika v osebnih avtomobilih. Med otroci do 14 let starosti lani ni bilo smrtnih žrtev, življenje pa je izgubil 1 mladoletnik.

Delavska univerza je v sodelovanju s komitejem OK ZK Radovljica konec prejšnjega tedna pripravila letos že drugi 30-urni seminar za novospreglete člane ZK po enotnem programu CK ZKS. Za seminar je prijavljeno 55 slušateljev, ki so lani že opravili uvajalne seminarje.

Občani radovljiške občine so se lanske leto bolj vneto odločali za zakonski jarem kot prejšnja leta. Skupaj je bilo sklenjeno 400 porok, od katerih je bilo 163 parov iz drugih občin, kar pomeni, da je bilo sklenjeno za 13 % več porok kot leto poprej. Največ porok opravijo v Radovljici in na Bledu, kjer vsako soboto reče svoj »da« poprečno 7 do 8 novih zakonskih parov.

Občani KS Radovljica so 4. aprila na uličnih konferencah SZDL ponovno zahtevali pojasnila, zakaj dela na izgradnji mrliških vežic v Radovljici ne potekajo v skladu z zagotovili sveta KS. Glede na to, da je gradbeni odbor že večkrat opozarjal izvajalce del SGP Gorenjc in da je o tem že večkrat razpravljal svet KS, vendar brez uspeha, je svet KS sklical 18. maja posvet s predstavniki izvajalca, na katerem so bili navzoči tudi člani gradbenega odbora, nadzorni organ Turist progressa Radovljica, predsedniki skupščine in izvršnega sveta, občinskih in krajevnih DPO, komunalne skupnosti in temeljne delegacije KS. O izidih posveta bodo občani obveščeni še v tem mesecu.

Na slovesnosti, ki jo je 20. maja pripravila Ribiška družina Bled na Bledu, so ob navzočnosti predstavnikov KS Bled, občinske skupščine Radovljica in gostov iz republiške ribiške zveze svečano podpisali listino o pobratenju s Klubom koroških ribičev iz Borovlj. S to listino so se blejski in koroški ribiči obvezali za trajno sodelovanje in krepitev medsebojnega prijateljstva.

V radovljiški občini je matična knjižnica A. T. Linhart, ki ima 16 krajevnih in eno potujočo knjižnico. 1977. leta izposodila 80.343 knjig. Dohodek od izposojnin za knjige je znašal 108.371 dinarjev, izdatki za nakup knjig, najemnine, OD in materialne stroške poslovanja knjižnic 1.146.607 din ter za nakup opreme knjižnic 56.719 din. Kulturna skupnost Radovljica je za dejavnost knjižnice lani namenila 920.467 din, kar znaša, da z dogovorjenimi sredstvi matična knjižnica ni mogla pokriti, navzlic veliki štednji, vseh svojih izdatkov.

Pod vodstvom predsednice krajevne organizacije Rdečega križa Ljubno Metke Močnik so na 2. razširjeni seji 12. maja spregovorili o uresničevanju sklepov republiške konference RK Slovenije s posebnim ozirom na usklajevanje programov znotraj KK SZDL, OO ZSMS, sveta KS in delegacij SIS in v zvezi s tem sklenili ustanoviti aktiv RK v TOZD Iskra Otoče. Sprejeli so tudi obsežen program akcij v tednu Rdečega križa in predloge za odlikovanje zaslužnih aktivistov RK iz KS Ljubno in Iskre Otoče, ki jih bodo prejeli ob 25-letnici prostovoljnega krvodajalstva v Sloveniji.

Za ureditev prostorov so iz sredstev proračuna občine Radovljica v 1977. letu prejele dotacije krajevne skupnosti Brezje 100.000, Begunje 25.000, Gorje 20.000, Kamna gorica 40.000, Koprivnik – Gorjuše 70.220, Lancovo 50.000, Podnart 10.000, Sr. Dobrava 40.000 in Zasip 40.000 din.

INDOK CENTER Radovljica je v začetku maja izdal 2. številko informativnega glasila Obzornik, ki ga je v nakladi 600 izvodov natisnila Knjigovoznica in tiskarna Radovljica. Novi Obzornik prinaša povzetke prvih sej vseh zborov občinske skupščine novega mandata, poročila in programske povzetke kulturne in izobraževalne skupnosti, zapise o mladinskih delovnih brigadah, o izvajanju zakona o združenem delu, zabeleške o kongresnem vzdušju v delovnih organizacijah, z vaje »Dobrova 78«, informacijo o gradnji mrliških vežic ter tabelarne preglede in podatke o gospodarjenju, izvozu in turističnem prometu do konca februarja 1978.

PREDSEDSTVO OK SZDL O LOKALNI RADIJSKI POSTAJI

Na redni seji predsedstva občinske konference SZDL Jesenice, ki jo je predsednik Zdravko Črv sklical v ponedeljek, 22. maja, so obravnavali poročilo o delu komisije občinske skupščine za občinska priznanja in odlikovanja, poročilo lokalne radijske postaje Triglav – Jesenice o emitiranju radijskega programa v letu 1977 ter predlog za pobratenje med občinama Trbovlje in Jesenice.

Komisija občinske skupščine za občinska priznanja in odlikovanja je bila imenovana na seji vseh treh zborov skupščine občine leta 1974. V tem času je obravnavala 346 predlogov, med temi je bilo 237 predlogov za kandidate, ki se niso prejeli nobenega odlikovanja, med vsemi kandidati pa tudi 65 žensk. Ta komisija je objavljala vsakoletni razpis Čufarjeve in Gregorčičeve plakete, kot najvišjih občinskih priznanj organizacijam ali posameznikom za aktivno delovanje in posebne dosežke na kulturno-prosvetnem in umetniškem področju ter za posebne dosežke na telesnokulturnem področju in imenovala posebno komisijo za izbor kandidatov. Komisija je vsako leto razpravljala potudi o predlogih za podelitev Prešernove nagrade gorenjskih občin in ob 30-letnici osvoboditve in zmage nad fašizmom razpravljala o pravi predlogov za odlikovanja. Od sprejetja ustreznih odlokov v letu 1969 do lanskega leta je bilo podeljenih 40 Čufarjevih in 42 Gregorčičevih plaket.

Komisija v svojem poročilu navaja številne probleme, s katerimi se je srečevala v minulem mandatnem obdobju. Tako je morala zavrniti 58 predlogov zaradi slabe obrazložitve ali nenatančno izpolnjenega obrazca in 20 predlogov, ker so kandidate predlagali pred iztekom petih let. Komisija v svojem poročilu ugotavlja, da se premalo pozornosti namenja aktivnim družbenopolitičnim, društvenim in drugim delav-

cem, ki praznujejo visoke življenjske jubileje. Težava je tudi v počasnem reševanju predlogov, saj nemalokrat preteče leto ali več, da občinska komisija odobri priznanje.

V sklepu svojega poročila komisija predlaga, da se v vseh sredinah ustanovijo komisije za priznanja in odlikovanja, ki bodo skrbjele za načrtno predlaganje posameznikov za odlikovanja. Komisija še posebno poziva organizacije zveze borcev NOV, da več pozornosti namenijo borcem, vojaškim invalidom in aktivistom, ki se niso prejeli nobenega priznanja ali ustreznega odlikovanja. Predlaga pa tudi, da se raznim jubilarantom izrekajo priznanja tudi v drugačnih oblikah.

V razpravi je bilo precej pozornosti namenjene izboru kandidatov za državna odlikovanja in vsestranska kritičnost, kakor tudi to, da bi organizacije združenega dela za delovno vestnost in druge kvalitete, ki izhajajo iz rednega dela, morale uvajati tudi lastna priznanja. Še posebej je bilo poudarjeno, da je državna odlikovanja potrebno ustrezno vrednotiti v vsej njihovi pomembnosti in veličini ter jih zato podeljevati ob državnih praznikih, jubilejih ali posebnih dogodkih. Komisija bo v bodoče morala tesneje sodelovati s komisijami v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela, sploh pa bo potrebno bolj demokratizirati sam postopek predlaganja.

Lokalna radijska postaja Triglav – Jesenice je predložila poročilo o

opravljenem delu pri uresničevanju radijskega programa v letu 1977 in o problematiki, ki spremlja njihovo delo.

Lokalna radijska postaja Triglav je v lanskem letu emitirala radijski program po shemi, ki je bila dogovorjena z družbenim dogovorom desetih podpisnikov iz jeseniške in radovljiške občine. Družbeni dogovor je opredeljeval v lanskem letu 700 ur programa, ki pa je bil presežen za 22 ur. V poročilu je poudarjeno, da v teku leta ni bilo pomembnejšega dogodka, ki ne bi našel prostora na valovih radijske postaje. Navajajo, da še zdaleč ni narejeno niti vse, niti dovolj, vendar zanesljivo že več, kakor je možno, saj je delovna obveznost dveh programskih delavcev v primerjavi z obveznostjo na drugih lokalnih radijskih postajah že znatno preokračena in bi v bodoče nadaljevanje takšnega stanja vodilo ali v stagnacijo ali pa v površnost. Lokalna radijska postaja se je z dvema novima oddajama še bolj približala poslušalcem in je preko radia govorilo znatno več ljudi kot v preteklosti. Večja razširitev v tej smeri pa je omejena s kadrovskimi in tehničnimi možnostmi.

Kljub temu, pravijo v poročilu, da je bil v celoti izpeljan postopek za odobritev uvoza srednjevalovnega oddajnika, in da so dobili pozitivno soglasje Gospodarske zbornice SR Slovenije, uvozno dovoljenje v teku leta 1977 ni bilo izdano in je nabava v tem času še prav tako nejasna kot je bila pred letom dni. V drugi polovici leta 1977 pa je bila podpisana pogodba za uvoz opreme za ultrakratkovalovni pretvornik na Voglu in menijo, da bo v teku leta 1978 zanesljivo začel delovati. S tem bo omogočeno pokrivanje celotnega

Bohinja z lokalnim radijskim programom. Prav tako je bila lani podpisana pogodba med lokalno radijsko postajo in RTV Ljubljana o nabavi in montaži ultrakratkovalovnega pretvornika, ki naj bi omogočal kvalitetnejši sprejem v Kropi in Lipniški dolini. Ko bosta usposobljena oba pretvornika, bo omogočen sprejem programa lokalne radijske postaje na ultrakratkovalovnem omrežju na celotnem območju radovljiške in jeseniške občine. Kvaliteten sprejem programa na srednjem valu pa bo omogočen takrat, ko bo začel delovati novi srednjevalovni oddajnik.

V drugem delu poročila so predvsem navedeni problemi in težave, ki pestijo lokalno radijsko postajo, da bi še bolj in kvalitetneje uresničevala svojo odgovorno družbenopolitično poslanstvo, ki ga doslej opravlja že trinajst let. Med petnajstimi lokalnimi radijskimi postajami v SR Sloveniji so le tri, ki posredujejo program vsak dan in sicer poleg jeseniške še Murska Sobota in Celje. Dva programska delavca – novinarja nista več kos sedemnajsturnemu tedenskem programu, ki je zaradi izrednega razvoja delegatskega sistema vedno bolj zahteven in odgovoren. Kot primer poročevalci navajajo lokalno radijsko postajo Tržič, kjer program posredujejo le štirikrat tedensko, vendar pa imajo prav tako dva programska delavca – novinarja in profesionalnega tehnika. Ob tem, da je jeseniška lokalna radijska postaja že od novega leta brez poslovnega organa, oziroma upravnika, je povsem razumljivo, da je nemogoče v celoti pokrivati razvejeno samoupravno informiranje. Razen tega imajo težave še s slabo in dotrajanó tehnično opremo, kar pa je povezano z vprašanjem denarja. Delavci v lokalni radijski postaji Triglav sami ustvarjajo 71 odstotkov sred-

stev za svojo dejavnost in le 29 odst. dobijo na osnovi svobodne menjave dela. Seveda je ob tem nerazumljivo, da le po tri samoupravne interesne skupnosti iz vsake občine (kulturna, izobraževalna in telesnokulturna skupnost) po družbenem dogovoru prispevajo sredstva za lokalno radijsko postajo, oziroma za informiranje delovnih ljudi in občanov, ostale pa se obnašajo, kakor da ni njihova dolžnost delovne ljudi in občane obveščati o delu in o tem, kako trošijo družbena sredstva.

V razpravi, ki je sledila, so dali priznanje delavcem lokalne radijske postaje Triglav za opravljeno delo in poudarili, da se mora čim prej konstituirati nov programski svet in celotno problematiko obdelati in sprejeti ustrežna stališča. Sklenili so, da se mora pristojni odbor pri občinski konferenci SZDL Jesenice kot soustanoviteljici lokalne radijske postaje skupaj z delavci te postaje zavzeti, da bo čim prej zasedeno delovno mesto upravnika, oziroma poslovnega organa. Delavci radia morajo tudi čim prej predložiti v razpravo in potrditev vse potrebne samoupravne akte.

Predsedstvu je bil predložen v razpravo in potrditev predlog o pobratenju med občinama Jesenice in Trbovlje, o čemer so v tih dneh sklepali tudi vsi trije zbori skupščine občine Jesenice. Predsedstvo je v celoti soglašalo s predlogom, saj pobratenje simbolizira že desetletja trajajočo trdno povezanost delavcev in občanov obeh občin, ki bo s tem aktom dobila še bolj organizirane oblike. Dokument o pobratenju, če bo potrjen tudi od vseh treh zborov skupščine občine, bo podpisan v Trbovljah na občinski praznik 1. junija, na Jesenicah pa prav tako na občinski praznik – 1. avgusta.

PO PETINŠTIRIDESETIH LETIH DACHAU OPOMINJA

Ob 33-letnici osvoboditve Dachaua, koncentracijskega taborišča smrti, je bila 7. maja 1978 v Dachau spominska svečanost.

Dne 22. aprila leta 1933 je bilo odprto in izročeno namenu prvo koncentracijsko taborišče Hitlerjeve Nemčije — Dachau. Takoj zatem so prispeli masovni transporti in niti zaporniki, še toliko manj na nemško ljudstvo, ni vedelo, še manj pa si predstavljalo, kaj ta »novi čas« prinaša prvim in vsem naslednjim zapornikom — internirancem. S strahovanjem, sramotjenjem in nečloveškim ravnanjem so jih gestapovci in pripadniki SS spreminjali v številke. Nihče preživelih tovaršev ne more pozabiti težkih dni, ki jih je preživel v tem strahotnem taborišču. Nečloveške Hitlerjeve horde so sadistično odločale o življenju in smrti zapornikov. Kakor pri sprejemu, tako so se tudi pozneje nadaljevale vse mogoče procedure in najrazličnejši poizkusi nad nemotnimi zaporniki. Najtežje je bilo to, da nihče od zapornikov ni vedel, ali bo to mučenje trajalo teden dni, en mesec, eno leto ali kdo ve koliko let. Tu ni bilo nobene pravice. Vsak zapornik je bil označen kot sovražnik Hitlerjevega režima. Brez kakršnekoli obzračitve mu je bila odvzeta prostost in z vso krutostjo dokazano, da je konec njegove družbene svobode. Kdor pa tega ni hotel razumeti, so ga kaj hitro naučili in mu dokazali, da je povsem brezpraven, pa naj bi bil preje karkoli in kdorkoli.

(Prevod iz nemščine — časopisa Dachau, ki ga izdaja Lagergemeinschaft Dachau v Zvezni republiki Nemčiji)

J. R.

ZDRUŽENI UPOKOJENCI NA IZLETU

Društva upokojencev z Jesenic, Žirovnice, Javornika — Kor. Bele in Lesc so pod vodstvom J. Dolenca in J. Čopa organizirala 8. maja izlet na relaciji Jesenice—Beograd—Bar. Želja mnogih upokojencev je bila, da obiščejo te kraje, ki se v naravnih lepota lahko kosajo z mnogimi tujimi deželami.

S potniškim vlakom smo se zvečer pripeljali v Ljubljano, kjer smo prestopili na brzi vlak in se v spalnikih pripeljali v Beograd. Jaz sem si zelo želela videti naše glavno mesto. Prvi vtis ni bil preveč ugoden, kajti postaja in restavracija sta bili zelo zanemarjeni, da ne omenim še sanitarnih prostorov. Kar me je v Beogradu navdušilo, je bila restavracija Zagreb; tudi Jeseničankam bi zelo prav prišla. Tam si dobil za majhen denar dobro kosilo. Trgovine niso nič bolj založene kot na Jesenicah in trgovci prav nič ustrezljivi. Vsem pa je ugajal park Kalemegdan.

Obiskali smo Topole in Oplenac, kjer smo občudovali prekrasne orname in mozaike v mavzoleju. Videli smo tudi veličasten spomenik na Avali z lepo urejeno okolico.

Iz glavnega mesta smo odpotovali z brzovlakom v Titograd. Proga nas je zelo navdušila. Slikovita pokrajina z 234 mostovi in 254 predori. Peljali smo se po najvišjem mostu

v Evropi in se zgrozili nad prepadi pod nami. Videli smo vitke minarete in lepe nove hiše. Po skalah so se pasle črede ovac. Tavnikov in njiv ni bilo, temveč same skale. Ljudje so tu zelo marljivi, saj je obdelana vsaka ped zemlje.

Skadarsko jezero je bilo posuto z lokvanji.

Večerjali in prespali smo v Cetinju. Tam nas je čakala vrta presenečenj. Slikovito mesto, lepi, krepki ljudje in ustrezljivost v hotelih. Nadvse so nas očarali muzeji, kjer je prikazano delo in življenje velikih vojvod. Njihove uniforme — borili so se v narodnih nošah, so še ohranjene, kakor tudi obleka, pohištvo, posoda in krona, posuta z biseri. Tu so tudi slike tujih monarhov, kot na primer Napoleona in drugih. Nas ženske je posebno navdušila lepa Jelena, ena izmed devetih hčera črnogorskega kralja, ki se je poročila z italijanskim kraljem. Videli smo vso raztrgano in preluknjano zastavo še iz leta 1876, poznim rodovom v spomin, kako se je junaška Črna gora borila in zmagovala proti Turkom in pozneje proti drugim zavojevalcem.

Polni lepih vtisov smo se trudni, vendar zadovoljni kljub slabemu vremenu, vrtnili domov.

Krista Frumen

OBČINSKO TEKMOVANJE MATEMATIKOV ZA SREBRNO VEGOVO PRIZNANJE

Dvanajstega maja so bila na vseh osnovnih šolah v naši občini šolska tekmovanja, na katerih so se mladi matematiki borili za bronasto Vegovo priznanje.

Najbolj uspešni učenci s šolskih tekmovanj pa so se v soboto, 20. maja, pomerili na občinskem tekmovanju za srebrno Vegovo priznanje.

To tekmovanje je bilo na osnovni šoli Koroška Bela, pod pokroviteljstvom železarne Jesenice. Tekmovalo je 78 učencev od šestega do osmega razreda.

V šestem razredu se je pomerilo 29 učencev in devet od teh je prejelo srebrno Vegovo priznanje. Najboljša je bila Branka BESTER iz osnovne šole Žirovnica, drugi je bil Blaž KOKALJ iz iste šole, 3.—4. mesto pa sta si razdelila Tomaž in Blaž MERTELJ iz Kranjske gore.

V sedmem razredu je prav tako tekmovalo 29 učencev, dosegli pa so osem srebrnih Vegovih priznanj. Najboljši je bil Boris JENKO iz osnovne šole Prežihov Voranc in je zato kandidiral za zvezno tekmovanje, drugo mesto je zasedel učenec iste šole — Boštjan RAKOVEC, tretja pa je bila Saška VESEK, učenka osnovne šole Tone Čufar.

Za srebrno Vegovo priznanje v osmem razredu se je potegovalo 20 tekmovalcev, pet pa si jih je to priznanje priborilo. Največ točk je dosegla Valerija ČUČNIK iz osnovne šole Žirovnica, sledita pa ji Aleksander LIČOF iz osnovne šole Prežihov Voranc in Alenka GASPERŠIČ iz osnovne šole Tone Čufar. Vsi trije se bodo v soboto, 27. maja, udeležili republiškega tekmovanja za zlato Vegovo priznanje, zato jim želimo vso srečo.

Običajno je bilo tekmovanje za srebrno Vegovo priznanje v ožjem šolskem krogu, letošnje pa sovpada s praznovanjem dneva mladosti, zato se bodo tekmovalci udeležili nagradnega izleta v Moravce, rojstni kraj Jurija Vega. Učenci, ki so dosegli

najboljši rezultat, bodo prejeli knjižne nagrade, darilo društva prijateljev mladine.

Organizatorji, predvsem pa vsi mladi matematiki, se najlepše zahvaljujemo za pomoč in razumevanje železarne Jesenice in občinski zvezi DPM, saj ti učenci res zaslužijo nekoliko več pozornosti, saj dosegajo uspehe z vztrajnostjo in samostojnim delom.

Helena Konobelj

REVIJA PEVSKIH ZBOROV

Moški pevski zbori društev upokojencev, ki so nastopili na Jesenicah 13. maja na srečanju pevskih zborov DU Gorenjske in ki se jim je pridružil še moški pevski zbor iz Domžal, so skupaj zastopali pevske zore društev upokojencev Gorenjske na četrtem srečanju pevskih zborov Slovenije v Krškem. Dosedanja srečanja pevskih zborov so bila v Ljubljani, Trbovljah in Velenju.

Nastopilo je 28 pevskih zborov, operni pevec Ladko Korošec in orkester Plamen iz Laškega. Ob sklepu srečanja so združeni pevski zbori društev upokojencev Slovenije na skupnem nastopu zapeli V. Miheličiča Zdravico, pod vodstvom tov. Colnariča iz Maribora, dirigenta in opernega pevca in M. Kozina Naša zemlja, pod vodstvom tov. Garčiča iz Laškega in ob spremljavi orkestra Plamen.

Dvorana, oziroma delavski dom je popolnoma nov. Zgrajen je bil v rekordnem času osmih mesecev in so bile prve proslave v njem ob proslavi 500-letnice mesta Krško v lanskem letu.

Stene in hodnike krasijo slikarska in kiparska dela klasičnih in modernih mojstrov čopiča in dleta. Pred domom stoji mogočen bronast spomenik puntarja, ki ponazarja znani kmečki upor pred stoletji.

PIONIRSKI FOTO 1978 — 19. REPUBLIŠKA RAZSTAVA PIONIRSE FOTOGRAFIJE

V vsakdanjem življenju s fotografijo dokumentiramo razne dogodke, predmete in doživlja. Z umetniško fotografijo pa posredujemo lepe trenutke iz pisane narave.

Mladi fotografi dobimo osnovne fotografiranja v šolskih foto krožkih. Jeseni smo začeli precej skromno. Naredili smo prostor in se učili o skrivnostih fotografiranja. Dobili smo novo »praktiko« in skarje za obrezovanje slik. Iskali smo primerne motive, poslikali pa smo tudi naše malčke iz vrta in izdelali slike zanje.

Vso pomlad smo se pripravljali na občinsko in republiško foto razstavo. Republiška razstava je bila odprta 19. maja v Ljubljani. Pripravili so lep kulturni program in prisrčen sprejem za učence in mentorje krožkov iz vse Slovenije. Srečanje mladih fotografov je pozdravila tudi predsednica občinske skupšine Ljubljana-Vič, ki je razstavo tudi omogočila. Na koncu programa so podelili tudi priznanje Janeza Puharja. Foto krožek osnovne šole Koroška Bela je dobil zlato priznanje kot najboljši šolski krožek v vsej Sloveniji, bronasto plaketo Janez Puhar za posamezno fotografijo je dobil član istega foto krožka Andrej Kristan iz 6. b razreda, za kolekcijo fotografij pa srebrno plaketo Emil Gašperin iz 8. a.

Med 47 osnovnošolskimi krožki je bilo za nas to priznanje prijetno presenečenje; od skupno 905 fotografij visi na republiški razstavi kar 32 naših. Hvala leži smo mentorju tovarišu Andreju Malenšku za trud in delo z nami, da smo dosegli tolikšen uspeh.

Branko Čušin —
OŠ Koroška Bela

OSMA PLANINSKA SLIKARSKA KOLONIJA

V dneh od 29. maja do 4. junija bo na Vršču, v organizaciji Planinskega društva Jesenice in v sodelovanju likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, že osma planinska slikarska kolonija. K sodelovanju je povabljenih 20 slikarjev iz vse Slovenije.

Letošnja slikarska kolonija ima poudarek na 200-letnici prvega vzpona na Triglav in jubilejih planinskih društev v Dolini. Udeleženci kolonije bodo v koloniji nastala dela, v počastitev navedenih jubilejev razstavili v Delavskem domu na Jesenicah od 17. do 28. junija. Po tem bo razstava prenešana še v nekatere druge kraje v občini in izven občine.

Prelepo je srečanje s tako številnimi pevskimi in pevci iz vseh krajev Slovenije, ki so kot en sam zbor navdušili številno občinstvo v prelepi novi zgrajeni dvorani.

Občinstvo ima izreden smisel za vokalno glasbo, saj je bila dvorana, ki ima 680 sedežev, razprodana že uro pred pričetkom nastopa in so organizatorji nanosili v dvorano še najmanj 150 stolov in še je veliko poslušalcev stalo.

Vsi so pazljivo sledili programu in izvajalce nagradili z burnim ploskanjem.

Na prireditvi je bilo poleg predsednika in tajnika DU SRS tudi več vidnejših družbenopolitičnih delavcev.

Prireditve je bila izredno dobro organizirana, za kar gre vsa zahvala in pohvala društvu upokojencev Krško.

Pripravili so nam lep sprejem, pogostili so nas in nam ponudili prisrčno roko v pozdrav, kar je za pevca-upokojenca največja nagrada.

Vsakemu zboru so v spomin podarili lično plaketo mesta Krško. Prireditve je bila posvečena XI. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije in 100-letnici Županičevega rojstva. Pokrovitelj, oziroma prireditelj je bila Zveza društev upokojencev Slovenije.

PETO TRADICIONALNO SREČANJE PIHALNIH ORKESTROV SLOVENSkih ŽELEZARN NA JESENICAH

(Nadaljevanje s 1. strani)

štirje orkestri, za zaključek pa bodo orkestri skupno zaigrali še tri koračnice. Po nastopu bo za vse orkestre organizirano družabno popoldne v Gozd Martuljku v hotelu Špič, kjer se bodo godbeniki pogovorili med seboj, utrdili poznanstva in ne nazadnje tudi kaj zaigrali, kot so na vseh dosedanjih srečanjih.

Le redko imamo na Jesenicah priložnost videti in slišati toliko orkestrov skupaj. Zato je prav, da orkestre predstavimo občanom Jesenic, da bodo spoznali njihovo delo.

Skromni začetki PIHALNEGA ORKESTRA RAVENSKIH ŽELEZARJEV segajo v leto 1902, ko so posamezni godbeniki sklenili organizirano igrati in tako širiti glasbeno kulturo v svojem kraju. Kljub težavam, s katerimi se je srečevalo 18 godbenikov, so z vestnim delom uresničili zamisel kulturnega poslanstva. Leta 1945 je celoten orkester odšel najprej v Tomšičevo brigado, kasneje pa v XIV. divizijo.

Glasbena dejavnost orkestra je zlasti zaživela po osvoboditvi, ko ni bilo več kulturnega srečanja, od koroških festivalov in manifestacij do raznih praznovanj, kjer ravenški orkester s svojim sodelovanjem ne bi popestril prireditve.

Iz pihalnega orkestra Ravenskih železarjev je izšla vrsta priznanih godbenikov, ki sedaj uspešno nastopajo v orkestru slovenske filharmonije, RTV Ljubljana in v obeh slovenskih opernih hišah. Nekateri člani so sedaj pedagogi na glasbeni šoli.

Od osvoboditve do danes zagnano in uspešno vodi orkester dirigent Joško Herman, ki je za vztrajno in nesebično delo na glasbenem področju prejel vrsto republiških in državnih odlikovanj.

V pihalnem orkestru so pretežno mladi godbeniki; njihova povprečna starost je 24 let. V veliko pomoč orkestru je glasbena šola na Ravnah na Koroškem, ki nenehno usposablja mlad kader za orkester. Z odrekanjem prostemu času in rednim obiskom vaj nenehno raste tudi kvaliteta, saj je orkester na vseh republiških tekmovanjih dokazal, da spada v sam vrh amaterskih orkestrov Slovenije. Krona te prizadevnosti pa je osvojitve zlate plakete in prvega mesta na petem republiškem finalnem tekmovanju lanske leto v Rogški Slatini. Za dolgoletno delo na kulturnem glasbenem področju je orkester leta 1977 prejel državno odlikovanje tov. Tita: red dela z zlatim vencem.

Združenje pihalnih orkestrov Slovenije je pihalni orkester Ravenskih železarjev določilo, da uradno zastopa Slovenijo na VIII. svetovnem tekmovanju pihalnih orkestrov letos julija v Kerhradah v Holandiji. To je za orkester do sedaj največje priznanje in dokaz zaupanja vanj.

PIHALNI ORKESTER TOVARNE VERIG IZ LESC je razmeroma mlad. Ognjeni krst je doživel s prvim javnim nastopom leta 1955 na proslavi dneva republike — 29. novembra. Od takrat dalje se je orkester nenehno razvijal in rasel tako, da danes šteje preko 40 godbenikov, ki pod strokovnim vodstvom dirigenta Branka Lacha uspešno delujejo na področju radovljiške občine. Velika podpora tovarne Veriga Lesce in trgovskega podjetja Murka sta jamstvo, da bo orkester še naprej napredoval in dosegal še nadalje uspehe na glasbenem področju.

Pihalni orkester tovarne Verig iz Lesc se je zadnji priključil veliki družini godbenikov Slovenskih železarn. Letos bo na tradicionalnih srečanjih sodeloval tretjič.

Kljub temu, da orkester mnogo vadi in nastopa, se bori z velikimi težavami, saj nima lastnih vadbenih prostorov. Tako je delo zelo oteženo, vendar ne odnehajo in upajo, da bodo tudi ta problem rešili. Letos so leščanski godbeniki nastopili 1. maja na TV v oddaji Praznični zvoki.

PIHALNI ORKESTER ŠTORSKIH ŽELEZARJEV je bil ustanovljen leta 1948 v zelo majhni in skromni zasedbi, saj je štel le okoli 20 članov. Igrali so na raznih proslavah in prireditvah v domačem kraju.

Zaradi pomanjkanja strokovnega kadra se je godba leta 1963 razšla. Že leta 1969 se je godba na pobudo sindikata ponovno formirala. V osmih letih prizadevnega dela in vaj je pihalni orkester Štorski železarji prerasel v 48-članski kolektiv pod strokovnim vodstvom dirigenta prof. Franca Zupanca iz Celja.

Posebna značilnost orkestra je zelo mlad sestav, saj je povprečna starost godbenikov le 19 let.

V osmih letih svojega delovanja je imel orkester preko 300 javnih nastopov. S samostojnimi koncerti je nastopal na celjskem območju pa tudi izven Slovenije. Vsako leto orkester sodeluje na mednarodnem mladinskem festivalu v Celju, tretje leto pa je gost Studijske promenade v Zagrebu. Že tretjič bo letos sodeloval na pevskem taboru v Sentvidu. Leta 1977 je orkester nastopal na ljubljanski televiziji v oddaji Praznični zvoki ob praznovanju 1. maja.

Tudi letos ima pihalni orkester še veliko načrtov, tako da bo prav gotovo opravičil svoje družbeno in kulturno poslanstvo.

PIHALNI ORKESTER JESENŠKIH ŽELEZARJEV ni potrebno posebej predstavljati, saj ga bralci dobro poznajo. V svoji več kot 100-letni zgodovini je igral v različnih oblikah in zasedbah, kakor so pač narekovala potrebe in čas. Poseben razvoj je dosegel po letu 1969, ko sta se na pobudo sindikata železarne Jesenice združili godbi z Jesenic in Javornika v močen in kvaliteten orkester, ki s svojimi nastopi pokriva območje celotne občine. Jeseniški godbeniki je vodilo več dirigentov. Po osvoboditvi imajo za današnji orkester največje zaslug dirigenti Rado Kleč, Remigij Noč in Julij Sörgo. Vsem so godbeniki še danes zelo hvaležni. Leta 1975 je na Jesenicah prišel priznani dirigent-domačin, podpolkovnik Ivan Knific, ki je s svojim bogatim znanjem in vztrajnostjo preporočil orkester tako, da danes sodi v sam vrh tovrstne glasbene dejavnosti na Slovenskem. S svojimi nastopi sodeluje na vseh proslavah v občini ter s številnimi koncerti posreduje glasbo delovnim ljudem na Jesenicah in izven naše občine.

Za svoje zavzeto in plodno delo je orkester ob raznih priložnostih dobil številna priznanja in odlikovanja, kot so Gallusova plaketa, Čufarjeva plaketa, srebrni znak OF in državno odlikovanje red za narod s srebrnimi žarki, ki ga je orkestru ob 100-letnici podelil tov. Tito. Vsi dosedanja uspehi in mnoga priznanja ter odlikovanja so spodbuda za nadaljnje delo in za še večjo kvaliteto rast.

V soboto, 27. maja, se nam torej obeta res enkratni kulturni dogodek, zato vabimo vse občane, da si prireditve ogledajo in s svojo prisotnostjo dajo vsem orkestrom priznanje za dosedanje plodno delovanje.

VABILO NA KONCERT

Ženski pevski zbor Jesenice in pevski zbor Vintgar vabita ljubitelje petja na koncert, ki ga prirejata v osnovni šoli na Blejski Dobravi v soboto, 27. maja, ob 19. uri.

Zbor vodita pevovodja Milko Škoberne in Alojz Vengar. Peli bodo izbrani program slovenskih revolucionarnih, narodnih in umetnih pesmi.

SREČANJE S ČRNOGORSKO KULTURO TUDI NA JESENICAH

V SR Sloveniji so se v ponedeljek, 22. maja začeli DNEVI ČRNOGORSKE KULTURE, ki bodo trajali do 1. junija. Poleg tega, da ti dnevi pomenijo izredno pomembno kulturno dejanje, imajo velik pomen tudi za spodbujanje drugih vrst sodelovanja in zblizevanja med SR Slovenijo in SR Črno goro. Nekateri prireditve v okviru teh dnevov segajo poleg Ljubljane tudi v nekatere druge kraje Slovenije. V ta program so vključene tudi Jesenice, kar prav gotovo pomeni priznanje našemu kulturnemu prizadevanju.

Tako bo v sredo, 31. januarja ob 20. uri v kinodvorani delavskega doma Albina in Julke Pibernik na Javorniku predvajan celovečerni črnogorski film VRHOVI ZELENORE. Ob tej priliki se bodo gledalcem predstavili tudi nekateri ustvarjalci filma.

V akutni traumatologiji so kranio-cerebralne poškodbe poseben problem glede nujnosti prve pomoči in transporta do rešilne postaje ter nadalje v bolnico.

Kvalitativno ločimo odprte in zaprte poškodbe glave, kvantitativno pa reverzibilne in ireverzibilne poškodbe možganov. Prognoza za poškodovance je slaba, če pa preživijo, so v veliki večini invalidi. Z ozirom na to, da je prognoza slaba, mora biti delo reševalcev še posebno natančno in vestno.

Najprej je treba ugotoviti stanje zavesti poškodovanca. Komatozen poškodovanec je vedno eksponiran asfikičnim pojavom. Pri reševanju naj bodo vedno na razpolago primerna transportna sredstva, aspirator, kisik in sterilni obvezilni material.

Nepremišljena naglica pri reševanju poškodovancev ima vedno slabe uspehe pri nadaljnjem zdravljenju. Rešuje naj tisti, ki obvlada tehniko reševanja in prve pomoči. Prva pomoč zahteva naglo ukrepanje, vendar ne na škodo poškodovanca. Tudi v hudi nuji je dovolj časa za načrtno reševanje.

POŠKODBE GLAVE (MOŽGANSKI DEL)

Pri sleherni hujši poškodbi glave, to je možganskega dela, je verjetna okvara možganov. Zmotno je misliti, da so možgani prizadeti le pri zlomu lobanje. Poškodbe glave je, glede na visok odstotek umrljivosti in kasnejše invalidnosti, treba jemati resno.

Poškodbe so lahko izolirane ali pa kombinirane. V glavnem poškodbe glave delimo na:

1. Poškodbe mehkih delov (kože in podkožja)
2. Prelomi kosti
 - a) konveksitetni prelomi
 - b) prelomi možganskega dna
3. Pretres možganov
4. Obtočenje možganov
5. Ekstracerebralni hematomi
 - a) epiduralni
 - b) subduralni

Prognozično so poškodbe možganov kvantitativno reverzibilne in ireverzibilne, pri čemer ločimo:

1. Možganske poškodbe z objektivnimi in fizikalnimi simptomi, ki so po 3–4 dneh odstranjeni. Popolna delovna sposobnost nastopi po nekaj tednih, spremljana s subjektivnimi težavami.
2. Možganske poškodbe z objektivnimi izpadi do treh tednov. Delovna sposobnost je omejena za dolgo časa, toda ne dlje od 1–2 leti.
3. Možganske poškodbe z objektivnimi lokalnimi izpadi, ki trajajo

dlje od treh tednov. Tu je treba računati z dolgo delovno odsotnostjo ter s trajnimi posledicami.

VAŽNA ZNAMENJA (SIMPTOMI) PRI POŠKODBI GLAVE

Za reševalce na kraju nezgode in na rešilni postaji je najvažnejša presoja stanja poškodovanca in znamenja pri poškodbi glave.

V hudih primerih sta najvažnejša dva alarmantna simptoma, to sta: motnja zavesti in spremenjena zenica.

Časovno je motnja zavesti prva, pupilarne spremembe pa druga.

Pri motnjah zavesti skušamo ugotoviti naslednje:

1. Poškodovanec se zdi popolnoma časovno in krajevno orientiran.
2. S poškodovancem je stik možen, je pa zmeden.
3. Poškodovanec odgovarja na vprašanja, je pa zmeden.
4. Poškodovanec reagira na bolečinske dražljaje.
5. Poškodovanec ne reagira na nobene bolečinske dražljaje.

Kadar hočemo ugotoviti, na kateri strani je poškodba, pregledamo zenice. Opazujemo, če sta zenici enaki, katera je širša in če reagirata na svetlobo.

V primerih cerebralne kompresije sta obe zenici paralizirani in razširjeni. Kadar je poškodba samo na eni strani, bosta zenici že v začetku krvavitve v lobanji različno reagirali. Tako n. pr.:

Zenica na nepoškodovani strani	Zenica na strani, kjer se je pričela kompresija možgan
Normalna	Lahko kontrahirana, počasi reagira na svetlobo
Normalna	Zmerno razširjena. Reagira na svetlobo.
Zmerno razširjena, reagira na svetlobo	Zelo razširjena, ne reagira na svetlobo
Zelo razširjena, Neobčutljiva	Zelo razširjena. Neobčutljiva

Drugi in tretji pupilarni primer iz tabele sta diagnostično pomembna, medtem, ko se prvi primer redko vidi. Pri poskusu reakcije na svetlobo, je treba vsako oko posebej prekusiti. Oko, ki ga ne preizkušamo, naj bo zakrito.

PRVA POMOČ NA MESTU NEZGODE

Prva pomoč na kraju nezgode zahteva glede na vrsto poškodbe glave pravilno lego na nosilih in pri prevozu na rešilno postajo. Nezavestni in polzavestni pogosto bljuvajo, zato mora biti telo v bočnem položaju, glava pa je obrnjena v stran in navzdol. Zaradi nepravilnega položaja se lahko poškodovanec zaduši. Reševalec naj vedno pazi, da bodo zgornja dihalna pota prosta.

Ran na glavi in izstopajočih možganov se reševalci ne smejo dotikati.

Smejo jih samo sterilno prekriti in zasiti obvezati. Korekcija obvezovanja se bo izvedla naknadno na rešilni postaji.

ELEMENTARNA PREISKAVA NA REŠILNI POSTAJI IN SEKUNDARNA PRVA POMOČ

Industrijski bolničar oziroma medicinska sestra morata biti toliko verzirana, da znata izvesti naslednje preiskave pri poškodbi glave:

1. Stanje zavesti
 2. Reakcija pupila
 3. Motorične motnje
 4. Puls
 5. Krvni pritisk
 6. Frekvenca dihanja
- Vseh šest vrst preiskav je mogoče izvršiti pri zavestnem in nezavestnem poškodovancu. Pri zavestnem je treba opazovati držo telesa in okončin, dalje je treba prekusiti, če okončine lahko giblje. Pri nezavestnem lahko opazujemo, kako se brani, če ga ščipljemo ali zbadamo. Rane mehkih delov, ki močno krvavijo, je treba sterilno prekriti, v primeru hujših krvavitev, pa uporabljati kompresijski zavoj. Pri udrti lobanji, oziroma pri odprti poškodbi, kjer so vidni možgani, uporabljamo poleg sterilne obveze še svitek iz zložene trikotne rute. Svitek namreč dobro varuje poškodovani del lob-

nje. Preko svitka se nadene nogavičasta obveza sistema »Tubeganz«, s katero je mogoče napraviti udobno kapo, ki se zaveže pod brado.

ZAKLJUČNA BESEDA

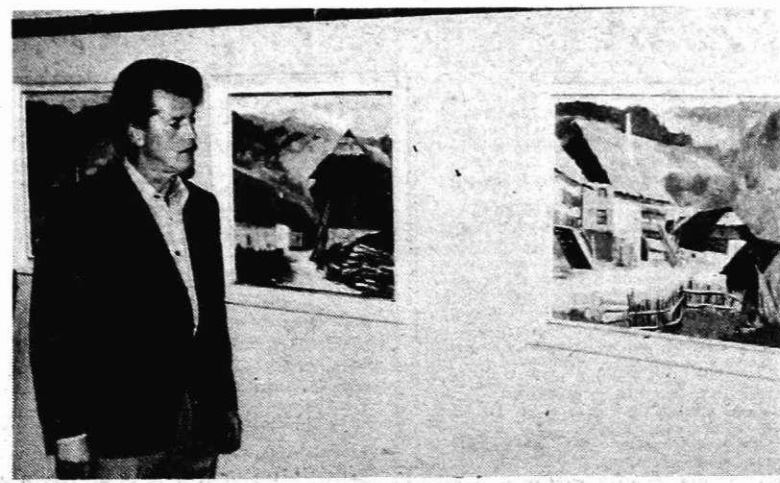
Industrijski bolničar oziroma medicinska sestra morata poslati k zdravniku tudi take primere, ko je bil poškodovanec le nekaj trenutkov v nezavesti. Pri poškodovancu se lahko razvijejo sekundarne komplikacije, ki lahko ogrožajo njegovo življenje.

Ran, iz katerih silijo možgani in drobci kosti, se ne smemo dotikati, jih čistiti ali spirati. Pravilna lega glave in sterilno prekrivanje ter kratek spretni opis o poškodbi je vse, kar se da na rešilni postaji storiti za poškodovanca.

Pri odprtih poškodbah glave naj bo poškodovanecovo telo odeto z odejo, ker ga rado zebe.

Pri vseh poškodbah glave naj poškodovanca vselej kdo spremlja. Transport z rešilnim avtomobilom prav tako spada k prvi pomoči, predvsem zato da ne pride do zadušitve oziroma dodatnih poškodb med vožnjo.

dr. Aleksander Rjazancev

Janko Korošec, delavec v TOZD Remontne delavnice ob svojih slikah

ampak za preprosto vprašanje: ali nam je ta pisatelj lahko kljub povedanemu zanimiv? Ali lahko v teh osebaj najdemo kos samega sebe, odsev lastnih upov, razočaranj in stisk? Poskusimo na ta vprašanja odgovoriti preprosto in jasno, holkor se le da.

Najprej odgovor, potem obrazložitev. Kunderova drža je le na videz cinčna: njegov cinizem zadeva le površino življenja. Pisatelj s tem, kar je spoznal, ni zadovoljen in vrta naprej. Četudi je zgubil vero v življenje, pa imamo vseeno občutek, da je na poti, kjer jo utegne spet najti.

Začnimo kar z materinstvom – torej z vrednoto, ki je doslej v glavnem veljala za nedotakljivo. V samem jedru Valčka za slovo je motiv mlade ženske, ki je zanosila – ni še čisto jasno s kom – zdaj pa si s tem skuša pridobiti določene prednosti. Eden izmed možnih očetov je namreč slavn jazzovski glasbenik, sicer poročen mož, pa vendar za medicinsko sestro, ki si služi kruh v podeželskem zdravilišču, dokaj mikaven grizljaj. Kaj hoče sestra od slavnega trobentača? Ga hoče prisiliti, da bi se ločil in vzel njo? Ga hoče izrabiti kot stopnico do višjega družbenega statusa, si hoče le izboljšati standard? Ga hoče morda le kaznovati, mučiti, prisiliti v ljubezen? Do konca ne bomo vedeli, kako je s to rečjo, saj tudi sestra sama ne ve.

Kako pa je z objektom Ruženi-nega izsiljevanja, s trobentačem Klimo? Ta je predvsem slabšč. Žensk se boji, pa se jim vseeno pusti zapeljati. Ko zve, v kakšno godljo ga je spravila bežna ljubezenska urica z Ruženo, zgubi razsodnost. Sestro bi najraje ubil: seveda le v domišljiji. V resnici bo storil to, kar edino zna: prilizoval se ji bo, jo prepričeval, da jo ljubi in jo poskusi pripraviti do tega, da bo splavila. Torej breznačajnej, pokvarjenec? Šele sčasoma nas pisatelj povede v druge, bolj simpatične pokrajine junakove duševnosti. Zvemo, da je Klima dejansko noro zaljubljen v svojo ženo,

bolešno lepoticu in da ga le-ta kar naprej trpinči s svojo ljubosumnostjo. Klima ji na skrivaj uhaja s priložnostnimi ljubicami in se spet vpraša. Ona to sluti in mu s svojim sumničnjem pripravlja pravi pekel.

Pri vseh treh je torej jasno, kakšna je avtorjeva sodba o človeku: človek je v Kunderovi viziji sveta predvsem slab: ne morda moralno slab, ampak slaboten, t. j. nemočen. Ta nemoč lahko izvira bodisi iz nevednosti (kot pri Ruženi, ki sama ne ve, kaj hoče) ali pa iz pomankanja neke trdnosti. Spet druge osebe se zdijo, ko da imajo voljo in spoznanje, in vendar jih pisatelj pokaže kot čudaste iztirjence in izpadejo še bolj nebolgli in tisti prvih. Tak je na primer zdravnik Škréta, ki je obseden od fiksne ideje, da mora s svojim semenom oploditi pol sveta – tako, da bodo nekoč vsi ljudje bratje.

Tudi drugi ljudje so na podoben način izgubljeni. Kaj jim dejansko manjka? Vsekakor imajo dosti več socialne in ekonomske svobode od svojih prednikov, pa jim manjka zmožnost, da bi to svobodo pravilno uporabili? Ali pa jim, nasprotno, manjka vitalnosti. Na nekem mestu Kundera kar naravnost zastavi vprašanje, ki postaja eno izmed usodnih vprašanj civiliziranega sveta: »Vem le to, da nikoli ne bi mogel reči z globokim prepričanjem: Človek je imenitna stvar in rad bi ga ponovil.« pravi eden izmed junakov tega romana.

Zato je tudi toliko bolj razumljivo, zakaj se zgodba suče okrog spočetja in nehotenega materinstva.

Kljub nekim izrazito satiričnim elementom, ki kazijo neke naše predstave o realizmu, je to v bistvu realističen roman. Izrazito realistične so mnoge podrobnosti, realističen je čut za povezavo in odnose. Hkrati pa je tu prisoten še nek globlji realizem, realizem življenjskega občutja. Lahko bi rekli, da ta roman zelo verno odseva razdvojeno zavest današnjega človeka, zlasti mislečega.

RAZSTAVA ROČNIH DEL V OSNOVNI ŠOLI ŽIROVNICA

S šolskim letom 1977/78 smo v celodnevni osnovni šoli Žirovnica uvedli interesno dejavnost – tapiserijo. Enkrat tedensko se dobimo v dveh skupinah, kjer izdelujemo izdelke po lastnih zamislih, idejah.

Zanimanje za dejavnost je zelo veliko, kar se kaže v tem, da nas je bilo sprva le dvajset, sedaj pa nas je že preko šestdeset.

Ker menimo, da so izdelki dovolj dekorativni, da jih prikažemo širši javnosti, smo se odločili, da ob Titovem rojstnem dnevu priredimo razstavo. K sodelovanju smo povabili tudi starše, učitelje in ostale krajanje ter 24. maja s krajšim kulturnim programom odprli v prostorih naše šole razstavo pod naslovom: Kaj delamo v prostem času učenci, učitelji in ostali krajanje?

Ko govorimo o tapiseriji, mislimo pri tem na ročno izdelane dekorativne predmete, s katerimi si urejamo svoje »kotičke« doma. Na juto ali stamin si po predlogi najprej narišemo ustrezen motiv, na primer sončni zahod, določimo barve, izberemo način izdelave in narežemo 7–14 cm dolge volnene nitke. Nato s kvačko, ki ima premični jeziček, vozimo nitke na podlogo toliko časa, da je tapiserija narejena.

S tem vam seveda nismo povsem predstavili, kako izdelujemo tapiserije. Tega in še nekaj drugih načinov si boste lahko ogledali, če nas boste obiskali na razstavi, ki bo odprta: četrtek 25. maja od 15.30 do 18.30, petek 26. maja od 15.30 do 18.30, sobota 27. maja od 10. do 12. in od 15. do 18. ure,

nedelja 28. maja od 10. do 17. ure. Radi vam bomo pokazali tudi način izdelave tapiserije s posebno iglo, ki zahteva natančno določeno podlago, osnovo.

Stenskih tapiserij ne izdelujemo le s klasičnim vozlanjem s kvačko, šivanko ali posebno iglo za vozlanje. Zlasti v zadnjih mesecih smo pričeli z makrame vozlanjem, kjer pre-

pletamo različno število narezanih niti iz vrvi med seboj. Različni vzorci, ki nastanejo, niso rezultat kakega pripomočka. Potrebujemo samo spretno roko. Izdelki dekorativno poživijo prostor, posebno lepo pa delujejo na lesu ali betonu.

V makrame tehniki smo izdelali nekaj stenskih tapiserij, šolskih torbic, pasov...

Ker vam ne moremo vsega napisati vas vabimo, da si ogledate našo razstavo. Vstopnine na razstavi ne bomo pobirali, hvaležni pa vam bomo za vsak prostovoljni prispevek, ki nam bo dobrodošel pri nabavi materiala, ki ga potrebujemo za našo dejavnost.

Novinarski koržek osnovna šola Žirovnica

VABILO NA SREČANJE S PIHALNIMI ORKESTRI SLOVENSkih ŽELEZARN

Koordinacijski odbor za kulturo pri SOZD Slovenske železarne in osnovna organizacija sindikata železarne Jesenice vabita v soboto, 27. maja, vse občane Jesenic in okolice na

5. TRADICIONALNO SREČANJE PIHALNIH ORKESTROV SLOVENSkih ŽELEZARN

Program: ob 9.30 pričetek parade od samskega doma na Plavzu do Trga Toneta Čufarja,

ob 10.30 slavnostni nastop vseh sodelujočih orkestrrov na športnem igrišču za osnovno šolo na Jesenicah.

Orkestri bodo izvajali naslednje skladbe:

PIHALNI ORKESTER RAVENSKIH ŽELEZARJEV:

– A. E. Kelly: Počitnice v Španiji – koračnica,
– Jakov Gotovac: Ero z onega sveta – finale iz istoimenske opere, dirigent Joško Herman.

PIHALNI ORKESTER TOVARNE VERIG IZ LESC:

Vinko Štruel: Viška koračnica,
Franc Schubert: Podoknica
Ivan Tavčar: Ob jezeru, dirigent Branko Lacko.

PIHALNI ORKESTER ŠTORSKI ŽELEZARJI:

Bojan Adamič: TRA-TA-TA – koračnica,
Max Lemman: Beat and sweet, dirigent Franc Zupanc.

PIHALNI ORKESTER JESENIŠKIH ŽELEZARJEV:

Rudolf Kosič: Kosovka – uvertura,
Jože Cerovec: Vojnici vazduhoplovci – koračnica, dirigent Ivan Knific.

ZDRUŽENI PIHALNI ORKESTRI:

Gvido Učakar: Gorenjska – koračnica,
Vinko Štruel: Zlatorog – koračnica,
Ivan Knific: Jeseniškim železarjem – koračnica, dirigent Ivan Knific.

SREČANJE NA LJUBELJU V SOBOTO 3. JUNIJA

Vsako leto je v mesecu juniju organizirano republiško srečanje mlajših političnih zapornikov, internirancev, izgnancev, borcev in aktivistov NOB ter mladine na Ljubelju, na prostoru nekdanjega taborišča – podružnice zloglasnega Mauthausenna.

Letošnje srečanje bo v soboto, 3. junija, ob 10. uri.

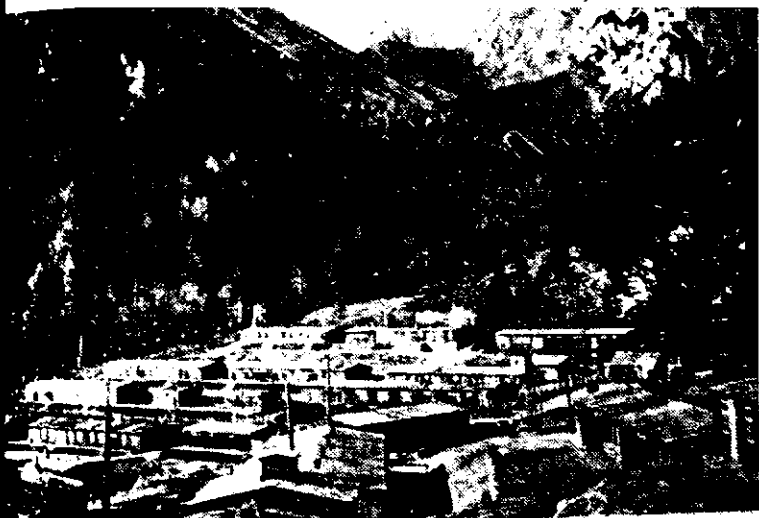
V kulturnem programu sodelujejo iz naše občine: mladinska pevka zbor osnovne šole Tone Čufar in Prežihov Voranc ter člani amaterskega gledališča Tone Čufar z Jesenice.

Pričakujemo, da se čimveč naših občanov te slovesnosti udeleži. Za tiste, ki nimajo lastnih prevoznih sredstev, bo organiziran avtobusni prevoz z odhodom ob 8.30 izpred zdravstvenega doma na Jesenice, s postankom na vseh avtobusnih postajah do Vrbe.

Vsak udeleženec prispeva za prevoz 20 din.

Prijave z vplačilom sprejema občinski odbor ZZB NOV Jesenice do 26. maja.

Občinski odbor ZZB NOV
Komisija za internirance

Ljubelj – nekdanje koncentracijsko taborišče

SPREJEM UČENCEV V STROKOVNE ŠOLE ŽIC

RAZPIS ZA SPREJEM UČENCEV V STROKOVNE ŠOLE

Železarski izobraževalni center Jesenice razpisuje sprejem učencev v prvi letnik strokovnih šol za šolsko leto 1978/79.

a) ŠOLA ZA POKLICNE DELAVCE

V šolo ozkega profila bomo vpisovali učence, ki so zaključili obveznost osnovnega šolanja in ki so uspešno dokončali najmanj 6 razredov osnovne šole. Šolanje traja 2 leti.

Vpisovali bomo naslednje poklice:

čičar	15 mest
valjavec	15 mest
talilec	15 mest
hladno valjavec	20 mest
livar	15 mest

Učenci lahko zaprosijo za štipendijo železarno Jesenice in Verigo Lesce. Med šolanjem dobijo učenci regresirano malico in v času šolanja dve delovni obleki. Svojim štipendistom iz oddaljenih krajev bo regresirala oskrbnino v domu učencev železarna Jesenice.

b) POKLICNA KOVINARSKA METALURŠKA IN ELEKTRO ŠOLA

V šolo širokega profila bomo vpisovali učence, ki so uspešno končali osnovno šolo. (Pozitiven uspeh iz tujega jezika ni pogoj). Šolanje traja tri leta.

Vpisovali bomo naslednje poklice:

strojni mehanik	50 mest
ključavničar – varilec	12 mest
rodni ključavničar	10 mest
strugar	20 mest
vodovodni instalater	8 mest
obratni elektrikar	30 mest

Učenci lahko zaprosijo za štipendijo železarno Jesenice in druga podjetja. Med šolanjem dobijo učenci regresirano malico in v času šolanja tri delovne obleke. Svojim štipendistom iz oddaljenih krajev bo regresirala oskrbnino v domu učencev železarne.

c) TEHNIŠKA METALURŠKA IN STROJNA ŠOLA

Šolanje traja štiri leta. V šolo bomo vpisovali učence, ki so uspešno končali osnovno šolo.

Vpisovali bomo naslednja poklica:

metalurški tehnik	30 mest
strojni tehnik	30 mest

Če bo prijav več kot je razpisanih mest, bomo pri vpisu upoštevali učni uspeh pri predmetih, ki so pomembni za nadaljnje izobraževanje.

Železarna Jesenice je razpisala 25 štipendij za metalurge.

Učenci vseh treh šol bodo nezgodno in zdravstveno zavarovani. Skupni vpisni pogoji za vse šole je, da so učenci telesno in duševno zdravi ter da niso starejši od 18 let.

Učenci lahko stanujejo v domu učencev Železarskega izobraževalnega centra.

Za sprejem priložite izpolnjeno prijavo (obrazec 1,20) kolikovo z 2, – din. V prijavi naj bo naveden željen poklic. K prijavi naj vsak učenec priloži spričevalo o dokončani osnovni šoli oziroma zadnje šolsko spričevalo (za učence ŠPD), rojstni list in zdravniško spričevalo.

Prijave pošljite do 27. junija na naslov: ŽELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER JESENICE, 64270 JESENICE, Ulica bratov Rupar 2.

Zbor prijavljenih učencev je 28. junija ob 8. uri.

NAHRBTNIKI PO UGODNI CENI

Srečko Porenta iz Virmaš bo za delavce Železarne prodajal nahrbtnike:

– »SPIK« – alpinistični, s podaljškom in montažnimi žepi (za vse kategorije alpinizma) – cena 600 din

– »LJUBNIK« – primeren za izletnike, to je manjši planinski nahrbtnik za planince in smučarje – cena 400 din

– OTROŠKI NAHRBTNIK, za vse pohode v naravo, šolske športne dneve in podobno – cena 140 din

Vse navedene modele boste lahko kupili 30. in 31. maja od 10. do 16. ure v veliki dvorani pri Jelenju. Ugodnost! Nahrbtnika artikel »Spik« in »Ljubnik« lahko kupite v dveh obrokih in sicer se prvi obrok odtegne pri prvem mesečnem obračunu, drugi pa naslednji mesec.

S seboj prinesite zadnji izplačilni listek in osebno izkaznico.

ODDAJA »OD GLAVE DO PETE« NA JESENICAH

V nedeljo, 28. maja, ob 20. uri bo v športno kulturni dvorani v športnem parku v Podmežakli gostovala ekipa popularne TV oddaje »Od glave do pete«.

Poleg obeh voditeljev prireditve Mića in Minja sodelujejo še: Nela Eržšnik, Saša Zalepugin, Džo Maraić-Maki, Duško Lokin, Tomislav Ivčić, Nano Pršo in skupina Meteor.

Vstopnina 70,00 din.

POHOD NA GOLICO

Planinska društva občine Jesenice vabijo vse planince 4. junija na pohod na Golico. Skupni odhod bo od hotela v Planini pod Golico ob 7. uri zjutraj. Za nadaljnje informacije se obračajte na planinska društva.

Koordinacijski odbor planinskih društev hkrati obvešča vse planince, da bo letos srečanje z zamejskimi planinci v Bazovici pri Trstu v organizaciji Planinskega društva Trst. Prijave in vse ostale informacije dobite na planinskih društvih občine Jesenice. Srečanje bo 11. junija.

Koordinacijski odbor
PD občine Jesenice

TVD PARTIZAN JAVORNIK – KOR. BELA VABI

TVD Partizan Javornik – Koroška Bela vabi krajanje na množičen kros, ki bo v petek, 26. maja, ob 16. uri za osnovno šolo na Beli. Vabimo vas tudi na turnir v odbojki in košarki, ki bo v soboto, 27. maja, ob 9. uri na igrišču TVD Partizan. Prijave bomo sprejemali pred pričetkom tekmovanja.

Vabi UO TVD Partizan

ZAHVALA

Ob boleči izgubi nenadomestljive žene, mame, stare mame, sestre in tete

JOŽICE ROZMAN
roj. Presterel

se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so pokojnico spremili na njeni zadnji poti v mnogo prerani grob. Iskrena hvala za podarjene vence in cvetje ter izrečeno sožalje in tople besede.

Posebno se zahvaljujemo družini Zupančič in ostalim stanovalcem bloka na C. revolucije I za izkazano pomoč.

ZALUJOČI: mož Viktor in hčerke Olga, Majda s sinom in Viktorija z možem.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

27. maja ameriški barvni dokumentarni film TA ČUDOVITA BITJA ob 15. uri, režija in scenarij Jamec Uys.

27. in 28. maja ameriški barvni pustolovski film ENOOKI ŠERIF IN DAMA ob 17. in 19. uri, režija Stuart Millar, v glavni vlogi John Wayne.

29. in 30. maja ameriški pustolovski barvni film SOKOLOVA SENCA ob 17. in 19. uri, režija Georgi Mac Koven, v glavni vlogi Don Michael.

31. maja ameriški barvni kavbojski film ZLOMLJENA PUŠČICA ob 17. in 19. uri, režija Delmer Davis, v glavni vlogi James Stewart.

1. junija ni predstav.

2. junija ameriški barvni triler PRIŠLI SO PONOČI ob 17. in 19. uri, režija Elia Kazan, v glavni vlogi Patrick Mc Yey.

3. in 4. junija danski barvni erotični komični film HOPLA V POSTELJI ob 17. in 19. uri, režija John Hilbard, v glavni vlogi Ole Soeltoft.

KINO PLAVŽ

27. in 28. maja ameriški barvni pustolovski film SOKOLOVA SENCA ob 18. in 20. uri.

28. maja ameriški barvni dokumentarni film TA ČUDOVITA BITJA ob 10. uri, ogled filma je brezplačen za člane Ježkovskega kluba, poklanja ga Jugobanka Ljubljana.

29. in 30. maja ameriški barvni kavbojski film ENOOKI ŠERIF IN DAMA ob 18. in 20. uri.

31. maja ni predstav.

1. junija domača komedija LJUBEZENSKO ŽIVLJENJE BUDIMIRA TRAJKOVIČA ob 18. in 20. uri.

2. junija ameriški barvni kavbojski film ZLOMLJENA PUŠČICA ob 18. in 20. uri.

3. in 4. junija Z. nem. barvni kavbojski film OLD SCHUREHAND ob 18. in 21. uri.

KINO KRANJSKA GORA

27. maja ameriški CS barvni film OD POLDNE DO TREH ob 20. uri.

28. maja francoski barvni film V LABIRINTU NOČI ob 20. uri.

31. maja ameriški barvni pustolovski film SOKOLOVA SENCA ob 20. uri.

3. junija ameriški barvni kavbojski film ENOOKI ŠERIF IN DAMA ob 20. uri.

4. junija domača barvna komedija LJUBEZENSKO ŽIVLJENJE BUDIMIRA TRAJKOVIČA ob 20. uri.

KINO DOVJE MOJSTRANA

27. maja francoski barvni pustolovski film VIJOLICASTI TAKSI ob 19. uri.

28. maja ameriški barvni CS kavbojski film OD POLDNE DO TREH ob 19. uri.

3. junija ameriški barvni pustolovski film SOKOLOVA SENCA ob 19. uri.

4. junija ameriški barvni kavbojski film ENOOKI ŠERIF IN DAMA ob 19. uri.

Gledališče

SOBOTA, 27. maja, ob 17.30 Ivo Vojnovič: ENAKONOČJE – predstava za udeležence 8. majskega srečanja železarjev.

NEDELJA, 28. maja, ob 15.30 Ivo Vojnovič: ENAKONOČJE – za izven.

PONEDELJEK, 29. maja, ob 19.30 Ivo Vojnovič: ENAKONOČJE – za OO sindikata železarne Jesenice.

PRIZNANJE POSEBNE DOBE V DVOJNEM TRAJANJU

Občinski odbor ZZB NOV Jesenice obvešča vse aktivne borce NOV in aktiviste, ki so v določenem času med NOV resnično aktivno, organizirano in neprekinjeno delovali za narodnoosvobodilno gibanje, da je rok za vložitev vloge za priznanje posebne dobe v dvojnem trajanju pri tistem občinskem odboru ZZB NOV, kjer se je bореc ali aktivist boril, oziroma deloval, do 30. junija 1978.

Vloga mora biti napisana v dveh izvodih, priložiti je treba izjavi najmanj dveh prič, tudi v dveh izvodih. Oba izvoda prič morata biti potrjena od pristojnega organa ali sodišča tiste občine, kjer priča danes stalno stanuje.

Vloge rešujejo posebne komisije pri občinskih odborih ZZB NOV. Komisije na osnovi skrbne proučitve posameznega prošilca izdajo pozitivno ali negativno potrdilo. Proti negativnemu potrdilu ni možna pritožba. Pozitivno potrdilo pa velja kot dokazilo, s katerim je možno začeti postopek pri skupnosti invalidsko pokojninskega zavarovanja za priznanje posebne dobe v dvojnem trajanju. Podrobne informacije v zvezi z navedenim dajejo krajevne organizacije ZB NOV in občinski odbor ZZB NOV.

Odbor ZZB NOV občine Jesenice

POSEBNO OBVESTILO BORCEM NOV

Občinski odbor ZZB NOV Jesenice obvešča vse borce NOV, ki imajo posebno dobo v dvojnem trajanju med NOB priznano neprekinjeno do 31. decembra 1944. leta, da se zgledajo pri referentu za borce NOV občinska skupščina Jesenice (soba št. 31), kjer jim bo potrjena zdravstvena izkaznica. S seboj morajo prinesiti odločbo o priznanju posebne dobe in zdravstveno izkaznico.

Borci NOV, ki imajo posebno dobo že priznano pred 9. 9. 1943, oziroma 13. 10. 1943, imajo zdravstveno izkaznico že potrjeno, zato za njih to obvestilo ne velja.

Pozivamo vse borce NOV, ki imajo priznano posebno dobo v dvojnem trajanju med NOB neprekinjeno do 31. decembra 1944, da si potrdilo v zdravstveni izkaznici čimprej priskrbijo, ker sicer po 1. septembru 1978 ne bodo mogli uveljaviti pravic brez doplačila zdravstvenih storitev. Navedeni borci ne plačajo:

- zdravil na recept v lekarni,
- zdravljenje v naravnih zdraviliščih,
- pregledov v splošnih ambulantah in amulantah za borce NOV,
- za nemedicinski del zdravljenja v bolnišnicah.

Brez potrjene zdravstvene izkaznice bodo borci, ki iz različnih razlogov ne bodo mogli takoj potrditi zdravstvene izkaznice, navedene pravice lahko uveljavili samo do 1. septembra 1978. Do tega dne bodo veljala potrdila krajevnih odborov ali občinskega odbora ZZB NOV Jesenice.

Odbor ZZB NOV občine Jesenice

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

ZAHVALA

Prisrčno se zahvaljujem sodelavkam pri kuvertiranju in sodelavcem iz blagajne za darilo ob mojem odhodu v pokoj: bilo je lepo presenečenje.

Vsem skupaj želim še veliko delovnih uspehov.

Rozi Vister

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 27. maja, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta
SPECIERIJA BLEĐ –
SUPERMARKET UNION,
Titova 22.

USPEHI ALPSKIH SMUČARJEV URADNO POTRJENI

Seja alpske komisije pri smučarski zvezi je imenovala reprezentance Jugoslavije za tekmovalno sezono 1978-1979.

Za naše alpsko smučanje je to prelomno leto. V CLANSKO reprezentanco so se po nekaj letih vrstili, odkar se je poslovil Gašperič, Šoberl pa odšel v JLA, spet uvrstili smučarji iz naše občine. GREGA BENEDIK star komaj 16 let je na podlagi zmage v slovenskem pokalu, petih kolajnih na državnih in slovenskih prvenstvih in več kot desetih zmagah imenovan v ekipo, ki bo tekmovala na evropskih pokalih in FIS tekmah. BARBARA BENEDIČIĆ in SAŠKA VESEK sta iz kategorije starejših pionirki prešli kar v člansko B reprezentanco.

V mladinski A reprezentanci bo zastopal naše barve ALES PODREKAR, ki se je skupaj z Benedikom uvrstil na rang lestvice mednarodne smučarske zveze - FIS.

Med pionirji najdemo kar osem tekmovalcev: BARBARO KUNC, VERONIKO KLINAR, MATEJA OBLAK, MATJAZA NAGLIČA, BLAZA RAVNIKA, JANJIA PIRCA, ROBERTA ŽANA in SAŠA ROBICA.

Zanimivo je, da je skoraj vsa reprezentanca iz šestih močnih centrov. Olimpija in Alpeletur dajeta po 21 tekmovalcev, Jesenice 12, Branik 10, Tržič in Novinar po 5, Triglav 3, Fužinar 2, Jezersko, Izletnik - Celje in Železniki pa po enega.

V jugoslovanskem merilu predstavlja naših 12 reprezentantov izredno pomembno številko. O velikem napredku smučanja v naši občini govori tudi vse več tekmovalcev z dobrih jugotekami.

Toda vse to pomeni bore malo, če rezultati niso ovrednoteni tudi v mednarodnem merilu, ki je EDINO MERILO kvalitete.

Prav v alpskem smučanju so ti uspehi vse bolj pogosti. Kar šest jugoslovancev ima direktno pravico sodelovanja na tekmah za svetovni pokal, kar nas uvršča med najmočnejše nacije na svetu. Ker letos ni bilo evropskega mladinskega prvenstva, ne moremo z gotovostjo trditi, koliko veljamo, toda po doseženih FIS točkah imamo nekaj zelo obetavnih mladincev in mladink.

Ekipno so največ dosegli pionirji. Sodimo med prvih pet na svetu, objektivno boljše so le Avstrijci. Italijani so vedno peti, od drugega do četrtega mesta pa se uvrščajo ZR Nemčija, Jugoslavija in CSSR.

V mednarodnem merilu velja omeniti od jesenskih tekmovalcev Benedika in Podrekarja, ki sta se uvrstila na FIS rang listo. Kuneva je kot prva iz naše občine zmagala na mednarodni tekmi, bila enkrat tretja in peta. Naglič je bil štirikrat med prvimi desetim, od tega enkrat celo tretji in enkrat četrti. Vsi ostali so se uvrščali do petnajsteje mesta, kar je bil še pred nekaj leti velik uspeh za naše pojme.

Poleg uvrstitve velja pogledati tudi časovni zaostanek za zmagovalcem. Krizajevi rezultati takrat, ko se uvršča med prvih deset, zaostajajo od 2 do 4 %. Od naših so take rezultate dosegli Naglič, Kuneva in Oblak. Večina rezultatov Klinarjeve, Ravnika, Pirca, Žana, Benedičeve, Pogačnikove in Veskeve so pod 10 %, ali le malenkost slabši.

Konkurenca v alpskih disciplinah je izredna. Tudi v tehik je huda. Alpsko smučanje

je sestavni del telesne kulture, tek dobiva podobna razmerja, le da je s staljša rekreacija najboljša športna panoga nasploh. Zanimivo je pogledati zaostanek Tajnikarja na SP v Lahtiju, ko je bil z dobrimi desetim odstotki zaostanka nad petdesetim mestom. Norčič pa je v skokih s štirinajstim mestom zaostal nad 13 %.

Alpski smučarji so z aprilom končali tekmovalno sezono, z majem se je pričelo pripravljalo obdobje za novo. Za obdržanje kontakta s snegom smučajo konec tedna na Zelenici, med tednom pa trenirajo predvsem atletiko, ki izboljšuje funkcije dihalnega in krvotoknega sistema. Gre za tako imenovano osnovno pripravo, na katero pride nadgradnja specialno. Le vsakodnevno smiselno treniranje lahko da vrhunske rezultate. Nerazumljivo je, da športnik prekine trening kar za nekaj mesecev. Forma je odvisna predvsem od pripravljalnega obdobja, še zlasti pa njena stabilnost. Danes v mednarodni kvaliteti velja, da je potrebno deset mesecev trdega dela, da tekmovalce doseže maksimalno formo, ki traja kvečjemu tri tedne. Poznavalec športa je jasno, da je potrebno zadovoljiti še potrebe po organiziranosti, finansiranju in tehničnih možnostih.

Postavitev ciljev je z olimpijskimi igrami v Sarajevu samo potrjena. Hočemo mednarodno ovrednotene rezultate, le tako bo ta manifestacija dobila svoj smisel. S Coubertinovim geslom: »Vажно je sodelovati!« smo Jugoslavlani, kot izredno neobjektivna publika, že zdavnaj opravili. Imamo šest let časa!

Absolutni vrstni red alpskih smučarjev občine Jesenice po doseženih rezultatih v sezoni 1977/78: 1. Barbara Kunc 0,00, 2. Grega Benedik 0,00, 3. Matjaž Naglič 0,00, 4. Robert Žan 0,37, 5. Matej Oblak 5,57, 6. Barbara Benedičić 6,92, 7. Saška Vesek 7,24, 8. Blaž Ravnik 9,600, 9. Aleš Podrekar 15,97, 10. Jani Pirc 19,07, 11. Saša Robič 21,30, 12. Gaber Pogačnik 25,29, 13. Veronika Klinar 27,53, 14. Nataša Čop 28,69, 15. Matjaž Presterl 32,32, 16. Bojan Kavčič 39,42, 17. Aleš Vidic 42,67, 18. Joža Lavtižar 47,91, 19. Mateja Rakovec 54,94, 20. Alojz Borštnik 56,96, 21. Sandi Peternel 60,74, 22. Miran Benet 61,98, 23. Brigita Kejzar 70,58, 24. Andrej Gosar 89,92, 25. Adrijana Grilc 105,31, 26. Marko Robič 105,67 itd.

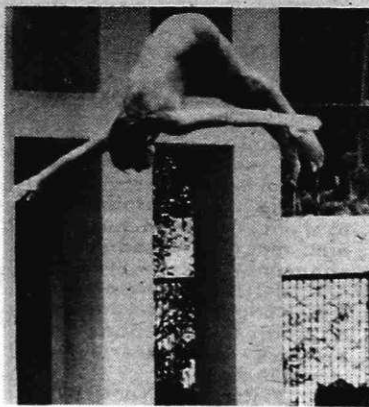
Ta vrstni red je izenačen na podlagi jugotek in mednarodnih rezultatov. Kljub temu, da ima tudi ta izračun pomanjkljivosti, pa je najbolj uporabljen način rangiranja tekmovalcev, ker najbolj izključuje subjektivno oceno.

Drug način je rangiranje z ozirom na uvrstitev. To pa je lahko dobra krinka za realno kvaliteto. Zato smo navedli primer Tajnikarja in Norčiča. O slednjem enkrat hvala, prvi pa je bil po zaostanku celo boljši, pa ga je doletela kvečjemu graja, čeprav sta od prvega mesta oba močno oddaljena.

Od uvrstitve alpincev po mestih velja omeniti naslednje:

1. mesto: Kuneva, Žan.
2. mesto: Benedik, Oblak, Žan, Benedičićeva, Podrekar, Veskova.
3. mesto: Robič, Klinarjeva.
4. mesto: Ravnik.
7. mesto: Pirc, Presterl.
10. mesto: Pogačnik itd.

BP

Nogomet

NK TRIGLAV : NK JESENICE (mladinci) 5:4 (5:0)

V četrtek, 18. maja, so mladinci gostovali v Kranju in v prijateljskem srečanju tekmo s sovratniki NK Triglav izgubili. Igralci Triglava, ki so bili okrepljeni z dvema igralcem prvega moštva, so v prvem polčasu vodili že 5:0. Vse je kazalo, da bodo Jeseničani doživeli katastrofo, toda v nadaljevanju so zelo dobro zaigrali in dosegli štiri lepe zadetke, ki so jih dal Zec 2, Bakonić, Cigan.

NK JESENICE : NK LESCE (mladinci) 3:1 (2:0)

V prvenstvenem srečanju so mladinci gostili ekipi Lesc. Jeseničani so bili vso tekmo boljši nasprotniki. Ustvarili so si še več priložnosti, vendar so bili nespretni pred golom Lesc. V celoti so prikazali dobro igranje. Pri Jeseničanih velja pohvaliti strelca dveh zadetkov Krasovec ter Omanovića, Rakovića in Džamastagića.

Gole so dosegli Krasovec 2 in Radić.

NK JESENICE : NK LESCE (člani) 2:1 (0:1)

V lepem sončnem vremenu so Jeseničani odigrali tekmo z moštvom Lesc in srečanje dobili.

Po dolgem času so se v ekipi zopet pojavili Zec, Komelj in Radić, kljub temu pa je manjkalo nekaj standardnih igralcev. Domačini so v prvem polčasu diktirali tempo, mnogo streljali, enkrat zadeli vratnice, gostje pa povedli z lepim zadetkom.

V drugem polčasu so domačini še bolj pritiskali in po gneči pred vrati nasprotnika je Kramar izenačil. Kmalu za tem pa je Kupljenik po lepo podani žogi iz kota dosegel zmagoviti gol.

Rade R. in Zvonke K.

OBRATNO TEKMOVANJE TOZD STROJNE DELAVNICE

V ponedeljek, 15. maja, je bilo v TOZD Strojne delavnice izvedeno obratno tekmovalje v kegljanju na asfaltu. Kegljanje se je udeležilo zelo malo sodelavcev, vrstni red pa je bil naslednji:

1. Jadran Kozamernik, 2. Drago Razinger, 3. Anton Horvat, 4. Alojz Traven, 5.-6. Bojan Ravnikar in Jovo Ognjenović, 7. Jure Kelvišar, 8. Franci Grah, 9. Miran Mravlje, 10. Fehim Jagurđija.

V prihodnje bo potrebna večja povezava, kajti sedaj je zanimanje za ta šport premajhno. JM

POHOD NA PRISTAVO

Ob 6.30 smo se zbrali pred hotelom Belcjan v Planini pod Golico. Naš bataljon Simona Gregorčiča je imel štiri čete pionirjev in mladincev-planincev. Prva četa je že ob 5. uri zjutraj odšla na Golico in po greebenih na Pristavo, druga četa je šla na Belško planino in nato na Pristavo, tretja četa je šla do lovške kočice, mimo spomenika padlemu kurirju, preko Markeljrove planine do Krizevcev in na Pristavo, četrta četa je šla čez Črni vrh na Krizevce in Pristavo. Pred Pristavo smo se ustavili in se uredili v bataljon, ki ga je vodil komandant tovariš Valodi Stojan. Na zbornu mesto smo prikorakali kot pravi vojaki.

Za začetek proslave je pevski zbor osnovne šole Koroška Bela zapel himno, spremljala ga je godba na pihala Jeseniških železarjev. Komandanti bataljonov so predali raport. Nato je govoril predsednik občinske konference ZSMS Jesenice. Proslavo so nadaljevali učenci in učenke osnovne šole Koroška Bela z recitacijami, pevski zbor je zapel še dve pesmi, ob koncu pa smo poslali maršalu Titu pozdravno pismo, v katerem smo mu čestitali za njegov 86. rojstni dan in mu zaželeli zdravja in vse najboljše, da bi nas še dolgo vodil.

Po proslavi je godba na pihala imela še promenačni koncert; mi pa smo ob poslušanju že pričeli maličati. Ker je bilo vreme sončno in toplo, smo se na Pristavi zadržali dlje časa, kot smo načrtovali. Igrali smo se in tako srečni uživali dan mladosti. Proti domu smo odšli šele popoldne.

Klemen Gričar,
4. razred osnovne šole
Prežihov Voranc

Na Jesenicah bo od 3. do 6. avgusta deseto balkansko prvenstvo v skoki v vodo, pod pokroviteljstvom železarne Jesenice. To je lepo priznanje jeseniški organizatorjem, kakor tudi doseženim rezultatom v tej panogi na Jesenicah. Skoki v vodo je športna disciplina, ki zahteva izredno močno koncentracijo, eleganco in pogum. V tej disciplini so jeseniški pionirji v zadnjih desetih letih dosegli v vseh starostnih skupah vidne rezultate. Na slovenski pa tudi na državnih prvenstvih so posegli tudi po kolajnah. Na sliki izvajalanskoletni pionirski slovenski prvak v C grupi (od 12 do 14 let) Boštjan Ramuš skok naprej na glavo v pregibu.

Košarka

USPEŠEN ZAČETEK KOŠARKARIC

Šestega maja so pričeli s tekmovaljem v prvi slovenski košarkarski ligi za ženske. Letos v ligi nastopa deset ekip. Jeseniška dekleta branijo prvo mesto in da so na to dobro pripravljena, kažejo že prvi rezultati. Ekipa Jesenic je sicer nekoliko spremenjena, saj je vanjo vključenih tudi pet kadetinj, ki so izšle iz košarkarske šole solskih športnih društev v občini. Treniranje in tekme vodi novi trener Kejzar, s pomočjo državne reprezentantke Malackove. Zavzetost in pridnost na treningih sta na visoki ravni, prav tako tudi obiskovanje treningov, čeprav so zaradi različnih vzrokov v neprimernih urah.

V prvem kolu so dekleta KK Jesenice gostovale v Kopru, kjer so prepričljivo zmagale z rezultatom 52 : 83 (19 : 37). Vso tekmo so bile boljše in so zasluženo zmagale.

Koše za Jesenice so dosegle : Srpak 2, Kantarčević 2, Leskovar 4, Vrdoljak 20, Malacko 24, Crnovič 12, Vavpotič 19.

UDELEŽILI SMO SE 22. POHODA »PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE«

Mnogo pionirki in pionirjev, mladink in mladincev iz osnovnih in srednjih šol se nas je v soboto, 13. maja, že pred 6. uro zjutraj zbralo na jeseniški železniški postaji, odkoder smo se z vlakom odpeljali v našo herojsko mesto Ljubljano na 22. pohod »Po poteh partizanske Ljubljane«. Bil sem v skupini planincev iz osnovne šole Prežihov Voranc in Tone Čufar Jesenice pod vodstvom tovariša Stojana Valodija.

Ob prihodu v Ljubljano se nam je nudil veličasten prizor: mesto je bilo okrašeno z zastavami, iz vseh koncev Slovenije pa so prihajali z vlaki in avtobusi udeleženci pohoda. Preplavili smo ulice našega glavnega mesta, ko smo hiteli na startno mesto v parku Tivoli. Vreme je bilo hladno, saj je deževalo, toda nič nas ni zaustavilo; startali smo in prehodili pet kilometrov po poteh okoli Ljubljane, kjer je med zadnjo vojno tekla bojeva žična ograja, ki jo je postavil okupator, da bi strl odpor mesta.

V drugem kolu so se v gorenjskem derbiju v hali v Podmežaklju pomerile z ekipo Kladivarja iz Žirov. V teži tekmi so Jeseničanke priborile odločilno prednost in prvi derbi dobile z rezultatom 57 : 34 (32:18).

Koše za Jesenice so dosegle: Srpak 1, Vrdoljak 15, Malacko 16, Crnovič 1, Vavpotič 17.

V tretjem kolu so se pomerile v Novem mestu z ekipo Obutve. Tudi v tej tekmi z novinkami v ligi Jeseničanke niso imele težkega dela. Zmagale so z visokim rezultatom 51 : 86 (23:41).

Koše so dosegle: Bešič 10, Duratović 1, Vrdoljak 22, Malacko 23, Crnovič 8, Vavpotič 15.

S to zmago so po treh kolih na prvem mestu na prvenstveni lestvici.

Br

RAZGLASILI SO NAJBOLJŠE EKIPE IN POSAMEZNIKE V ŠPORTNI REKREACIJI ZA LETO 1977

V petek, 19. maja, je komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata Železarne pripravila slavnostno razglasitev rezultatov v športni rekreaciji za leto 1977. Zbranim športnikom in športnikom je spregovoril predsednik sindikata Železarne Stefan Ščerbic, ki je dejal, da na področju športne rekreacije železarji vsako leto dosegajo boljše rezultate. Tekmovalje in druge športne aktivnosti se odvijajo skozi vse leto, železarji pa so lahko za zgleden primer, da ne trošijo denarja za drage in enkratne športne prireditve, s katerimi hočejo v nekaterih drugih kolektivih prikazati masovnost na področju športa in rekreacije.

Komisija za športno rekreacijo je tudi v lanskem letu organizirala vrsto tekmovaljev v različnih športnih panogah, železarji pa so zelo dobre rezultate dosegli tudi na drugih tekmovaljih izven kolektiva. Po zbranih podatkih se je lani tekmoval in drugih oblik rekreacije udeležilo okrog 5000 zaposlenih delavcev, seveda je treba dodati, da so nekateri sodelovali na dveh ali več tekmovaljih. Najbolje uvrščenim ekipam in posameznikom so na petkovih razglasitvah podelili pokale, diplome in praktična darila. Nagradili so tudi dvanajst najbolj prizadevnih športnih referentov in sicer so praktična darila prejeli: Janez Anžič, Dani Morić, Franc Šteblaj, Aleš Lagoja, Drago Košir, Franci Klinar, Marjan Pristov, Edhem Karahodžić, Branko Jeršin, Metod Ličof, Janko Guzelj in Drago Dokl.

Skupni rezultati v športni rekreaciji za leto 1977 (ekipno moškosti):

1. TOZD Žičarna 276 točk, 2. TOZD Remontne delavnice 275,5, 3. TOZD Strojne delavnice 273,4.
- Letni del: 1. TOZD Strojne delavnice 208,5 točk, 2. DS za ekonomiko TKR in novogradnje 204, 204, 3. TOZD Remontne delavnice 199.

Skupna uvrstitev v ženskem delu tekmovalja: 1. DS za ekonomiko TKR in novogradnje 177 točk, 2. DS za komercialne in finančne zadeve 173,5, 3. TOZD Remontne delavnice 97.

Končni ekipni vrstni red: 1. TOZD Strojne delavnice 482 točk, 2. TOZD Remontne delavnice 474,5, 3. DS za ekonomiko TKR in novogradnje 471, 4. TOZD Žičarna 433, 5. TOZD Hladna valjalna 412,5, 6.

TOZD Hladna valjalna Jesenice 365,5, TOZD Valjalna - bluming-stekel 363,5, TOZD Vzdrževanje 362,9, TOZD Plavž 339,10, TOZD Jeklarina.

MLADINSKI TURNIR V POČASTITEV DNEVA MLADOSTI

V počastitev dneva mladosti so bili 19. maja odigrani turnirji mladinskih ekip v malem nogometu, košarki in odbojki. Pokrovitelja in organizatorja tekmovalja sta bila ZTKO Jesenice in OK ZSMS Jesenice, izvajalci tekmovalja pa nogometni košarkarski in odbojkarški klub Jesenice.

MALI NOGOMET:

Sodelovalo je 14 ekip. Tekmovalo se je po kup sistemu na izpadanje.

I. kolo: Kovinar : Valjalna bluming-stekel 5:1, KS Plavž : Valjalna žice in profilov 5:4, Remontne delavnice : Transport 3:0, JLA : Žičarna 1:4:3, Hladna valjalna Bela Strojne delavnice 1:10, Plavž - železarja : Gradis 3:1.

II. kolo: Kovinar : KS Plavž 0:2, Remontne delavnice : Strojne delavnice 6:5.

Za tretje mesto Kovinar : Strojne delavnice 5:3, finale: KS Plavž : Remontne delavnice 3:0.

Vrstni red do četrtega mesta: 1. KS Plavž, 2. Remontne delavnice, 3. Kovinar, 4. Strojne delavnice.

KOŠARKA:

TVD Partizan Javornik - Koroška Bela : Mojstrana (8:6) 14:19, Strojne delavnice : TVD Partizan Javornik - Koroška Bela (11:10) 29:34, Mojstrana : Strojne delavnice (19:4) 37:13.

1. KK Mojstrana, 2. TVD Partizan Javornik - Koroška Bela, 3. Strojne delavnice.

ODBOJKA:

Profilarna : Valjalna žice in profilov 0:2 (5:15, 9:15), Mojstrana : Strojne delavnice 0:2 (12:15, 5:15), Strojne delavnice : Valjalna žice in profilov 2:0 (15:13, 15:11).

Tekme so se igrale po turnirskem sistemu. Zmagala je ekipa Strojne delavnice.

Udeleženci triglavske - Titove štefete leta 1961

ZAČETEK REKREACIJSKIH ŠPORTNIH IGER

RAZPORED TEKMOVANJA

STRELJANJE Z ZRAČNO PUŠKO - I. kolo

Pričetek tekmovalja 27. maja ob 8. uri zjutraj v prostorih strelske družine Triglav Javornik - Koroška Bela, v kulturnem domu na Javorniku - (Turist). Vodja tekmovalja Miha Rabič.

ODBOJKA - I. kolo

Pričetek 26. maja na: Jesenicah: Železarja : Žičarna (igrišče v Podmežaklju ob 16. uri), KS Sava : KS Podmežaklja (ob 17. uri).

Na Javorniku: Javornik : Mejna milica (igrišče TVD Javornik - Koroška Bela ob 16. uri).

V Žirovnici: Žirovnica : Kovinoservis (igrišče TVD Žirovnica ob 16. uri). Ekipa v ženski konkurenci bodo pričele s tekmovaljem 2. junija, kar bo naknadno objavljeno.

Vodja tekmovalja Marjan Mahnič.

SAH - I. kolo

Pričetek 30. maja ob 16. uri v šahovskem domu na Jesenicah. Igra se na 4 deskah, plus dve rezervni. Igralni čas eno uro za igralca, po pravilih FIDE s pojasnili šahovske zveze Jugoslavije, eno kolo dnevno, dvakrat na teden, v torek in petek. Aktivni igralci člani I. ekipe šahovskega društva Jesenice, registrirani pri Šahovski zvezi Slovenije, nimajo pravice nastopa.

Vodja Stane Majtan.

KOŠARKA - I. kolo

Pričetek tekmovalja v petek, 2. junija: Mojstrana : KS Sava ob 16.30 v Mojstrani, Železar : Kovin ob 16.30 v Podmežaklju, TVD Partizan Javornik - Koroška Bela : Trhlec veje ob 17.30 v Podmežaklju.

Drugo kolo bo 5., tretje pa 9. junija. Tekme se igrajo ob vsakem vremenu, v primeru dežja v dvorani v Podmežaklju. Tekme v Podmežaklju so vedno ob ponedeljkih in petkih ob istem času: prva ob 16.30, druga ob 17.30 in tretja tekma ob 18.30.

Vodja tekmovalja Marko Božič.

MALI NOGOMET - I. kolo

I. skupina - pričetek 26. maja: Kompas Kr. gora : Borovlje Jesenice - v Kr. gori ob 17. uri, Zaštrka Jesenice : Aero Jesenice na Jesenicah ob 17.30, KOOP Mojstrana : Kovinoservis v Mojstrani ob 17. uri, Partizan Hrušica : KS Plavž na Hrušici ob 17. uri, Carina : Smučarsko društvo Dovje na Jesenicah ob 17.30, Odpisani : Železnica KD Plavž na Jesenicah ob 16.30.

II. skupina - pričetek sobota, 27. maja: vse tekme se igrajo na igrišču v Podmežaklju: Jeklarina : Kovin ob 9. uri, Transport : GG Jesenice ob 10. uri, Železnica postaja : Žičarna ob 11. uri, Kovinar : VBS Bela ob 9. uri, Gradbinec : Podmežaklja ob 10. uri, Hladna valjalna Bela : Strojne delavnice ob 10. uri.

Vodja Ljubo Radovič.

Vsa nadaljnja kola, oziroma razpored tekmovalj bo objavljen v naslednjih številkah Železarja.

ZTKO Jesenice

SEJA SKUPŠČINE ŠD JESENICE

V ponedeljek, 22. maja, so delegati trinajstih klubov Športnega društva Jesenice, ki mora biti glede na široko aktivnost in uspešnost dela v preteklosti pomemben dejavnik uveljavljanja telesne kulture v novih pogojih, po obširni in zavzeti razpravi na poročilo o delu društva in klubov ter delovne skupnosti v preteklem enoletnem obdobju in o programu društva za leto 1978 strnili svoje ugotovitve in poglede v naslednje bistvene zaključke:

1. Ugotavlja se prejšnja stagnacija kot napredek telesne kulture.
2. Sistemski selekciji v sedanji obliki so nedodelani in nestimulativni.
3. V okviru novih usmeritev telesne kulture je potrebno društvo opredeliti mesto in mogočosti osnovne naloge.
4. Izbrati je potrebno športne panoge, ki se jih poleg prioritarnih ne sme opustiti, ker so močno zakoreninjene, ali so postale popularne.

5. Za izbrane panoge športne aktivnosti je treba poiskati možnosti in ustrezno obliko tekmovalj.

6. Za vse dogovorjene panoge zagotoviti pogoje delovanja, to je igrišče in ostale objekte.

7. Z dogovarjanjem usmeriti in reševati problematiko strokovnega vadbenega kadra po klubih.

8. Društvo naj postane pobudnik zbiranja sredstev za dograditev, obnovu, ureditev obstoječih objektov in igrišč ter izgradnjo novih, predvsem v okviru športnega parka.

9. Ponovno je treba usposobiti in afirmirati športni smučarski center v Črnem vrhu.

Obširnejše poročilo o Seji skupščine Športnega društva Jesenice, katere ugotovitve in zaključki naj bodo konkretni prispevek k reševanju problematike telesne kulture, bo objavljeno v prihodnjih številkah Železarja.

JJ